

Utjecaj prijevoza na posao kao stresora na motivaciju i produktivnost rada

Kuštelega, Magdalena

Master's thesis / Diplomski rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Organization and Informatics / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet organizacije i informatike**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:211:947505>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported / Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerađivanja 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-10-30**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Organization and Informatics - Digital Repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE
VARAŽDIN**

Magdalena Kuštelega

**UTJECAJ PRIJEVOZA NA POSAO KAO
STRESORA NA MOTIVACIJU I
PRODUKTIVNOST RADA**

DIPLOMSKI RAD

Varaždin, 2022.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE
V A R A Ž D I N

Magdalena Kuštelega

JMBAG: 0016129042

Studij: *Ekonomika poduzetništva*

**UTJECAJ PRIJEVOZA NA POSAO KAO STRESORA NA
MOTIVACIJU I PRODUKTIVNOST RADA**

DIPLOMSKI RAD

Mentorica:

Dr. sc. Ivana Đunđek Kokotec

Varaždin, srpanj 2022.

Magdalena Kuštelega

Izjava o izvornosti

Izjavljujem da je moj diplomski rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristila drugim izvorima osim onima koji su u njemu navedeni. Za izradu rada su korištene etički prikladne i prihvatljive metode i tehnike rada.

Autorica potvrdila prihvaćanjem odredbi u sustavu FOI-radovi

Magdalena Kuštelega

Sažetak

Ovaj diplomski rad fokusirat će se na pronalaženje poveznice između stresa i njegova utjecaja na razinu motivacije zaposlenika u Republici Hrvatskoj, a koji svakodnevno bivaju primorani izdvojiti određeno vrijeme ne bi li doputovali na svoje radno mjesto. S pretpostavkom kako proces putovanja predstavlja stresor većem broju zaposlenih osoba, postavlja se pitanje važnosti njegova utjecaja na svakodnevnu produktivnost rada, gdje će se nastojati utvrditi niz financijskih i nefinancijskih kompenzacija koje poslodavac može ponuditi svojim zaposlenicima ne bi li minimizirao utjecaje spomenutog efekta. Ispitivanje koje će biti provedeno zahtijevat će uzorak zaposlenih osoba, koje svakodnevno putuju (osobnim vozilom i/ili javnim prijevozom) na svoje radno mjesto. Izvor podataka predstavljat će odgovori ispitanika na pitanja postavljena u online okruženju u obliku ankete (korištenjem forme Google obrasci), koja će samim ispitanicima biti distribuirana putem mail-a i različitih društvenih mreža. Prikupljeni podaci će se obrađivati statističkim metodama deskriptivne i diferencijalne statistike, prilikom čega će se ispitati i pouzdanost korištenjem mjerne ljestvice Cronbach alfa koeficijentom.

Ključne riječi: stres, motivacija, financijske i nefinancijske kompenzacije, putovanje na posao, produktivnost rada

Sadržaj

1. Uvod	1
2. Metode i tehnike rada	2
3. Teorijski pregled ključnih pojmova	3
3.1. Prijevoz na posao	3
3.1.1. Faktori prijevoza na posao	4
3.1.2. Stresori	7
3.2. Motivacija i radna produktivnost.....	9
3.3. Promjena razine motiviranosti i radne produktivnosti u prisustvu stresa.....	12
3.4. Pregled dosadašnjih istraživanja.....	13
3.5. Istraživačka pitanja	19
3.6. Unutarnja dosljednost podataka pomoću Cronbach alfa koeficijenta	20
3.6.1. Teorijski aspekt Cronbach alfa koeficijenta.....	20
3.6.2. Izračun i interpretacija rezultata.....	21
4. Rezultati kvantitativnog istraživanja	22
4.1. Opći osobni podaci	22
4.1.1. Dobno-spolna struktura ispitanika	23
4.1.2. Spolna razdioba ispitanika prema županiji prebivališta i županiji radnog mjesta..	26
4.1.3. Razdioba ispitanika prema mjestu stanovanja i mjestu radnog mjesta	30
4.1.4. Razdioba ispitanika prema završenoj razini obrazovanja	34
4.1.5. Razdioba ispitanika prema trenutnom zanimanju	36
4.1.6. Razdioba ispitanika prema poziciji radnog mjesta	38
4.1.7. Razdioba ispitanika prema razini ostvarene neto plaće na mjesečnoj razini.....	40
4.1.8. Razdioba ispitanika prema poziciji radnog mjesta i razini ostvarene neto plaće na mjesečnoj razini.....	42
4.1.9. Razdioba ispitanika prema ukupnom broju godina radnog staža.....	43
4.1.10. Sažeti prikaz rezultata istraživanja uz Cronbach alfa koeficijent.....	45
4.2. Podaci o putovanju	46
4.2.1. Razdioba ispitanika prema rasponu prijeđenih kilometara u jednom smjeru.....	47
4.2.2. Odabir raspona dnevnog putovanja na posao u jednom smjeru kroz 3 scenarija	49
4.2.3. Odabir najčešćeg prijevoznog sredstva putovanja na posao	53
4.2.4. Definiranje smjenskog rada na mjesečnoj razini.....	55
4.2.5. Dnevna relacija putovanja na posao.....	57
4.2.6. Definiranje razine slaganja s tvrdnjom o kašnjenju na posao zbog procesa putovanja na posao	59

4.2.7. Definiranje razine tolerancije kašnjenja na radno mjesto	61
4.2.8. Sažeti prikaz rezultata istraživanja uz Cronbach alfa koeficijent	63
4.3. Stresori	64
4.3.1. Razina slaganja s tvrdnjom o prisustvu visoke razine stresa zbog procesa putovanja na posao	65
4.3.2. Definiranje razine stresa sukladno nastanku pojedinih stresora prilikom svakodnevnog putovanja na posao.....	67
4.3.3. Definiranje razine stresa nastale korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva ..	75
4.3.4. Promjena razine stresa sukladno društvenim zbivanjima u Republici Hrvatskoj	87
4.3.5. Sažeti prikaz rezultata istraživanja uz Cronbach alfa koeficijent.....	91
4.4. Motivatori	92
4.4.1. Razina slaganja s tvrdnjom o razini radne produktivnosti koja je uvjetovana razinom motiviranosti.....	93
4.4.2. Promjena razine radne produktivnosti sukladno osjećanju zaposlenika unutar radnog dana	95
4.4.3. Odabir najvažnijih faktora motivacije	98
4.4.4. Odabir najvažnijih materijalnih beneficija	100
4.4.5. Odabir najvažnijih nematerijalnih beneficija.....	102
4.4.6. Odabir razine slaganja s pojedinim oblicima kompenzacije za utrošeno slobodno vrijeme zaposlenika za putovanje na posao.....	104
4.4.7. Mjesečne kompenzacije za XX minuta koje zaposlenik mjesečno utroši za putovanje na posao	109
4.4.8. Promjena razine motiviranosti i radne produktivnosti uvjetovana mogućnošću uključenja/ubrajanja vremena izdvojenog za putovanje na posao u radno vrijeme zaposlenika.....	111
4.4.9. Definiranje odnosa položaja između zaposlenika koji žive dalje od mjesta zaposlenja sa radnim kolegama koji žive bliže mjestu zaposlenja.....	114
4.4.10. Formiranje stava ispitanika po pitanju procesa putovanja na posao	116
4.4.11. Odabir ispitanika između ostanka na postojećem radnom mjestu na koje moraju svakodnevno putovati i novog radnog mjesta u njihovoj županiji prebivališta uz nepromijenjene uvjete rada i plaću	118
4.4.12. Sažeti prikaz rezultata istraživanja uz Cronbach alfa koeficijent.....	120
5. Zaključak	122
Popis literature	125
Popis slika	128
Popis tablica	130
Prilog 1 - tablični prikazi.....	133

1. Uvod

Tema ovog diplomskog rada veže se uz utjecaj prijevoza na posao kao stresora na motivaciju i produktivnost rada. Relevantnost ove teme uočava se zbog činjenice kako je riječ o dosad neistraženom području unutar Republike Hrvatske, neovisno o postojanju povećeg broja istraživanja na sličnu temu unutar drugih europskih država i trećih zemalja. Također, s obzirom na niz trenutno aktualnih društvenih zbivanja vezanih uz nestabilnost tržišta energenata i stagnaciju globalne pandemije COVID-19 koja je ostavila psihički trag na određenom boju građana, autorica rada smatrala je potrebnim više pažnje posvetiti ovoj tematici. Ono što predstavlja dodanu vrijednost rada, ali i svojevrsni izazov je širina i štur izvor relevantne literature za povezane teme na primjeru hrvatskih poduzeća. Kada bi se trebala sumirati tematika rada, riječ je o spoju ekonomije, statističkih metoda i mišljenja građana Republike Hrvatske o postojanju povezanosti između motivacije i produktivnosti rada gdje se pretpostavlja kako prijevoz na posao može biti značajan stresor.

Promatrajući strukturu rada, nakon *Uvoda* i *Metoda i tehnika rada* koje predstavljaju prva dva poglavlja rada slijedi *Teorijski pregled ključnih pojmova* kojim će nakon pregleda brojne domaće i strane literature biti ukratko predstavljene najvažnije odrednice triju ključnih pojmova. Odnosno, kategorija prijevoza na posao biva naknadno odijeljena na faktore prijevoza na posao i stresore. Također, promatrajući rezultate brojnih dosadašnjih istraživanja pokušat će biti predstavljen uzročno-posljedični odnos između motivacije i radne produktivnosti nakon čega će u jednadžbu biti uvrštena i varijabla stresa kako bi se utvrdilo (ne)postojanje promjene zaposlenikove motivacije za radom, a samim time i radne produktivnosti. Treće poglavlje završava pregledom dosadašnjih istraživanja i postavljanjem temeljnog te 4 pomoćna istraživačka pitanja na koja će se pokušati odgovoriti u narednom poglavlju. Također, teorijski će biti predstavljena i unutarnja dosljednost podataka pomoću Cronbach alfa koeficijenta. Nadalje, u četvrtom poglavlju će biti predstavljeni rezultati kvantitativnog istraživanja u obliku niza grafičkih i tabličnih prikaza koji su nastali uz pomoć alata Microsoft Excela. Sama potpoglavlja bivaju vezana uz 4 prethodno definirane sekcije anketnog upitnika, odnosno riječ je o sekcijama vezanim uz *Opće osobne podatke*, *Podatke o putovanju*, *Stresorima* i *Motivatorima*. Svako potpoglavlje će biti zaključeno sumiranim pregledom rezultata istraživanja, a kako bi se ispitala unutarnja dosljednost podataka korišten je Cronbach alfa koeficijent. Potom će tema biti zaključena unutar petog poglavlja, nakon čega slijedi popis literature, slika i tablica. Rad završava prilogom 1, to jest popratnim tabličnim prikazima koji su pripomogli izradi i interpretaciji rezultata.

2. Metode i tehnike rada

Prije izrade anketnog upitnika autorica rada uložila je mnogo vremena za upoznavanje i istraživanje same teme diplomskog rada kako bi kroz teorijske koncepte stvorila opću sliku vezanu uz kategorije motivacije i radne produktivnosti, ali i prijevoza na posao koji je ovim radom uzet pod pretpostavkom potencijalnog stresora. Odnosno u procesu istraživanja je korišten poveći broj relevantnih izvora strane i domaće literature ponajviše u online okruženju što je detaljnije vidljivo u *Popisu literature*.

Nakon iscrpnog proučavanja teorije autorica rada odlučuje se na izradu anketnog upitnika u online okruženju gdje je korištenjem opcije *Google obrasci* definirala 37 pitanja pretežito zatvorenog tipa. Odnosno, autorica se odlučila na prikupljanje primarnih podataka provedbom vlastitog kvantitativnog istraživanja na namjernom prigodnom uzorku. Sukladno navedenom, prilikom obrade i interpretacije rezultata bivaju korištene i opcije ostalih Microsoft alata. Točnije, prvotno je unutar Microsoft Excela korištena opcija umetanja grafikona za svako od postavljenih pitanja, gdje je korištenjem raznih popratnih opcija vezanih uz oblikovanje, boju, obrube i font grafikona nastojalo stvoriti što jasniji i vizualno atraktivniji grafički prikaz rezultata. Potom je provedeno šifriranje odgovora svih 150 ispitanika za svako postavljeno pitanje unutar 5 različitih radnih listova na način da je svakim pitanjem prvotno modalitetima odgovora dana odgovarajuća numerička oznaka koja potom biva zamijenjena za svoj istovjetni tekstualni modalitet (npr. ako je numerička oznaka za ženski spol bila 2, tada je pitanjem o spolu ispitanika umjesto ženski stavljen broj 2). Potom biva korištena opcija filtriranja podatka, a skup podatka unutar sekcije koji sadrži isključivo brojčane oznake odgovora bio je nužan za izvršenje deskriptivne statistike po svakom promatranom pitanju. Odnosno, korišten je dodatak kod kartice *Podaci – Analiza podatka – Descriptive Statistics*. Također, za potrebe izračuna Cronbach alfa koeficijenta korištene su matematičke operacije zbrajanja, oduzimanja, množenja i dijeljenja uz funkciju =VAR.P vezanu uz određivanje varijance skupa populacije.

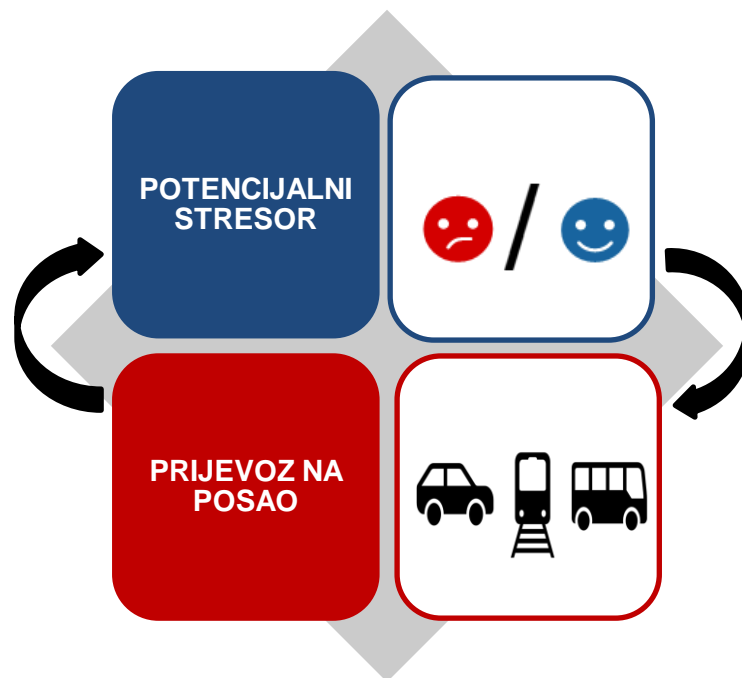
3. Teorijski pregled ključnih pojmova

U uvodnom dijelu, diplomskim radom naglasak će biti stavljen na 3 ključna pojma, a to su: **prijevoz na posao, motivacija i produktivnost rada**. Prvotno će sami pojmovi biti ukratko teorijski opisani nakon čega će se između njih pokušati prikazati uzročno-posljedične veze.

3.1. Prijevoz na posao

Prijevoz se može definirati kao proizvodni proces kojim se nastoje savladati prostorne razlike uz istovremeno trošenje procesa s njenom proizvodnjom uz naglasak kako je riječ o usluzi koja se ne može materijalizirati (Željeznička tehnička škola Moravice, bez dat.). Ako u kontekst navedenog uključimo i zaposlene osobe koje svakodnevno moraju izdvojiti određeno vrijeme ne bi li stigle na svoje radno mjesto, nesvjesne nastanka niza potencijalno opasnih i/ili neugodnih situacija, pretpostavlja se kako spomenuti proces predstavlja **potencijalni stresor većem broju zaposlenih građana** s obzirom na trenutno postojeće stanje prometne infrastrukture u Republici Hrvatskoj. No, prvotno je potrebno definirati pojam stresora.

Prema Hrvatskoj enciklopediji, stresor predstavlja štetne agense iz okoline koji djeluju na strukturu ili funkciju organizma, a samim time uzrokuju reakciju organizma u obliku stresa. Promatrajući njihovu podjelu na fizičke, socijalne i psihološke stresore, ovim radom pokušat će biti obuhvaćena sva 3 pojma (Hrvatska enciklopedija, bez dat.).

Slika 1. Definiranje odnosa između pojmova
(Izvor: izrada autorice prema Hrvatska enciklopedija, bez dat.)

3.1.1. Faktori prijevoza na posao

Proces prijevoza na posao ima nepovoljne posljedice na život i zdravstveno stanje zaposlenika. Navedeno se prvotno očituje kroz način rasporeda aktivnosti kroz dan gdje proces prijevoza na posao predstavlja niz potencijalno stresnih situacija vezanih uz obiteljski, zdravstveni i profesionalni život zaposlenih. No, riječ je o obostranom utjecaju gdje spomenuti aspekti ljudskog života kroz osjećanje blagostanja i velikog zadovoljstva mogu pomoći u lakšem savladavanju stresnih situacija. Posljedično, kada je nakupljena količina stresa rezultat isključivo procesa prijevoza na posao, lakše je odrediti stresore koji su ga uvjetovali (Costa, Pickup i Di Martino, 1988).

Zakašnjenje na radno mjesto i veća stopa apsentizma kao direktni učinci poteškoća nastalih tijekom prijevoza na posao mogu biti vezani uz sam proces prijevoza kao što su:

1. trajanje prijevoza (vremenski raspon između polazišne i odredišne točke)
2. udaljenost (između mjesta prebivališta i radnog mjesta)
3. prijevozno sredstvo
4. nepredvidive situacije (prometni zastoje, prometna nesreća)
5. vrijeme mirovanja (čekanje zbog prometnog zastoja/prometne nesreće),
6. udobnost (tijekom trajanja prijevoza na posao) (Costa, Pickup i Di Martino, 1988).

Slika 2. Faktori prijevoza na posao

(Izvor: izrada autorice prema Costa, Pickup i Di Martino, 1988)

No, rezultati ovog istraživanja provedenog u Italiji 1988. godine negirali su prethodno spomenutu tezu. Naime, od ukupno 1167 ispitanika, svega 5% ispitanika smatralo je kako je isključivo šest spomenutih faktora vezanih uz proces prijevoza direktno uvjetovalo njihovu povećanu razinu stresa. No, 57% ispitanika složilo se kako su spomenuti faktori važni za promatranje i kako u kombinaciji sa životnim i radnim uvjetima pojedinca stvaraju nepovoljne učinke ne samo na okoliš već i na psihičko i fizičko zdravlje samih ispitanika, ali i drugih osoba s kojima su u kontaktu. Naime, rezultati pokazuju kako je ispitanik prosječno utrošio 150 minuta (2,5 sata) svog slobodnog vremena za prijevoz na posao unutar jednog radnog dana što je zahtijevalo reorganizaciju privatnog života i popratnih aktivnosti kao što su prilagodba na skraćeno vrijeme za obavljanje privatnih obveza, smanjenje razine društvene aktivnosti i skraćeno vrijeme spavanja. Također, u obzir je potrebno uzeti i činjenicu kako je gotovo 50% ispitanika dobrovoljno odlučilo prihvatiti posao u nekom udaljenijem gradu budući da su im ondje bili ponuđeni bolji uvjeti u vidu plaće i samog radnog mjesta tj. popratnih radnih aktivnosti (Costa, Pickup i Di Martino, 1988).

Zanimljivo je za uočiti kako više od 50% ispitanika nije smatralo kako se nalazi u neravnopravnom položaju zbog činjenica da mora svakodnevno putovati na posao, u odnosu na svoje radne kolege koji su stanovali bliže radnom mjestu (Costa, Pickup i Di Martino, 1988). No, istraživanje je ukazalo na dvije specifičnosti:

1. veoma mali broj ženskih ispitanika – ukupno 193 žene (postotni udio od 16,54% za N=1167 ispitanika)
2. veoma mali broj zaposlenika u smjenama – razlog: dodatno su naglašene već spomenute poteškoće zbog specifičnog rasporeda radnih sati koji varira sukladno radnom tjednu, tako da razina stresa biva veća od prosjeka. Dakle, time je dodatno narušena ravnoteža normalnog načina života (Costa, Pickup i Di Martino, 1988).

Slika 3. Specifičnosti istraživanja

(Izvor: izrada autorice prema Costa, Pickup i Di Martino, 1988)

Nadopunjujući se na navedeno, tri desetljeća kasnije, rezultati kanadskog istraživanja upućivali su na činjenicu kako vrijeme koje je potrebno odvojiti za prijevoz na posao traje različito promatrajući kontekst, tj. proces prijevoza sa subjektivnog stajališta svakog od 3319 ispitanika. Naime, što je incidencija zagušenja pojedinca različitim nepredvidivim i potencijalno stresnim okolnostima veća, to je zadovoljstvo zaposlenika prilikom prijevoza na posao manje, odnosno riječ je o obrnuto recipročnom odnosu. Dakle, kao dvije glavne komponente istraživanja ističu se individualna izloženost zagušenju i trajanje zagušenja.

Sukladno navedenom, rezultati istraživanja promatraju se s dva aspekta:

1. Zaposlene osobe koje smatraju kako je zagušenje ozbiljan problem veliki značaj pripisuju minutama utrošenim za putovanje na posao u prisustvu nepredvidivih, potencijalno stresnih situacija kao što je primjerice prometni zastoje. Njihovo ponašanje rezultira većom stopom nezadovoljstva u vidu ukupnog trajanja prijevoza na posao (Higgins, Sweet i Kanaroglou, 2018).
2. Zaposlene osobe kojima zagušenje u prometu ne predstavlja ozbiljan problem, čak i prilikom putovanja na posao koje traje dulje vrijeme, uz svakodnevno prisustvo prometnih zastoja, iskazuju nižu stopu nezadovoljstva u vidu ukupnog trajanja prijevoza na posao. Zaključuje se kako je kod spomenutih pojedinaca prisutna povećana razina poimanja pozitivnih aspekata putovanja na posao budući da su njihova prethodna iskustva rezultirala manjom sklonošću stresnim situacijama uzrokovanim zagušenjem prometa. Relevantnost spomenutog vidljiva je i u različitim situacijama:
 - 2.1. Jednosmjerno putovanje u trajanju od 60 minuta u prisustvu dnevnih gužvi, za 65% kanadskih vozača nije predstavljalo značajan problem, to jest 2157 ispitanika bi u spomenutoj situaciji i dalje bilo zadovoljno.
 - 2.2. Jednosmjerno putovanje u trajanju od 60 minuta u prisustvu uvjeta niske stope prometnog zagušenja i visoke razine slobodnog protoka, rezultiralo je s 90% zadovoljnih vozača (2987 pojedinaca).
 - 2.3. Zbirnom statistikom utvrđeno je kako se 84% pojedinaca, točnije njih 2788 izjašnjava kako su *zadovoljni* ili *vrlo zadovoljni* trajanjem putovanja na posao (Higgins, Sweet i Kanaroglou, 2018).

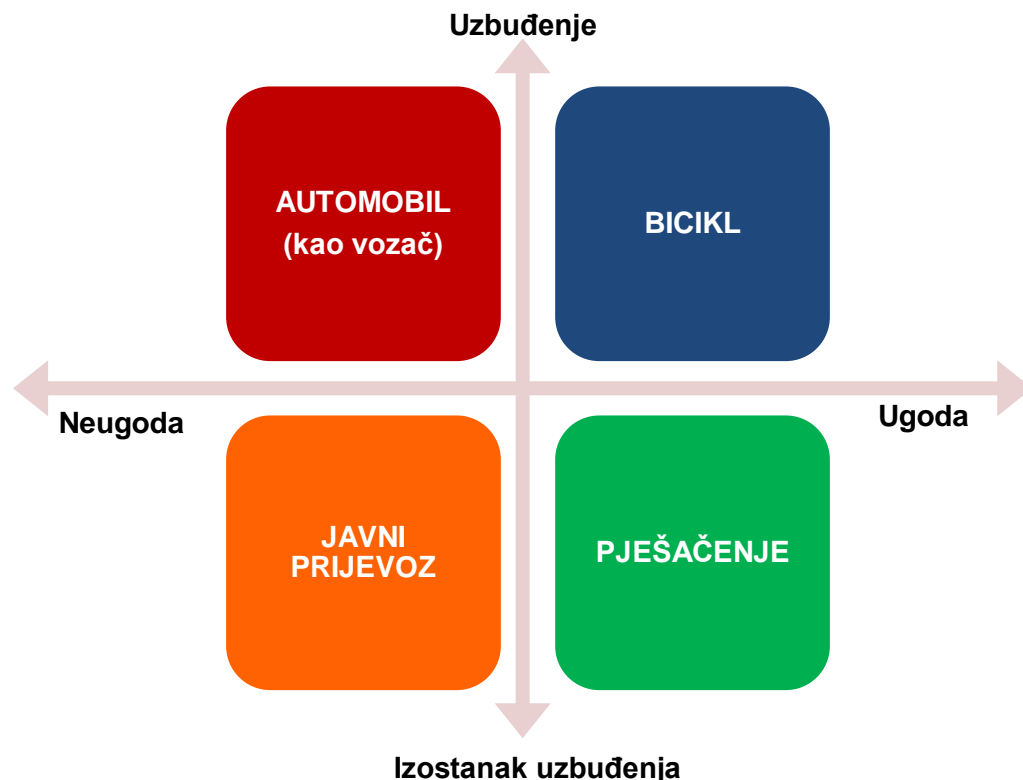
3.1.2. Stresori

Nadopunu spomenutih istraživanja, moguće je pronaći u Ujedinjenom Kraljevstvu gdje se na uzorku od 389 ispitanika nastojala utvrditi razina stresa korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva. Naime, utvrđeno je kako prigradska putovanja automobilom i /ili javnim prijevozom mogu izazvati stres kod pojedinaca (Gatersleben i Uzzell, 2007).

Kao glavni izvori stresa ističu se:

1. kašnjenje izazvano prometnim zastojem (nedostatak kontrole u prometu)
2. ponašanje drugih sudionika u prometu (ispitanik ima ulogu vozača automobila)
3. loša infrastruktura (ispitanik koristi javni prijevoz) (Gatersleben i Uzzell, 2007).

Afektivne reakcije uzrokovane korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva predstavljene su na slici 4., a kombiniraju dimenzije razine ugone (os x) i uzbuđenja (os y). Najveći broj ispitanika istaknuo je kako vožnja osobnim automobilom izaziva neugodu i uzbuđenje, dok korištenje javnog prijevoza percipiraju kao neugodno iskustvo u kojem izostaje uzbuđenje. S druge strane, vožnja biciklom percipirana je kao ugodna i uzbudljiva, dok je pješaćenje s jedne strane percipirano kao ugodno uz izostanak uzbuđenja (Gatersleben i Uzzell, 2007).

Slika 4. Matrica afektivnih reakcija

(Izvor: izrada autorice prema Gatersleben i Uzzell, 2007)

Zanimljivo je za primijetiti kako pojedini faktori prijevoza na posao postaju stresori samo u specifičnim okolnostima, to jest kod korištenja usluge pojedinih prijevoznih sredstva. Primjerice, istraživanje provedeno u Stockholmu pokazalo je kako korisnici javnog prijevoza, točnije vlaka u najvećoj mjeri podliježu stresu zbog neadekvatnih uvjeta kao što su visoka koncentracija ostalih putnika tj. gužva u vlaku koja posljedično uvjetuje nedostatak sjedećih mjesta. Odnosno, mnogo manji značaj u datom trenutku poprimaju dimenzije udaljenosti i trajanja samog putovanja na posao (Brutus, Javadian i Panaccio, 2017).

Nadalje, drugim istraživanjem, provedenim u Barceloni utvrđeno je kako postoje oscilacije u percipiranoj razini stresa kod biciklista. Naime, oni zaposlenici koji su učestalije, to jest minimalno 4 dana u tjednu biciklirali do radnog mjesta, osjećali su manju razinu stresa na radnom mjestu, u odnosu na one zaposlenike koji su u manjoj mjeri na tjednoj bazi biciklirali do radnog mjesta ili su do radnog mjesta dolazili nekim trećim prijevoznim sredstvom (Avila-Palencia *et al.*, 2017).

Slična situacija uočena je i u Sjedinjenim Američkim Državama gdje su pojedinci smatrali kako uspoređujući proces putovanja pojedinim sredstvom javnog prijevoza postoje oscilacije u percipiranoj razini stresa. Nedvojbeno je najgore bilo ocijenjeno putovanje vlakom u odnosu na putovanje autobusom, no kada se putovanje autobusom usporedilo sa putovanjem automobilom ili bicikliranjem, percipirana su izrazito neugodna osjećanja, to jest visoka razina stresa koja je proizašla iz većeg broja neugodnih iskustava putnika (Morris i Guerra, 2014).

Zbirno promatrajući tri skupine putnika koje su preferirale različita prijevozna sredstva i razinu stresa na ljestvici od 1 do 5, pri čemu je 1 označavalo najnižu, a 5 najvišu razinu stresa dobiveni su sljedeći rezultati, tj. prosječne vrijednosti razine stresa vidljive na slici 5.:

Slika 5. Prosječne vrijednosti razine stresa putnika

(Izvor: izrada autorice prema Brutus, Javadian i Panaccio, 2017)

Time je djelomično bila prihvaćena hipoteza kako različiti korisnici prijevoza na posao različito doživljavaju razine stresa, uz napomenu kako nisu bile uočene značajnije oscilacije u vidu raspoloženja putnika pri dolasku na radno mjesto zbog načina prijevoza na posao (Brutus, Javadian i Panaccio, 2017).

3.2. Motivacija i radna produktivnost

Ovim potpoglavljem fokus će biti stavljen na osobne zapreke kao što su nedovoljna tjelesna ili psihička sposobnost. Odnosno riječ je o borbi motiva, gdje se pod pretpostavkom izloženosti uvjetima stresora kao što je proces prijevoza na posao kao rezultat javlja smanjena razina motiviranosti pojedinca za obavljanjem svakodnevnih radnih zadataka (Hrvatska enciklopedija, bez dat.). No, prvotno će pojmovi motivacije i radne produktivnosti biti ukratko predstavljeni.

Motivacija predstavlja psihički proces koji osobe potiče na izvršenje određenih mentalnih ili tjelesnih aktivnosti, a najkraće rečeno, riječ je o unutarnjem porivu koji djeluje na ponašanje ljudi ne bi li se ostvario neki, unaprijed definirani cilj. Ako spomenuto ponašanje prije ili kasnije rezultira ostvarenjem definiranog cilja, sam *motivacijski ciklus* se ponavlja kako osoba razvija potrebu za ostvarenjem novog, višeg cilja. Naravno, sam proces otežan je pojavom niza fizičkih, društvenih i osobnih zapreka koje kada postanu nepremostive, neovisno o visokoj razini motivacije pojedinca rezultiraju frustracijom (Hrvatska enciklopedija, bez dat.). Promatrajući poslovni svijet, cilj menadžera je potaknuti i svakodnevno održavati motivaciju zaposlenika na visokoj razini, dok se poslodavci već na početku stvaranja poslovnog odnosa trude zaposliti što motiviraniju osobu (Varga, 2011).

Pojam motivacije nemoguće je odvojiti od aspekta **Hijerarhijske teorije potreba** koju je još 1954. godine postavio Abraham H. Maslow. Srž samog teorijskog koncepta ispoljava se kroz pet definiranih općih potreba koje bivaju gradirane po konceptu nižih (fizioloških) prema višim potrebama, kojim se realiziraju sposobnosti pojedinca, a grafički se najčešće prikazuju u obliku piramide. Stoga, začelje piramide rezervirao je za fiziološke potrebe, nakon čega slijede redom: potrebe za sigurnošću, socijalne potrebe i potrebe za poštovanjem, a na vrhu piramide prema kriteriju važnosti nalaze se potrebe za realizaciju. No, svaku više gradiranu potrebu moguće je ostvariti samo kad ona ispod nje biva zadovoljena u većoj mjeri, odnosno pretpostavku za aktiviranjem takozvanih *viših potreba* predstavlja prvotno zadovoljenje *potreba nižeg reda*. Upravo u spomenutom procesu, ključnu ulogu ima motivacija pojedinca koja ga koči ili potiče da tijekom života konstantno teži *nekom boljem životnom stanju* ili da stagnira na određenoj razini kada je subjektivno gledajući zadovoljio svoju trenutnu potrebu. Zaključno, sam teorijski koncept upozorava poduzeća kako razina ljudske motiviranosti ne ovisi isključivo o zadovoljenju egzistencijalnih potreba već je u obzir potrebno uzeti i mogućnost kontinuiranog razvoja to jest napretka koji pojedinac unutar poduzeća može ostvariti (Varga, 2011).

Promatrajući motivaciju s gledišta poduzeća, cilj svakog zaposlenika trebao bi se odnositi na postizanje što veće razine radne produktivnosti kako bi poslovni rezultati poduzeća bili u uzlaznoj putanji (Hamid i Younus, 2021). No, postavlja se pitanje kako definirati i izmjeriti razinu radne produktivnosti. Općenito gledajući, pojam **produktivnosti**, to jest proizvodnosti predstavlja omjer između proizvodnoga učinka i proizvodnih faktora koji se koriste u procesu proizvodnje kao što su rad, kapital i prirodni izvori, a koji mogu, ali i ne moraju biti kombinirani i /ili povezani u tehnološkom obliku. Ovim radom naglasak je stavljen na ljudski faktor, tj. promatra se kakav je omjer između proizvodnog učinka i količine ukupno utrošenog rada ovisno o razini motiviranosti osobe datog dana (Hrvatska enciklopedija, bez dat.).

Jedno od najnovijih istraživanja vezano uz spomenutu problematiku, provedeno je 2021. godine u Pakistanu na uzorku od 239 zaposlenika knjižnica koje su u državnom ili privatnom vlasništvu. Istraživanje je temeljeno na prethodno predstavljenoj **Hijerarhijskoj teoriji potreba** kojom se za svaki od pet općih potreba definirao ekvivalentni faktor koji je moguće promatrati u poslovnom svijetu. Istraživanjem je bio obuhvaćen udio muškaraca od 67,8% (162 muška ispitanika), dok su ostatak od 32,2% činile žene, točnije njih 77. Rezultati spomenutog istraživanja ukratko će biti predstavljeni u tablici 1. Važno je napomenuti kako slovo M označava *Mean* (srednju vrijednost) odnosno aritmetičku sredinu skupa podataka gdje se kod definiranja razine motiviranosti zaposlenika koristila Likertova skala u rasponu ocjena od 1 (veoma niska razina motiviranosti) do 5 (veoma visoka razina motiviranosti). Samo istraživanje dokazalo je kako su promatrani pakistanski knjižničari stručnjaci za svoje područje rada, a posebice oni koji rade na sveučilištima pokazuju visoku razinu motivacije koja sklopom većeg broja vještina i znanja ispoljavaju kroz svoj rad. Posljedično je visoka razina motiviranosti rezultirala visokom razinom radne produktivnosti. Iako su istraživanjem bile obuhvaćene osobe različitog spola, iz različitih institucija, s različitim razinom kvalifikacija i radnog iskustva, jednoglasno su zaključili kako razina radne motivacije uvelike uvjetuje razinu radne produktivnosti. Shodno tome, kao rješenje se navodi stavljanje većeg fokusa na motivacijske pokretače svojih zaposlenika (Hamid i Younus, 2021).

Promotrivši rezultate u tablici 1. uviđa se kako je svaka od promatranih 5 općih potreba bila rangirana ocjenom 4, to jest kao veoma važan motivacijski faktor. Aritmetičkom sredinom utvrđeno je kako su ispitanici najveći značaj pridali zadovoljenju fizioloških i socijalnih potreba (3,95), slijedi samoaktualizacija (3,94), nakon čega slijede potrebe za poštovanjem (3,87) i na kraju su potrebe za sigurnošću (3,76). Konačna ocjena razine motiviranosti koju je 2021. godine percipiralo 239 ispitanika iznosi 3,89, tj. 4.

Tablica 1. Rezultati pakistanskog istraživanja

PROMATRANE VARIJABLE NA RADNOM MJESTU UZ SREDNJU VRIJEDNOST (M = MEAN)		
1.	FIZIOLOŠKE POTREBE	M = 3,95
1.1.	Radno okruženje (uredska infrastruktura)	M = 3,96
1.2.	Nadnica	M = 3,95
1.3.	Učinkoviti rukovoditeljski nadzor	M = 3,93
2.	POTREBE ZA SIGURNOSĆU	M = 3,76
2.1.	Sigurnost/stabilnost posla	M = 3,97
2.2.	Ocjenjivanje osoblja/vrednovanje rada	M = 3,73
2.3.	Organizacijske politike i procedure	M = 3,70
2.4.	Zdravstvena sigurnost/mirovinski plan	M = 3,62
3.	SOCIJALNE POTREBE	M = 3,95
3.1.	Zdrav odnos pun poštovanja s radnim kolegama	M = 4,02
3.2.	Uredska, društvena okolina (mirna, prijateljska atmosfera uz prisustvo visoke razine povjerenja)	M = 3,87
4.	POTREBE ZA POŠTOVANJEM	M = 3,87
4.1.	Veća odgovornost	M = 4,10
4.2.	Pozitivno priznanje za uloženi trud i rad	M = 4,07
4.3.	Uvažavanje pojedinčevog mišljenja o pitanjima vezanim uz rad	M = 3,95
4.4.	Radni zadaci/titula/status radnog mjesta	M = 3,81
4.5.	Napredovanje prema željenom cilju (na radnom mjestu)	M = 3,50
5.	SAMOAKTUALIZACIJA	M = 3,94
5.1.	Izazovan posao (zahtijeva različite iskaze vještina)	M = 4,06
5.2.	Postignuće	M = 4,06
5.3.	Pojedinčev radni doprinos (radni zadaci i aktivnosti)	M = 4,00
5.4.	Doprinos struci (podrška u osobnom i profesionalnom razvoju)	M = 3,90
5.5.	Prilika za napredovanje/razvoj u karijeri (podrška u osobnom i profesionalnom razvoju)	M = 3,82
5.6.	Aktivno sudjelovanje na konferencijama/radionicama	M = 3,80

(Izvor: izrada autorice prema Hamid i Younus, 2021)

3.3. Promjena razine motiviranosti i radne produktivnosti u prisustvu stresa

Osnovna pretpostavka ovog diplomskog rada veže se uz činjenicu da proces prijevoza na posao predstavlja stresor koji uvelike utječe na razinu motiviranosti, a posljedično i na razinu radne produktivnosti zaposlenih osoba. Naime, riječ je o **obrnuto recipročnom odnosu kod kojeg razina motiviranosti i radne produktivnosti (vrijedi recipročan odnos) opadaju što je veća razina stresa uzrokovana procesom svakodnevnog putovanja na posao.**

Prvi scenarij, predstavljen u gornjem dijelu na slici 6., označava situaciju u kojoj je zabilježena visoka razina radne produktivnosti budući da se zaposlenik poduzeća XY osjećao veoma motivirano za obavljanje radnih zadataka, što proizlazi iz niske razine percipiranog stresa kako je proces prijevoza na posao prošao bez ikakvih poteškoća.

Drugi scenarij, predstavljen u donjem dijelu na slici 6., označava obrnutu situaciju u kojoj je zabilježena niska razina radne produktivnosti kako se zaposlenik poduzeća XY osjećao veoma demotivirano za obavljanje radnih zadataka, što proizlazi iz visoke razine percipiranog stresa budući da je proces prijevoza na posao bio veoma turbulentan i problematičan.

Slika 6. Povezanost ključnih pojmova
(Izvor: izrada autorice)

3.4. Pregled dosadašnjih istraživanja

Kako bi se opravdala relevantnost iznesene pretpostavke, u nastavku će u obliku tabličnog zapisa biti predstavljeno ukupno 10 znanstvenih članaka, hrvatskih i stranih autora, a sama tablica broji 4 stupca kojim će redom biti predstavljeni: naziv članka, autor/i (godina), najvažnije odrednice rada i potencijalni problemi. Stupac potencijalni problemi odnosi se na zaključke koje je donijela autorica rada detaljnijim proučavanjem samih članaka uz pokušaj njihova poistovjećivanja s realnim prikazom sadašnjeg stanja u Republici Hrvatskoj.

Dodirne točke svakog promatranog članka vežu se uz dokazivanje uzročno posljedičnih veza između stresa, motivacije i radne produktivnosti. Naime, uzevši u obzir činjenicu kako se posljedice stresa manifestiraju kroz fizički i psihički aspekt ljudskog organizma, nemoguće je distancirati kategoriju radnog mjesta, tj. stresa na poslu kojim je u 2021. godini bilo obuhvaćeno 41,2 milijuna zaposlenih osoba, što u postotnom iznosu daje 28% zaposlenih (Škarjak, 2021). Nadalje, kada se u proces uključi pojam izmorenosti ljudskog organizma uvjetovan svojevrsnim psihološkim pritiskom, javlja se problem kasnog prepoznavanja ili u najgorem slučaju neprepoznavanja stresa kao njegova uzroka (Khalatbaria, Ghorbanshiroudia i Firouzbakhsha, 2013). Navedeni problem biva prepoznat kod 70% zaposlenika osiguravajućih društva koji su naglasili kako stres osrednje utječe na razinu njihove motiviranosti i radne učinkovitosti (Škarjak, 2021).

Uloga motivacije je presudna prilikom određivanja razine radne produktivnosti kako na nju utječe veoma pozitivno, dok s druge strane, stres karakterizira značajno negativan utjecaj na razinu radne produktivnosti (Zeb, Saeed i Ur Rehman, 2015). U 2011. godini, istraživanjem je uočeno kako je visoka razina stresa na radnom mjestu rezultirala gubitkom 600 milijuna radnih sati i 600 milijuna eura na godišnjoj razini (Herman i Petričević, 2011). Kada se promatraju faktori motivacije, kao najznačajnija kategorija ističe se Sigurnost posla s prosječnom ocjenom od 3,90, dok drugo mjesto s podjednakim brojem bodova od 3,43 drže Odgovornost, Postignuće i uspjeh i Izazovan posao. Zanimljivo je za primijetiti kako sredinu ljestvice drže kategorije Beneficija i Radnih uvjeta s prosječnom ocjenom od 3,33 i 3,27 bodova. Začelje ljestvice osigurale su kategorije Mogućnosti razvoja (3,13), Menadžeri (3,10), Politika poduzeća (3,03) te Primanja i napredovanje (3,00). Ponovo, svaka od 10 promatranih kategorija uzrokuje nastanak određene razine stresa, tako da se postavlja pitanje jesu li spomenuti faktori motivacije ispravno definirani i opći za veći broj zaposlenih osoba, odnosno kako osigurati uvjete rada s minimalnom prisutnošću stresa (Salopek i Katavić, 2019).

Presudnu ulogu u spomenutom procesu imaju upravo rukovoditelji koji bi nizom beneficija na individualnoj razini trebali težiti ostvarenju ciljeva zaposlenika kako bi posljedično povećali njihovu razinu motiviranosti (Herman i Petričević, 2011). Važno je spomenuti i pojam sigurnosti, gdje se promatrajući Hijerarhijsku teoriju potreba Abrahama Maslowa, motivacija javlja kao faktor smirivanja (Hudorović, 2017). Ponovo, postavlja se pitanje ravnopravnosti radnih kolega koji više to jest manje vremena izdvajaju za proces prijevoza na posao koji također sa sobom nosi određenu dozu rizičnosti. Dugoročno gledano, uspjeh poduzeća ovisi u najvećoj mjeri o ljudskom kapitalu (Varma, 2017). Upravo je individualizam svakog zaposlenika dodana vrijednost nekom poduzeću, ali i izazov u vidu nemogućnosti unificiranja određenih motivacijskih strategija.

Iako postoji određeni broj istraživanja koji proces prijevoza na posao direktno imenuje stresorom, autorica rada je indirektno navedeni pojam povezala i s faktorom samog posla, tj. smjenskim radnim vremenom i promjenom radnog vremena (Hudorović, 2017). Naime, sukladno definiranom radnom vremenu, osoba u jutarnjem, popodnevnom i/ili večernjem terminu mora izdvojiti određeno vrijeme ne bi li doputovala na svoje radno mjesto, što ponekad rezultira nepotrebnim gubitkom slobodnog vremena zbog samog čekanja i/ili trajanja samog prijevoza do/od radnog mjesta. U konačnici, javlja se nemogućnost usklađenja slobodnog vremena, vremena izdvojenog za putovanje na radno mjesto i službenog trajanja radnog vremena što s protekom vremena dovodi do kumulacije fiziološkog i psihološkog stresa. Istraživanjem provedenim u 2020. godini dokazano je kako se zaposlenici osjećaju odlično kada su svjesni činjenice da njihovo radno vrijeme biva ispoštovano, u vidu dolaska i/ili odlaska s radnog mjesta nakon čega započinje njihovo slobodno vrijeme (Harini, Maulana, Sudarijati i Juniarti, 2020). Spomenuto rezultira problematikom definiranja radnog vremena, tj. činjenicom kako se trenutno vrijeme koje je potrebno izdvojiti za putovanje na posao i s posla ne ubraja u računicu radnog vremena, čime se može javiti nezadovoljstvo određenog broja zaposlenika.

U konačnici, dolazi se i do tri istraživanja koja su fokus stavila na kategoriju prijevoza na posao. Naime, u 2009. godini smatralo se kako je dužina putovanja na posao jedan od najvažnijih čimbenika koji uzrokuje stres prilikom putovanja na posao. Nadalje, povezujući pojedino prijevozno sredstvo i nastalu razinu stresa, uočeno je kako se jak stres javio prilikom vožnje motociklom, dok je opuštenost bila prisutna prilikom vožnje automobilom, biciklom, javnim prijevozom ili pak šetnjom (Gottholmseder, Nowotny, Pruckner i Theurl, 2009). Ipak, 2015. godine zaključeno je kako samostalna vožnja predstavlja najstresniji način dolaska na posao, dok se ostali načini transporta u kojem osoba samostalno ne sudjeluje u procesu vožnje percipiraju manje stresnima (Legrain, Eluru i El-Geneidy, 2015).

Tablica 2. Pregled dosadašnjih istraživanja

Naziv članka	Autor/i (godina)	Najvažnije odrednice rada	Potencijalni problem
<i>Utjecaj stresa na motivaciju i radnu učinkovitost zaposlenika osiguravajućih društava</i>	Škarjak, Valentina (2021.)	Stres uzrokuje brojna fizička i psihička oboljenja – prema podacima HZJZ-a oko 80% građana RH povremeno ili stalno koristi lijekove za smirenje.	1. Sveprisutnost stresa u svakodnevnom životu negativno se manifestira na fizičko i psihičko zdravlje ljudi.
<i>Utjecaj stresa na motivaciju i radnu učinkovitost zaposlenika osiguravajućih društava</i>	Škarjak, Valentina (2021.)	Stresom na poslu u EU obuhvaćeno je 28% zaposlenih ili 41,2 milijuna zaposlenih.	2. Posljedice stresa direktno se ispoljavaju na radnom mjestu.
<i>Correlation of Job Stress, Job Satisfaction, Job Motivation and Burnout and Feeling Stress</i>	Khalatbaria, Javad Ghorbanshiroudia, Shohreh Firouzbakhsha, Mehdi (2013.)	Uočena direktna povezanost između stresa na radnom mjestu sa izmorenošću na poslu i nastalim psihološkim pritiskom .	3. Nevidljivi aspekt utjecaja stresa na zaposlenike poduzeća koji se odražava na njihov profesionalni i privatni život.
<i>Utjecaj stresa na motivaciju i radnu učinkovitost zaposlenika osiguravajućih društava</i>	Škarjak, Valentina (2021.)	70% zaposlenika osiguravajućih društava izjašnjava se kako stres utječe na njihovu motivaciju i radnu učinkovitost (riječ je o srednjem utjecaju stresa za 35,71% ispitanika – ocjena 3).	4. Zanimarivanje intenziteta i učestalosti utjecaja stresa na motivaciju i radnu učinkovitost u dugom roku.

<p><i>The Impact of Job Stress on Employee's Performance: Investigating The Moderating Effect of Employees Motivation</i></p>	<p>Zeb, Alam Saeed, Gouhar Ur Rehman, Shafiq (2015.)</p>	<p>Motivacija ima značajan pozitivan utjecaj na radnu produktivnost i značajan negativan utjecaj na stres na radnom mjestu.</p>	<p>5. Važnost kontinuiranog praćenja motiviranosti zaposlenika unutar poduzeća uz nastojanje da se ono poveća kako bi radnici bili produktivniji, a stres minimiziran.</p>
<p><i>Utjecaj uvjeta rada na radnu produktivnost</i></p>	<p>Herman, Vilim Petričević, Anton (2011.)</p>	<p>Motiviranost radnika utječe na radnu produktivnost – stres na radnom mjestu rezultira gubljenjem 600 milijuna radnih sati tj. 600 milijuna eura godišnje</p>	<p>6. Utjecaj stresa na smanjenje motiviranosti zaposlenika koji uvjetuje nižu razinu radne produktivnosti uz popratni nepotrebni odljev novčanih sredstava.</p>
<p><i>Analiza sustava nagrađivanja i motiviranja zaposlenika na primjeru odabranog poduzeća</i></p>	<p>Salopek, Karlo Katavić, Ivica (2019.)</p>	<p>Prosječna ocjena faktora motivacije: Sigurnost posla (3,90), Odgovornost (3,43), Postignuće i uspjeh (3,43) Izazovan posao (3,43), Beneficije (3,33), Radni uvjeti (3,27), Mogućnosti razvoja (3,13), Menadžeri (3,10), Politika poduzeća (3,03) Primanja i napredovanje (3,00). Naglasak na svakodnevnom radu bez stresa.</p>	<p>7. Problem definiranja općih faktora motivacije i načina omogućavanja rada s minimalnom prisutnošću stresora za što veći broj zaposlenika.</p>

<p><i>Utjecaj uvjeta rada na radnu produktivnost</i></p>	<p>Herman, Vilim Petričević, Anton (2011.)</p>	<p>Glavna zadaća rukovodne strukture je ostvariti željene ciljeve radnika kako bi povećala razinu motiviranosti zaposlenika.</p>	<p>8. Važnost viših razina menadžmenta u vidu poticanja i zadržavanja određene razine motiviranosti zaposlenika.</p>
<p><i>Faktori koji utječu na stres u poslovanju</i></p>	<p>Hudorović, Lucija (2017.)</p>	<p>Kategorija stresora – Faktor samog posla – smjensko radno vrijeme, promjena radnog vremena.</p>	<p>9. Nepotrebni gubitak slobodnog vremena na <i>čekanje i/ili trajanje samog prijevoza do/od radnog mjesta.</i> 10. Nemogućnost usklađenja slobodnog vremena, vremena izdvojenog za putovanje na radno mjesto i službenog trajanja radnog vremena. 11. Kumulacija fiziološkog i psihološkog stresa uvjetovana činjenicom kako zaposlenici određenih poduzeća moraju svakodnevno putovati na posao.</p>
<p><i>Faktori koji utječu na stres u poslovanju</i></p>	<p>Hudorović, Lucija (2017.)</p>	<p>Uloga organizacije u sprječavanju i nastanku stresa – Motivacija kao faktor smirivanja – Hijerarhijska teorija potreba – sigurnost.</p>	<p>12. Doza rizičnosti uvjetovana procesom putovanja na posao osobnim vozilom i/ili javim prijevozom (mogućnost nastanka prometnih nesreća). 13. Buđenje osjećaja nepravdnosti tj. ljubomore u odnosu na radne kolege koji ne moraju putovati na radno mjesto.</p>
<p><i>Performance, Job Stress and Human Capital Motivation: A Study on Employee Perspective</i></p>	<p>Harini, Sri Maulana, Lucky Hikmat, Sudarijati, Sudarijati, Juniarti, Dinda (2020.)</p>	<p>Zaposlenici se osjećaju <i>odlično</i> kada su svjesni činjenice da njihovo radno vrijeme biva ispoštovano, u vidu dolaska i/ili odlaska s radnog mjesta nakon čega započinje njihovo slobodno vrijeme.</p>	<p>14. Problem definicije radnog vremena – vrijeme koje je potrebno izdvojiti za putovanje na posao i s posla ne ubraja se u navedenu računnicu čime se može javiti nezadovoljstvo određenog broja zaposlenika.</p>

<i>Importance of Employee Motivation & Job Satisfaction for Organizational Performance</i>	Varma, Chandrakant (2017.)	Važnost ljudskog kapitala za dugoročni uspjeh poduzeća – fleksibilnost motivacijskih strategija (individualizam).	15. Nemogućnost unificiranja određenih motivacijskih strategija s obzirom na činjenicu kako je svaki zaposlenik drugačiji.
<i>Stress Perception and Commuting</i>	Gottholmseder, Georg Nowotny, Klaus Pruckner, Gerald J. Theurl, Engelbert (2009.)	Dužina putovanja na posao smatra se jednim od najvažnijih čimbenika koji uzrokuje stres prilikom putovanja na posao.	16. Krajnji rezultat putovanja na posao je gubitak slobodnog vremena koji ne biva uračunat u radno vrijeme zaposlenika čime se u neravnopravan položaj stavljaju zaposlenici koji svakodnevno putuju tj. ne putuju na posao.
<i>Stress Perception and Commuting</i>	Gottholmseder, Georg Nowotny, Klaus Pruckner, Gerald J. Theurl, Engelbert (2009.)	Prijevozna sredstva i razina stresa koja se najčešće javlja uz učestalost: Automobil, opuštenost - 48,44 Bicikl, šetnja, opuštenost - 45,75 Javni prijevoz, opuštenost - 34,83 Motocikl, jak stres - 57,14	17. Percepcija razine stresa na definiranom uzorku od 697 ispitanika u trenutku. Uočeno je kako se razina opuštenosti smanjuje pojavom javnog prijevoza što se može sagledati u kontekstu nesklada voznih redova i radnog vremena zaposlenika.
<i>Am stressed, must travel: The relationship between mode choice and commuting stress</i>	Legrain, Alexander Eluru, Naveen El-Geneidy, Ahmed M. (2015.)	Samostalna vožnja je najstresniji način dolaska na posao , dok se ostali načini transporta u kojem osoba samostalno ne sudjeluje u procesu vožnje percipiraju manje stresnima.	18. Način života i uvjeti transporta razlikuju se u različitim državama. Na navedeno utječe i manje tj. više razvijena prometna infrastruktura.

(Izvor: izrada autorice)

3.5. Istraživačka pitanja

Sukladno tematici diplomskog rada i ključnim pojmovima, koji u prethodnim potpoglavljima bivaju detaljnije teorijski predstavljeni, definirano je temeljno i pomoćna istraživačka pitanja. Naime, temeljno istraživačko pitanje definirano ovim diplomskim radom glasi: ***Utječe li svakodnevni proces prijevoza na posao na promjenu razine motivacije i radne produktivnosti zaposlenika u Republici Hrvatskoj?***

Iz temeljnog istraživačkog pitanja proizašlo je četiri pomoćna istraživačka pitanja:

1. Postoji li i kakav je odnos između motivacije i radne produktivnosti zaposlenika u Republici Hrvatskoj koji svakodnevno putuju na posao?
2. Je li moguće proces putovanja na posao promatrati kao stresora koji utječe na promjenu razine motivacije i radne produktivnosti zaposlenika u Republici Hrvatskoj koji svakodnevno putuju na posao?
3. Jesu li i kako povezane demografske karakteristike ispitanika sa mogućnošću promjene razine motivacije i radne produktivnosti zaposlenika u Republici Hrvatskoj koji svakodnevno putuju na posao?
4. Jesu li i kako povezane karakteristike procesa putovanja na posao sa mogućnošću promjene razine motivacije i radne produktivnosti zaposlenika u Republici Hrvatskoj koji svakodnevno putuju na posao?

Svako od postavljenih pitanja dobit će svoj odgovor u narednom poglavlju.

3.6. Unutarnja dosljednost podataka pomoću Cronbach alfa koeficijenta

Ovim potpoglavljem prvotno će ukratko biti predstavljen teorijski aspekt i način pripreme te obrade podataka, kao i samog izračuna Cronbach alfa koeficijenta, nakon čega će uslijediti interpretacija dobivenih rezultata kvantitativnog istraživanja.

3.6.1. Teorijski aspekt Cronbach alfa koeficijenta

Cronbach alfa koeficijent predstavlja mjeru unutarnje dosljednosti kojim se nastoji utvrditi koliko su blisko povezani skupovi tvrdnji unutar nekih grupa (Statisticshowto.com, bez dat.). Odnosno, u ovom radu naglasak će biti stavljen na 5 sekcija, gdje su skupovi pitanja bili razvrstani promatrajući kategorije općih osobnih podataka, podataka o putovanju, stresora i motivatora (koji biva podijeljen u 2 sekcije). Potencijalni problemi vezani uz Cronbach alfa koeficijent vežu se uz **broj promatranih pitanja**. Odnosno, što je broj pitanja unutar promatrane sekcije veći, to će biti poprimljena veća vrijednost alfe (α), dok će manja vrijednost alfe (α) biti postignuta manjim brojem pitanja, što može upućivati na premali broj pitanja postavljen u začetku sekcije vezanom uz određeno tematsko područje. Navedeno je moguće riješiti povećanjem broja pitanja unutar sekcije, no tada se postavlja pitanje povezanosti pitanja, odnosno kako pitanja iz različitih sekcija/dimenzija povezati unutar jedne sekcije da rezultati budu dosljedni, odnosno da ne izgube svoje značenje. U prijevodu, navedeno bi moglo rezultirati namjernom ili nenamjernom manipulacijom rezultata. Stoga je važno prije izračuna vrijednosti koeficijenta pravilno pripremiti i kategorizirati podatke grupa (Statisticshowto.com, bez dat.). U ovom slučaju, same sekcije bivaju određene prije procesa prikupljanja podataka, gdje neke od njih bivaju dodatno podijeljene sukladno tipu pitanja (kao što je slučaj sa sekcijom *Motivatori* i odvojenim setom pitanja s Likertovom skalom. Važno je napomenuti kako promatrajući sva pitanja postavljena anketnim upitnikom, interpretacijom bivaju izuzeta svega 2 pitanja iz sekcije *Motivatori*. Navedeno je povezano s činjenicom kako su posljednja dva pitanja definirana anketnim upitnikom bila postavljena informativno, to jest hipotetski. Sukladno navedenom, odgovori ispitanika vezali su se uz osrednji, neodlučni stav prema procesu putovanja na posao, a gotovo jednak postotni omjer osoba koji žele na novo, odnosno ostati na postojećem radnom mjestu uvjetovao je mišljenje kako spomenuta pitanja nemaju direktni doprinos radu, a kada bi bila uključena u samu sekciju vjeruje se da bi nepotrebno narušili mjeru pouzdanosti koeficijenta. Prije interpretacije rezultata slijedi kratki opis vrijednosti Cronbach alfa koeficijenta uz opis mjere unutarnje dosljednosti kako bi se prilikom interpretacije rezultata dobivenim vlastitim istraživanjem prvotno utvrdilo jesu li podaci pouzdani, a ako jesu provjeravala bi se jačina njihove povezanosti.

Dakle, promatrajući raspone vrijednosti definirane tablicom 3. utvrđuje se kako su podaci prihvatljivi za daljnje promatranje tek kada promatrani koeficijent dostigne vrijednost od 0.7. Poželjno je da koeficijent bude što veći, dakle da vrijednost bude što bliža 1.

Tablica 3. Raspon vrijednosti Cronbach alfa koeficijenta uz mjeru unutarnje dosljednosti

Raspon vrijednosti Cronbach alfa koeficijenta	Mjera unutarnje dosljednosti
$\alpha \geq 0.9$	Izvrсна
$0.9 > \alpha \geq 0.8$	Vrlo dobra
$0.8 > \alpha \geq 0.7$	Prihvatljiva
$0.7 > \alpha \geq 0.6$	Upitna
$0.6 > \alpha \geq 0.5$	Slaba
$0.5 > \alpha$	Neprihvatljiva

(Izvor: izrada autorice prema Statisticshowto.com, bez dat.)

3.6.2. Izračun i interpretacija rezultata

Proces pripreme i obrade podataka prvotno se vezao uz prijevod tekstualnih odgovora ispitanika u određene brojeve, čime je sukladno broju odgovora definirano n numeričkih oznaka. Proces je uspješno završen kada je svatko od 150 ispitanika dobio odgovarajuću numeričku oznaku za svako od postavljenih 55 pitanja. Nakon toga, unutar Microsoft Excela biva definirano 5 različitih sekcija u vidu 5 radnih listova gdje se nakon što sva pitanja obuhvaćena određenom sekcijom bivaju okupljena kreće s primjenom određenih matematičkih operacija. Naime, prvotno po svakom od 150 redova bivaju sumirani svi odgovori ispitanika unutar promatrane sekcije (korak 1). Navedeno predstavlja input za sljedeći korak gdje se primjenom funkcije =VAR.P (raspon sumiranih odgovora ispitanika unutar promatrane sekcije) nastojala utvrditi vrijednost varijacije na temelju svih 150 ispitanika. Kasnije ista funkcija biva primijenjena po svakom stupcu, to jest po svakom postavljenom pitanju, da bi u konačnici bila primijenjena funkcija SUM ne bi li se zbrojile sve dobivene varijance postavljenim pitanjima. Kada su sve 3 potrebne stavke definirane, odnosno kada bivaju poznate vrijednosti broja pitanja, sume varijanci i varijanci ukupnih odgovora stvoreni su preduvjeti za izračun Cronbach alfa koeficijenta. Matematički gledano, formula glasi:

$$\text{Cronbach alfa koeficijent} = \left(\frac{\text{ukupni broj pitanja}}{\text{ukupni broj pitanja} - 1} \right) * \left(1 - \frac{\text{suma varijanci}}{\text{varijanca ukupnih odgovora}} \right)$$

Naime, promatrajući dijelove formule uočava se kako je riječ o umnošku rezultata dobivenim prvotnim dijeljenjem broja pitanja s brojem pitanja umanjenim za jedan ($N/(N-1)$) i razlikom između 1 i rezultata dobivenim dijeljenjem sume varijanci i varijance ukupnih odgovora ($1 - (\text{suma varijanci} / \text{varijanca ukupnih odgovora})$) (Statisticshowto.com, bez dat.).

4. Rezultati kvantitativnog istraživanja

Kako bi se dobili odgovori na niz specifičnih, vlastito osmišljenih pitanja, autorica rada odlučila se na provedbu vlastitog kvantitativnog istraživanja u online okruženju. Naime, inspirirana pitanjima postavljenim u pojedinim istraživanjima stranih autora, čiji rezultati bivaju predstavljeni u potpoglavlju 3.4., u konačnici u travnju 2022. godine biva definirano 37 pitanja pretežito zatvorenog tipa u vidu *Google obrasca*. Razdoblje prikupljanja odgovora ispitanika trajalo je 3 tjedna, točnije od 09.05.2022. do 30.05.2022. godine. Ukupno je prikupljeno 150 odgovora (N = 150) pretežito iz područja kontinentalne Hrvatske, a u konačnici se zaključilo prisustvo namjernog prigodnog uzorka. Rezultati kvantitativnog istraživanja detaljnije će biti predstavljeni u nastavku. Kako bi se dobiveni rezultati lakše interpretirali, svako pitanje popraćeno je i grafičkim oblikom koji je izrada autorice u alatu Microsoft Excel. Određeni tablični zapisi će radi bolje preglednosti relevantnijeg sadržaja biti svrstani unutar poglavlja Prilozi. Svako potpoglavlje, koje je istovjetno sekciji kreiranoj unutar anketnog upitnika, zaključuje se sažetim prikazom rezultata istraživanja uz prikaz i interpretaciju rezultata Cronbach alfa koeficijenta.

4.1. Opći osobni podaci

Prvi set pitanja vezao se uz identificiranje općih osobnih podataka ispitanika anketnog upitnika. Riječ je o pitanjima vezanim uz spol, dob, županiju i mjesto prebivališta i radnog mjesta, završenu razinu obrazovanja, trenutno zanimanje, poziciju radnog mjesta, razinu ostvarene mjesečne neto plaće i ukupni broj godina radnog staža.

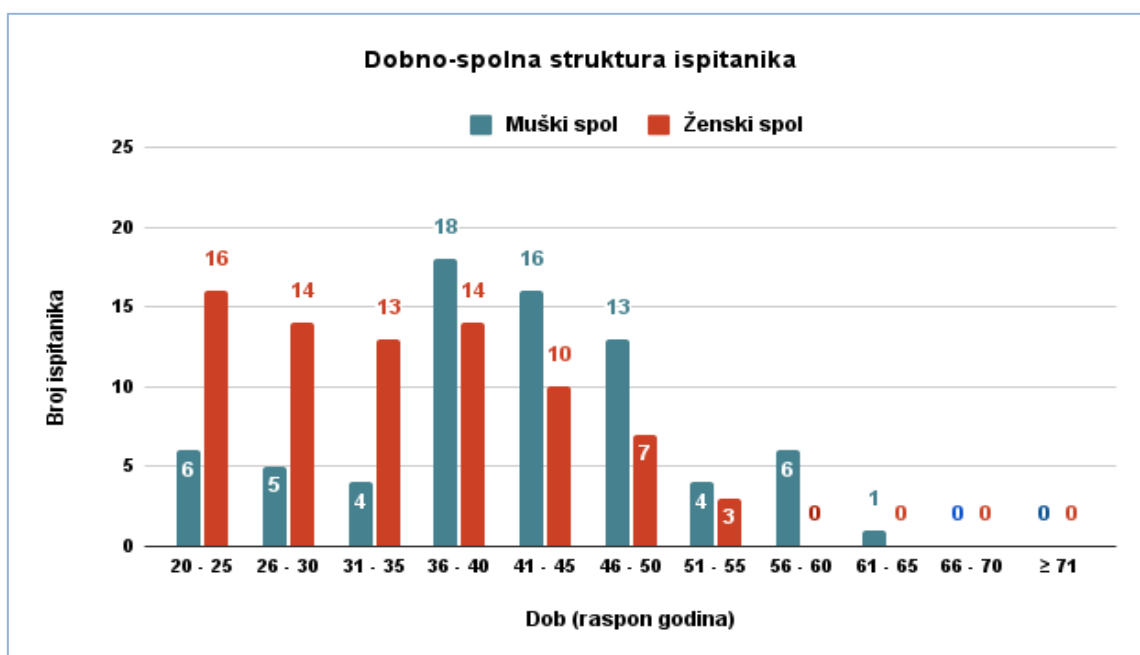
Tablica 4. Opći osobni podaci – sumirani pregled kategorija

OPĆI OSOBNI PODACI			
1.	Dob	5.	Trenutno zanimanje
	Spol	6.	Pozicija radnog mjesta
2.	Županija prebivališta i županija radnog mjesta	7.	Razina ostvarene mjesečne neto plaće
3.	Mjesto stanovanja i mjesto radnog mjesta	8.	Pozicija radnog mjesta i razina ostvarene neto plaće na mjesečnoj razini
4.	Završena razina obrazovanja	9.	Razdioba ispitanika prema ukupnom broju godina radnog staža

(Izvor: izrada autorice)

4.1.1. Dobno-polna struktura ispitanika

Prva dva pitanja postavljena anketnim upitnikom vezala su se uz identificiranje spola i odgovarajućeg raspona godina. Anketni upitnik ispunilo je ukupno 150 osoba, od čega su 72 osobe bile muškog spola, a ostalih 78 činile su osobe ženskog spola. Riječ je o gotovo jednakom udjelu muškaraca i žena, odnosno on iznosi 48% naprema 52%. Promatrajući kategoriju dobi, prvotno biva definirano 11 raspona godina u kojem je bilo uključeno 5 godina u nizu. Kako je anketni upitnik bio namijenjen osobama koje su u radnom odnosu, prvi raspon godina kretao se od 20-25 godina, a posljednji je bio namijenjen osobama starijim od 71 godine. Dobno-polna struktura ispitanika vidljiva je na slici 7., gdje se uočava kako se najveći broj ispitanika obaju spola nalazi u 3 povezana raspona godina: 36-40 godina (32 ispitanika), 41-45 godina (6 ispitanika), 46-50 godina (20 ispitanika). Odnosno, ukupno 78 ispitanika (52%) činile su osobe srednje do zrele životne dobi.

Slika 7. Dobno-polna struktura ispitanika
(Izvor: izrada autorice u alatu Microsoft Excel)

Tablica 5. Spol ispitanika – deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata SPOL ISPITANIKA
Aritmetička sredina	1.52	<p>Aritmetička sredina promatranog uzorka iznosi 1.52 te je u odnosu na standardnu devijaciju od 0.5 veća 3 puta iz čega se može zaključiti kako će koeficijent varijacije (koji nastaje kao omjer između standardne devijacije i aritmetičke sredine pomnožen s 100) rezultirati manjim postotnim iznosom. U konkretnom slučaju, uočava se kako je koeficijent varijacije jednak 32.98% iz čega se može zaključiti kako je riječ o umjerenoj disperziji podataka koja uvjetuje srednju razinu reprezentativnosti podataka. U prilog navedenom ide i niska vrijednost standardne pogreške od svega 0.04 gdje varijanca iznosi 0.25. Budući da je anketnim upitnikom bilo obuhvaćeno nešto više osoba ženskog spola (numerička oznaka 2) i sama modalna vrijednost bila je jednaka 2, a isti broj zabilježen je i za medijalnu vrijednost. Nadalje, kako je medijan nadišao aritmetičku sredinu, uočena je negativno asimetrična distribucija gdje koeficijent asimetričnosti iznosi -2.02 uz zaobljenost podataka od -0.08. Raspon podataka je 1 s obzirom da je maksimalna vrijednost bila jednaka 2 (za osobe ženskog spola), dok je minimalna vrijednost bila jednaka 1 (za osobe muškog spola). Kada se sumiraju obje numeričke oznake za 150 redova od kojih svaki predstavlja odgovor 1 ispitanika dobiva se broj 228.</p>
Standardna pogreška	0.04092881	
Medijan	2	
Mod	2	
Standardna devijacija	0.50127355	
Varijanca	0.25127517	
Asimetričnost	-2.02058171	
Zaobljenost	-0.08087508	
Raspon podataka	1	
Minimum	1	
Maksimum	2	
Zbroj	228	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	32.98%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

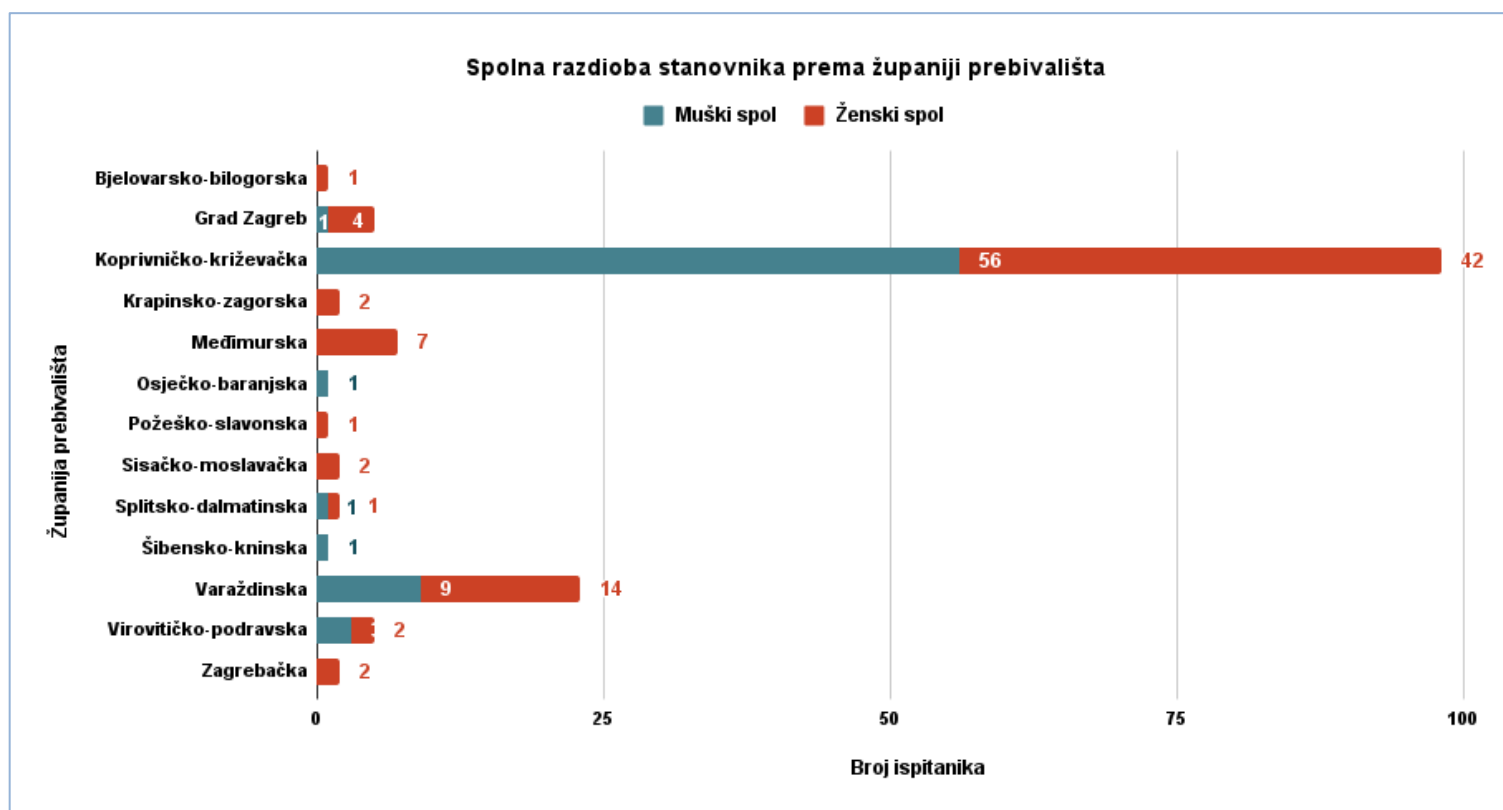
Tablica 6. Dob ispitanika - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata DOB ISPITANIKA
Aritmetička sredina	3.966666667	Ispitanici su svoju dob definirali unutar ukupno 9 razreda/raspona od kojih je minimalnu vrijednost predstavljao raspon od 20-25 godina (numerička oznaka 1), dok je maksimalni raspon bio od 61-65 godina (numerička oznaka 9) čime je u konačnici njihovom razlikom definiran raspon podataka od 8. Zbrojem svih opredijeljenih numeričkih oznaka nastao je rezultat od 595 za 150 ispitanika. Najčešće ponavljana vrijednost je 4, odnosno raspon od 36-40 godina, a kako je ona istovjetna medijanu zaključuje se kako 50% ispitanika, odnosno njih 75 biva mlađe od 36 godina, dok je druga polovica ispitanika starija od 36 godina ili ima 36 godina. Zanimljivo je za uočiti kako niti jedan ispitanik nije činila osoba starije životne dobi od 66. Koeficijent varijacije iznosio je 49.77% gdje se uočava viša razina disperziranosti podataka koja uvjetuje njenu nižu razinu reprezentativnosti . Sukladno navedenom, standardna pogreška iznosi 0.16, varijanca je jednaka 3.89 uz koeficijent asimetričnosti od -0.67 i zaobljenost od 0.16. Dakle, radi se o negativno asimetričnoj distribuciji , gdje je medijalna vrijednost od 4 neznatno veća od aritmetičke sredine koja iznosi 3.97. Kada se pogleda ostvarena vrijednost standardne devijacije od 1.97, uočava se kako je aritmetička sredina veća od nje gotovo 2 puta.
Standardna pogreška	0.161208153	
Medijan	4	
Mod	4	
Standardna devijacija	1.974388587	
Varijanca	3.898210291	
Asimetričnost	-0.671760301	
Zaobljenost	0.158275619	
Raspon podataka	8	
Minimum	1	
Maksimum	9	
Zbroj	595	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	49.77%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

4.1.2. Spolna razdioba ispitanika prema županiji prebivališta i županiji radnog mjesta

Promatrajući kategoriju županije prebivališta, ispitanici anketnog upitnika pokrivaju 13 različitih županija (slika 8.). Najveći broj ispitanika, točnije njih 98 (65,33%) prebiva u Koprivničko-križevačkoj županiji (županiji prebivališta autorice rada), dok njih 23 (15,33%) prebiva u Varaždinskoj županiji (županiji studiranja autorice rada). Sedmero ispitanika (4,67%) prebiva u Međimurskoj županiji, a petero njih u Virovitičko-podravskoj županiji i Gradu Zagrebu (3,33%), dok svega po jedan ili dva ispitanika stanuju u preostalih 8 županiji prikazanih na slici 8.

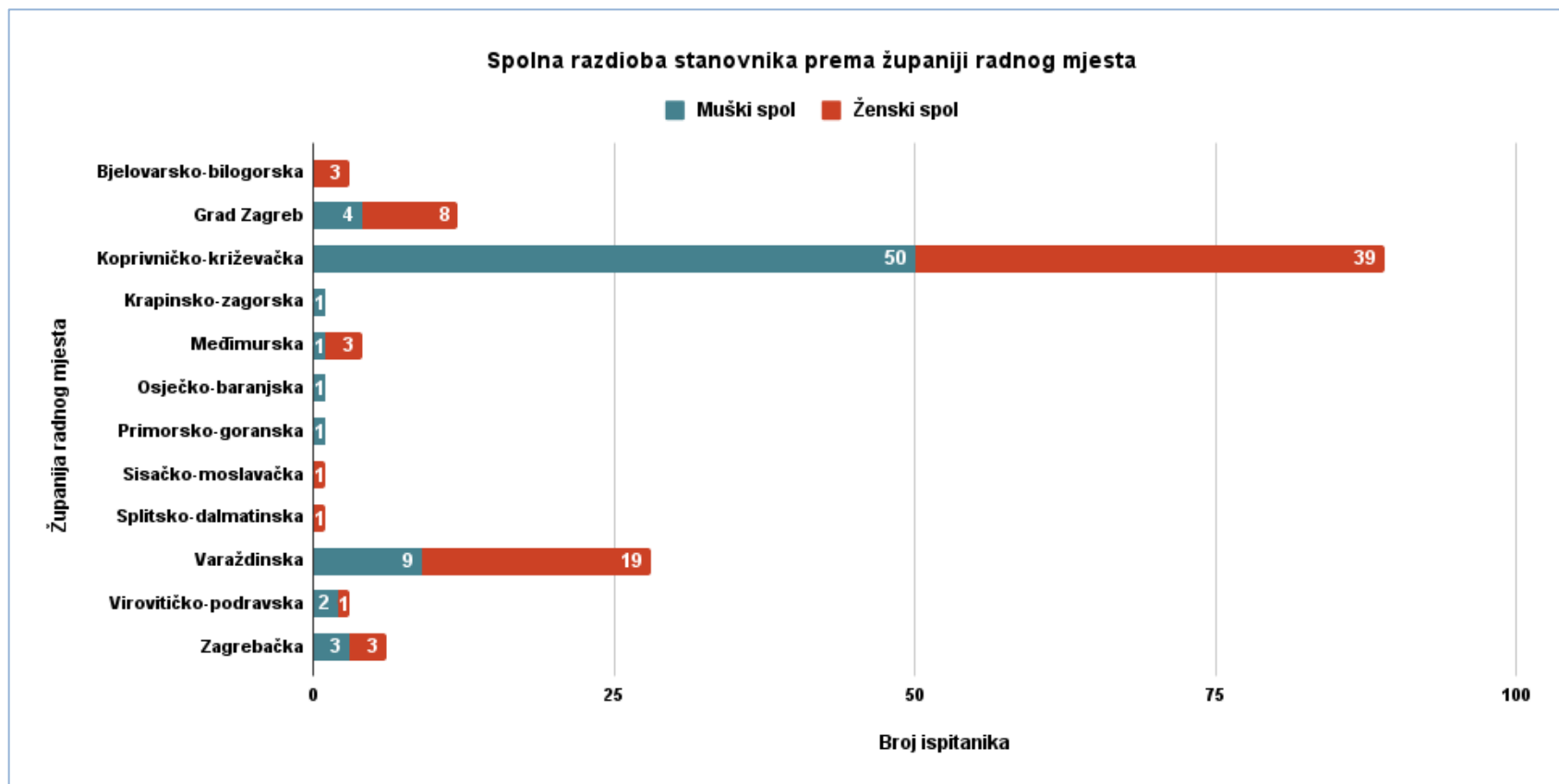
Slika 8. Spolna razdioba ispitanika prema županiji prebivališta
(Izvor: izrada autorice u alatu Microsoft Excel)

Tablica 7. Županija prebivališta - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata ŽUPANIJA PREBIVALIŠTA
Aritmetička sredina	9.42	Sukladno abecednom redu svih hrvatskih županija definirano je 21 numeričkih oznaka od kojih je minimalnu vrijednost zadobila Bjelovarsko-bilogorska županija, a maksimalnu vrijednost Zagrebačka županija (raspon podatak jednak 20). Najveći broj ispitanika prebiva u Koprivničko-križevačkoj županiji (numerička oznaka 7), što potvrđuju i modalna i medijalna vrijednost od 7. Nadalje, aritmetička sredina jednaka je 9.42 te je u odnosu na standardnu devijaciju od 4.42 veća za 5, odnosno više od 2 puta. Samim time, koeficijent varijacije poprimio je nešto nižu vrijednost od ukupno 46.93%, čime se uočava viša razina disperziranosti podataka koja uvjetuje nešto nižu razinu reprezentativnosti podataka . Standardna pogreška jednaka je 0.36, dok je varijanca bila jednaka 19.55. Kako je aritmetička sredina bila veća u odnosu na medijalnu vrijednost za 2.42, zaključuje se kako je prisutna pozitivno asimetrična distribucija . Naime, iako je koeficijent asimetričnosti poprimio negativnu vrijednost od -0.20, sama zaobljenost podataka bila je pozitivna te je iznosila 1.13. Zanimljivo je za uočiti kako ispitanici prebivaju u ukupno 13 županija, odnosno njih 8 biva nepokriveno ovim anketnim upitnikom što potvrđuje tezu manje reprezentativnosti podataka za cijelo područje Republike Hrvatske.
Standardna pogreška	0.360991674	
Medijan	7	
Mod	7	
Standardna devijacija	4.421227015	
Varijanca	19.54724832	
Asimetričnost	-0.200535853	
Zaobljenost	1.128669003	
Raspon podataka	20	
Minimum	1	
Maksimum	21	
Zbroj	1413	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	46.93%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

Slična situacija uočava se i kod kategorije županije radnog mjesta, gdje biva obuhvaćeno 12 različitih županija (slika 9.). Ponovno se ističe Koprivničko-križevačka županija gdje je zaposleno 89 ispitanika, odnosno 59,33% ispitanika. Slijedi je Varaždinska županija s 28 ispitanika (18,67%), dok se po zastupljenosti na trećem mjestu nalazi Grad Zagreb sa 12 ispitanika (8%). U Zagrebačkoj županiji zaposleno je 6 ispitanika (4%), 4 u Međimurskoj županiji (2,67%), a po 3 u Bjelovarsko-bilogorskoj i Virovitičko-podravskoj županiji (2%).

Slika 9. Spolna razdioba ispitanika prema županiji radnog mjesta
(Izvor: izrada autorice u alatu Microsoft Excel)

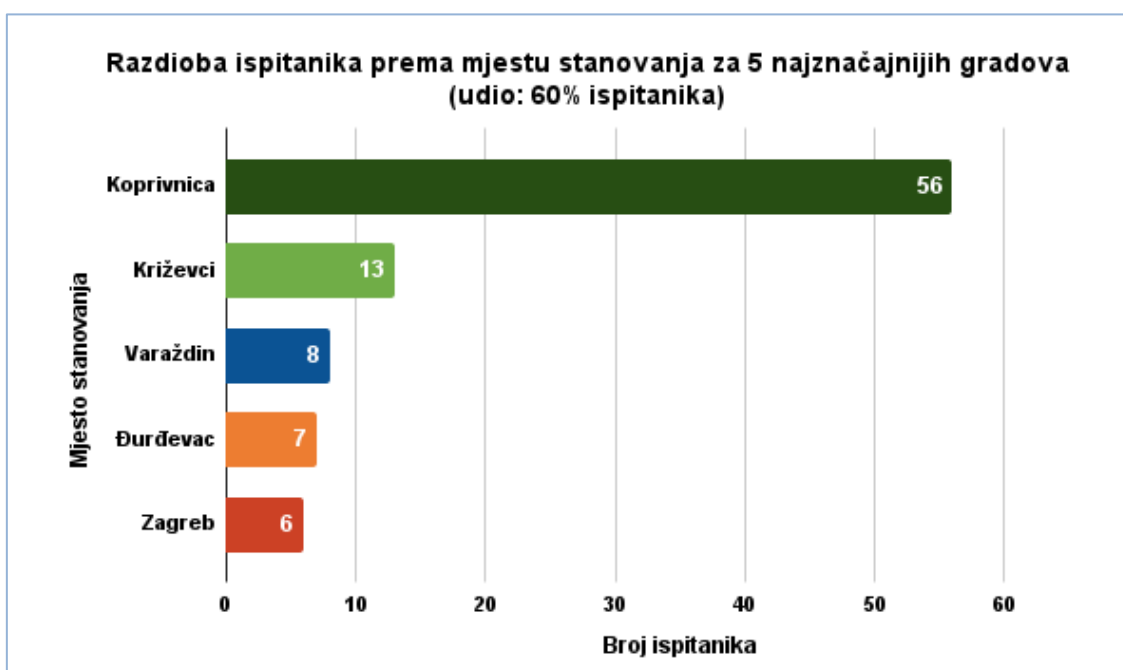
Tablica 8. Županija radnog mjesta - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata ŽUPANIJA RADNOG MJESTA
Aritmetička sredina	9.54	<p>Ponovo je sukladno abecednom redu za svaku hrvatsku županiju definirana 21 numerička oznaka od kojih je minimalnu vrijednost zadobila Bjelovarsko-bilogorska županija, a maksimalnu vrijednost Zagrebačka županija (raspon podatak jednak je 20). Najveći broj ispitanika zaposlen je u Koprivničko-križevačkoj županiji (numerička oznaka 7), što potvrđuju i medijalna i modalna vrijednost od 7. Nadalje, aritmetička sredina jednaka je 9.54 te je u odnosu na standardnu devijaciju od 5.04 veća gotovo 2 puta. Sukladno navedenom, koeficijent varijacije poprimio je vrijednost veću od 50% koja je u konačnici iznosila 52.86%. Navedeno upućuje na višu razinu disperziranosti podataka koja uvjetuje nešto nižu razinu reprezentativnosti podataka koja je povezana s činjenicom kako ispitanici ankete bivaju zaposleni u svega 12 različitih županija, čime biva neotkriveno mišljenje ispitanika iz čak 9 županija. Odnosno, nemoguće je tvrditi kako su rezultati reprezentativni za cijelo područje Republike Hrvatske. Razina standardne pogreške jednaka je 0.41, dok je varijanca bila jednaka 25.43. Kako je aritmetička sredina bila veća u odnosu na medijalnu vrijednost za 2.54, zaključuje se kako je prisutna pozitivno asimetrična distribucija. Naime, iako je koeficijent asimetričnosti poprimio negativnu vrijednost od -0.49, sama zaobljenost podataka bila je pozitivna te je iznosila 0.92.</p>
Standardna pogreška	0.41175458	
Medijan	7	
Mod	7	
Standardna devijacija	5.042943106	
Varijanca	25.43127517	
Asimetričnost	-0.490359666	
Zaobljenost	0.922698726	
Raspon podataka	20	
Minimum	1	
Maksimum	21	
Zbroj	1431	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	52.86%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

4.1.3. Razdioba ispitanika prema mjestu stanovanja i mjestu radnog mjesta

Promatrajući kategoriju mjesta stanovanja ispitanika, uočava se kako 5 gradova prednjači u odnosu na ostala mjesta stanovanja ukupnim udjelom od 60%, tj. njima je obuhvaćeno ukupno 90 ispitanika (slika 10.). Najznačajniji gradovi su: Koprivnica s 56 ispitanika (37,33%) i Križevci sa 13 ispitanika (8,67%), a slijede ih Varaždin sa 8 (5,33%), Đurđevac sa 7 (4,67%) i Zagreb sa 6 ispitanika (4%). Ostala mjesta stanovanja za preostalih 60 ispitanika (40%) navedena su u tablici 8. unutar poglavlja Prilog 1 – tablični prikazi. Sukladno navedenom, kreirano je 6 numeričkih oznaka, počevši s gradom Koprivnicom, odnosno završivši s Ostalim mjestima stanovanja.

Slika 10. Razdioba ispitanika prema mjestu stanovanja za 5 najznačajnijih gradova

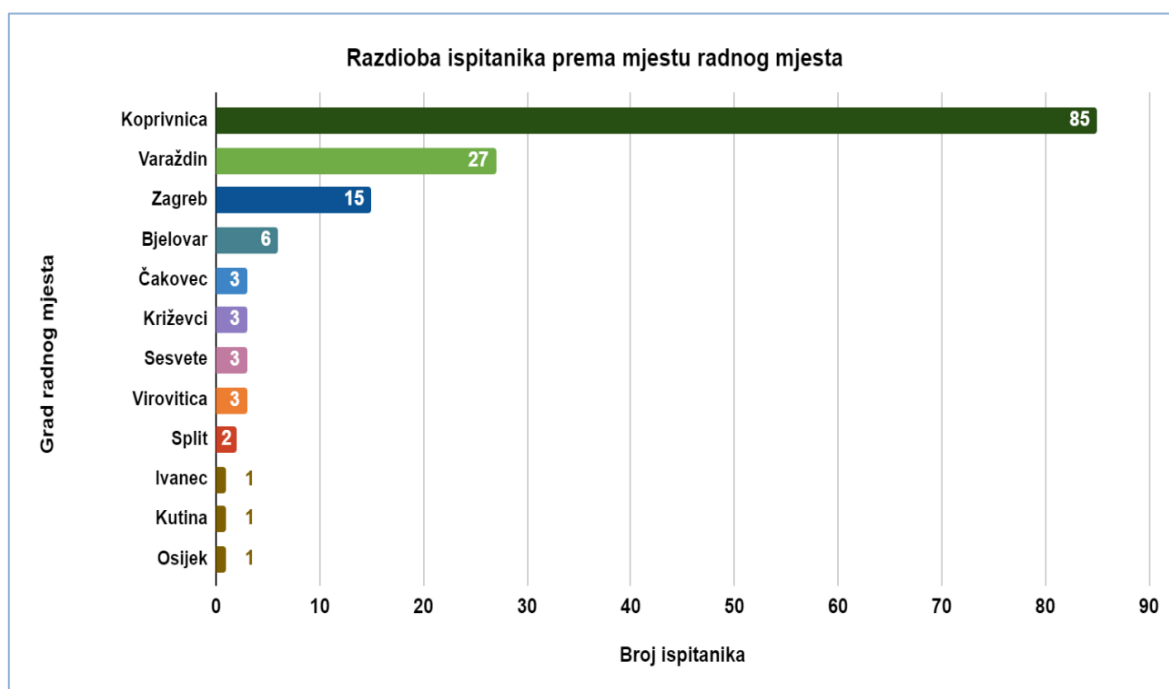
(Izvor: izrada autorice u alatu Microsoft Excel)

Tablica 9. Mjesto stanovanja - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata MJESTO STANOVANJA
Aritmetička sredina	3.493333333	Standardna devijacija promatranog uzorka iznosi 2.28 te je u odnosu na aritmetičku sredinu od 3.49 manja za 1,21. Sukladno navedenom, njihovim omjerom prosječno relativno odstupanje od prosjeka iznosi 65.14% što upućuje na velik stupanj disperzije podataka vezanih uz mjesto stanovanja. Odnosno, riječ je o nižoj razini reprezentativnosti podataka , što je bilo i očekivano ako se u obzir uzmu rezultati dobiveni promatranjem pitanja vezanog uz županiju prebivališta, ali i činjenicu kako je numeričkom oznakom 6 pokriveno preko 50 različitih urbanih i ruralnih naselja prvenstveno sjeverne Hrvatske. Nadalje, raspon podatka jednak je 5, a nastao je kao razlika maksimuma (numerička oznaka 6 za Ostala mjesta stanovanja) i minimuma (numerička oznaka 1 za grad Koprivnicu). U konačnici je zbroj numeričkih oznaka za 150 ispitanika bio jednak 524. Najčešće ponavljana vrijednost podataka iznosi 6, a vezana je uz opću kategoriju Ostala mjesta stanovanja, dok je medijalna vrijednost jednaka 3. Također, kako je aritmetička sredina uspjela nadmašiti medijalnu vrijednost za 0.49, uočava se prisustvo pozitivno asimetrične distribucije uz standardnu pogrešku od 0.19. Isto tako, varijanca je jednaka 5.18, koeficijent asimetričnosti iznosi -1.85 uz zaobljenost podataka od 0.03.
Standardna pogreška	0.185792135	
Medijan	3	
Mod	6	
Standardna devijacija	2.275479643	
Varijanca	5.177807606	
Asimetričnost	-1.854783116	
Zaobljenost	0.031279709	
Raspon podataka	5	
Minimum	1	
Maksimum	6	
Zbroj	524	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	65.14%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

Nadalje, promatrajući kategoriju mjesta radnog mjesta, istaknulo se ukupno 12 gradova, od kojih ponovo prvo mjesto pripada Koprivnici sa 85 ispitanika (56,67%). Drugo mjesto zauzeo je Varaždin sa udjelom od 18%, tj. 27 ispitanika, a slijedi ga Zagreb sa udjelom od 10%, odnosno ukupno 15 ispitanika. Preostalih 23 ispitanika koji čine udio od 15,33% biva raspoređeno u preostalih 9 gradova, a to su redom: Bjelovar sa 6 ispitanika (4%), Čakovec, Križevci, Sesvete i Virovitica s 3 ispitanika (4*2%), Split sa po 2 ispitanika (1,33%) te Ivanec, Kutina i Osijek s jednim ispitanikom (3*0,67%) (slika 11.). Sukladno navedenom, kreirano je 12 numeričkih oznaka, počevši s Koprivnicom, odnosno završivši s Osijekom.

Slika 11. Razdioba ispitanika prema mjestu radnog mjesta
(Izvor: izrada autorice u alatu Microsoft Excel)

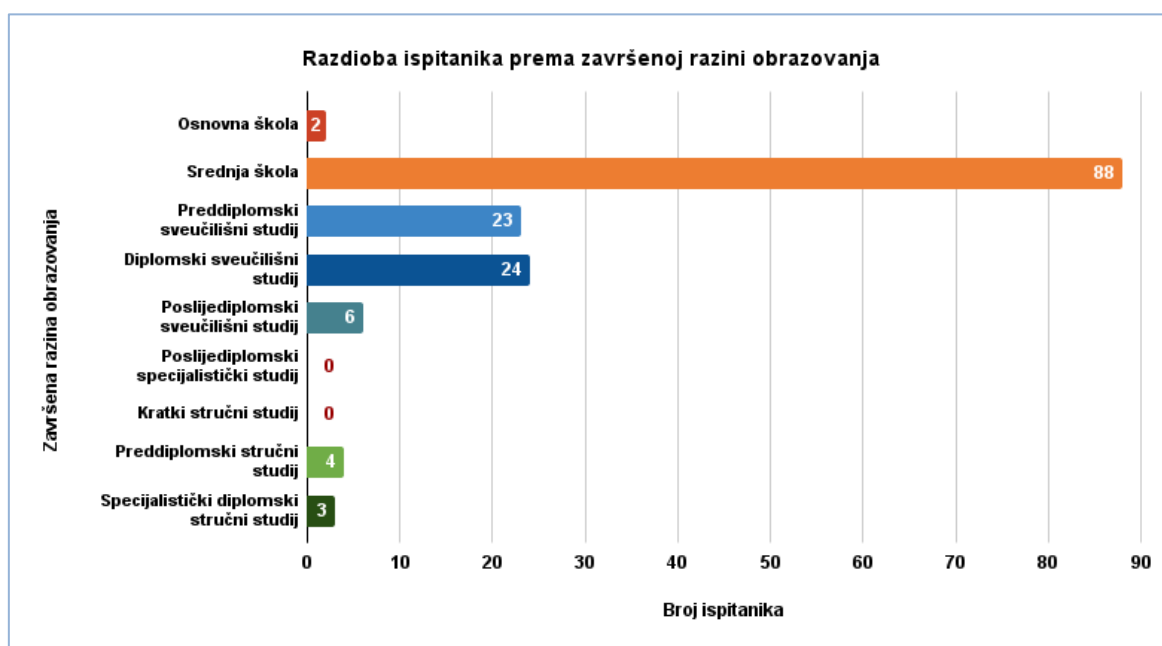
Tablica 10. Mjesto radnog mjesta - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata MJESTO RADNOG MJESTA
Aritmetička sredina	2.246666667	<p>Aritmetička sredina promatranog uzorka iznosi 2.25 te je u odnosu na standardnu devijaciju od 2.19 veća za svega 0,06. Budući da je riječ o gotovo jednakim vrijednostima, sam koeficijent varijacije poprimio je povećani postotni udio od 97.56%. Odnosno, prisutna je izrazito velika disperzija podataka koja uvjetuje veoma nisku razinu reprezentativnosti podataka. Spomenuto je u skladu s rezultatima dobivenim promatranjem kategorije županije radnog mjesta, a zanimljivo je za uočiti kako od ukupno 150 ispitanika njihovo radno mjesto biva vezano uz svega 12 gradova isključivo s područja kontinentalne Hrvatske. Raspon podataka jednak je 11 uz zbroj svih numeričkih oznaka koji rezultira brojem 337 (minimalna vrijednost od 1 vezala se uz Koprivnicu, dok je numeričku oznaku od 12 koja predstavlja maksimalnu vrijednost dobio grad Osijek). Medijan i mod poprimili su istu vrijednost koja iznosi 1 iz čega se uviđa kako najveći broj ispitanika biva zaposlen u Koprivnici. Nadalje, kako je aritmetička sredina poprimila veću vrijednost od medijalne, uočava se prisustvo pozitivno asimetrične distribucije. Razina standardne greške jednaka je 0.18, varijanica iznosi 4.80 uz koeficijent asimetričnosti od 5.58 i zaobljenost od 2.37.</p>
Standardna pogreška	0.178969625	
Medijan	1	
Mod	1	
Standardna devijacija	2.191921307	
Varijanca	4.804519016	
Asimetričnost	5.579634436	
Zaobljenost	2.36982571	
Raspon podataka	11	
Minimum	1	
Maksimum	12	
Zbroj	337	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	97.56%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

4.1.4. Razdioba ispitanika prema završenoj razini obrazovanja

Prema trenutno završenoj razini obrazovanja, najveći broj ispitanika ima završenu srednju školu, odnosno njih 88 (58,67%). 24 ispitanika završilo je diplomski sveučilišni studij (16%), dok je njih 23 završilo preddiplomski sveučilišni studij (15,33%). Poslijediplomski sveučilišni studij završilo je 6 ispitanika (4%), dok je njih 4 završilo preddiplomski stručni studij (2,67%). Posljednje dvije pozicije zauzela su po 3 ispitanika završivši specijalistički diplomski stručni studij, to jest 2 ispitanika koja su završila osnovnu školu (1,33%). Niti jedan ispitanik nije se opredijelio za preostale 2 kategorije, tj. poslijediplomski specijalistički studij i kratki stručni studij.

Slika 12. Razdioba ispitanika prema završenoj razini obrazovanja

(Izvor: izrada autorice u alatu Microsoft Excel)

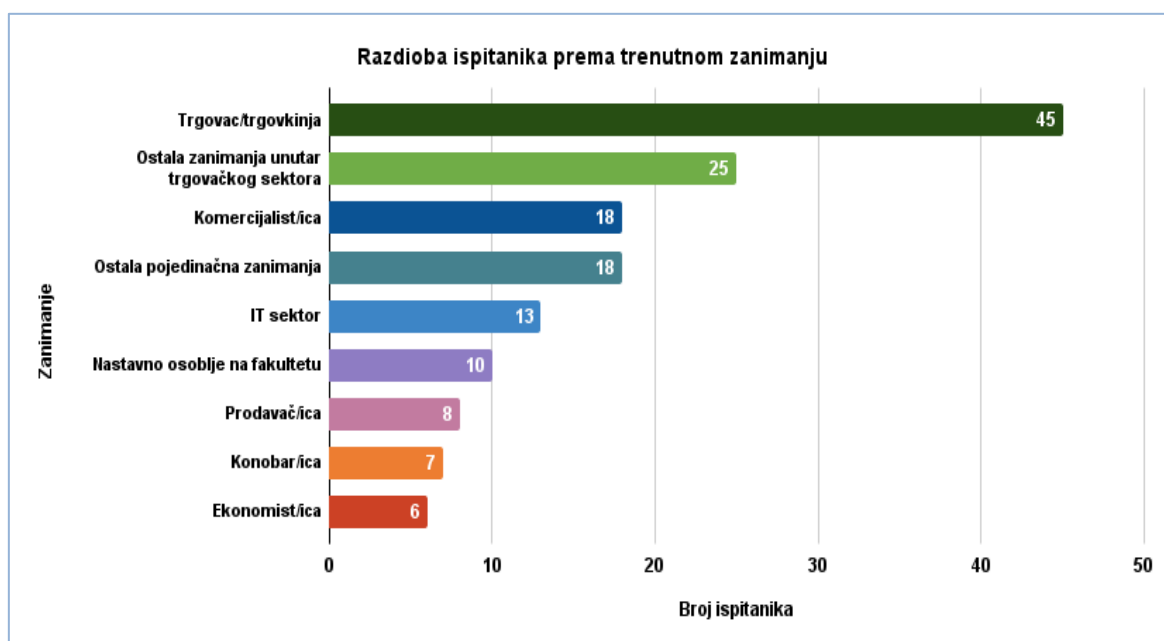
Tablica 11. Završena razina obrazovanja - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata ZAVRŠENA RAZINA OBRAZOVANJA
Aritmetička sredina	2.88	<p>Sukladno proteku dobi i težini završetka određene razine obrazovanja biva definirano ukupno 9 kategorija, od čega se minimalna završena razina obrazovanja u vidu osnovnoškolskog obrazovanja vezala uz numeričku oznaku 1 dok je maksimalnu vrijednost pod brojem 9 mogla odabrati osoba sa završenim specijalističkim diplomskim stručnim studijem (raspon podataka jednak je 8 uz napomenu kako 2 definirane kategorije nisu bile izbor niti jednog ispitanika). U konačnici je modalnom vrijednošću od 2 utvrđeno kako najveći broj ispitanika ima završenu srednju školu, a kako je i medijalna vrijednost bila jednaka 2 zaključuje se kako barem 75 ispitanika ima završenu srednju ili osnovnu školu, dok je za preostalih 50% ispitanika riječ o završenom višem stupnju obrazovanja. Koeficijent varijacije od 53.20% upućuje na višu razinu disperziranosti podataka koja uvjetuje nešto nižu razinu reprezentativnosti podataka. Odnosno, standardna devijacija od 1.53 nije mogla nadmašiti aritmetičku sredinu od 2.88. Radi se o pozitivno asimetričnoj distribuciji koja je popraćena razinom standardne pogreške od 0.13 i varijancom od 2.35. Isto tako, asimetričnost podataka iznosi 6.06 uz zaobljenost od 2.35. Zbroj numeričkih oznaka za ukupno 150 ispitanika iznosi 432.</p>
Standardna pogreška	0.12511114	
Medijan	2	
Mod	2	
Standardna devijacija	1.53229223	
Varijanca	2.34791946	
Asimetričnost	6.05679111	
Zaobljenost	2.34860816	
Raspon podataka	8	
Minimum	1	
Maksimum	9	
Zbroj	432	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	53.20%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

4.1.5. Razdioba ispitanika prema trenutnom zanimanju

Pitanjem vezanim uz trenutno zanimanje koje je bilo otvorenog tipa, poprimljeno je mnoštvo specifičnih naziva zanimanja koja u konačnici bivaju sistematizirana po zastupljenosti u 9 općih kategorija. Popis spomenutih zanimanja unutar 4 kategorije: *Ostala zanimanja unutar trgovačkog sektora*, *Ostala pojedinačna zanimanja*, *IT sektor* i *Nastavno osoblje na fakultetu* vidljivo je u tablicama 9., 10., 11. i 12. unutar poglavlja Prilog 1 – tablični prikazi. Najveći broj ispitanika, točnije njih 45 (30%) radi kao trgovac/trgovkinja (numerička oznaka 1), a još 25 ispitanika (16,67%) radi neka popratna/ostala zanimanja unutar trgovačkog sektora. Zanimanje komercijalist/ica odabralo je 18 ispitanika (12%) što je slučaj i za *Ostala pojedinačna zanimanja*. Unutar *IT sektora* zaposleno je 13 ispitanika (8,67%), dok se kao *Nastavno osoblje na fakultetu* ubraja 10 ispitanika (6,67%). Ističu se i zanimanja prodavač/ica (8 ispitanika, 5,33%), konobar/ica (7 ispitanika, 4,67%) i ekonomist/ica (6 ispitanika, 4%).

Slika 13. Razdioba ispitanika prema trenutnom zanimanju

(Izvor: izrada autorice u alatu Microsoft Excel)

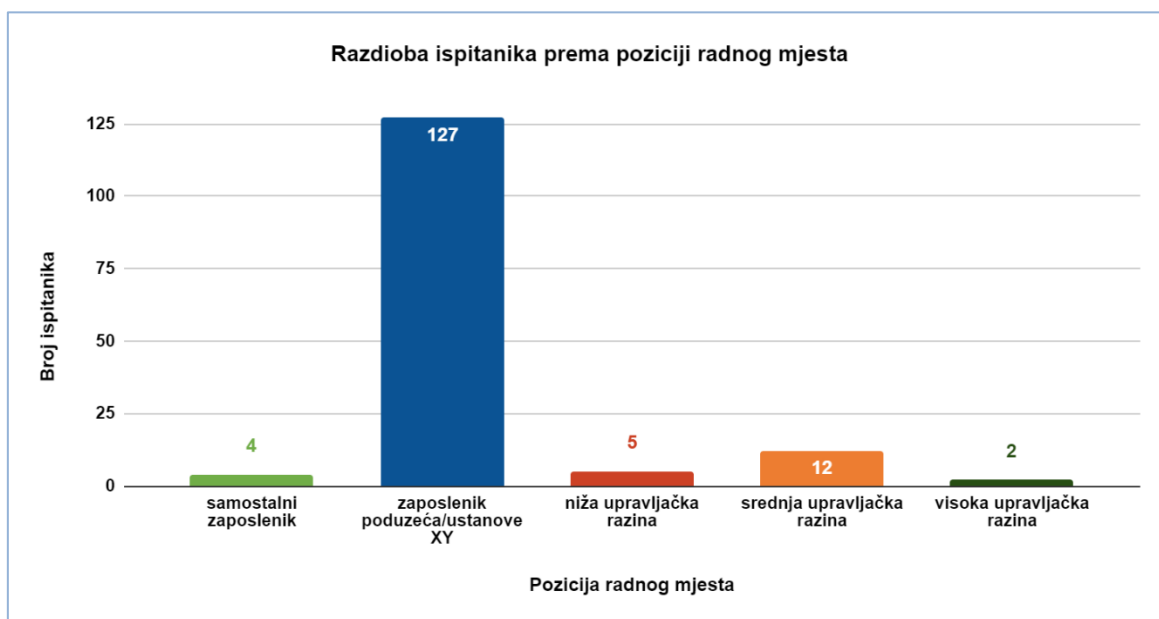
Tablica 12. Trenutno zanimanje - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata TRENUTNO ZANIMANJE
Aritmetička sredina	3.413333333	Promatrajući kategoriju trenutnog zanimanja i modalnu vrijednost od 1 uočava se kako najveći broj ispitanika radi kao trgovac/trgovkinja. Medijalna vrijednost jednaka je 3, a upućuje na činjenicu kako minimalno 75 ispitanika radi kao trgovac/trgovkinja, ostala zanimanja unutar trgovačkog sektora ili kao komercijalist/ica dok je ostalih 6 kategorija (prikazanih na slici 13.) rezervirano za preostalih 75 ispitanika. Nadalje, aritmetička sredina jednaka je 3.41, a kako je veća od medijana zaključuje se prisustvo pozitivno asimetrične distribucije . Isto tako, aritmetička sredina veća je od standardne devijacije koja iznosi 2.40, što je rezultiralo koeficijentom varijacije od 70.32%. Navedeno upućuje na velik stupanj disperzije podataka , odnosno riječ je o nižoj razini reprezentativnosti podataka što je s obzirom na specifičnost i brojnost postojećih zanimanja bilo i očekivano. Razina standardne pogreške iznosi 0.20, varijanca je jednaka 5.76 uz koeficijent asimetričnosti od -0.45 i zaobljenost od 0.79. U konačnici je sumiranjem svih numeričkih oznaka dobiven rezultat od 512.
Standardna pogreška	0.195974401	
Medijan	3	
Mod	1	
Standardna devijacija	2.400186421	
Varijanca	5.760894855	
Asimetričnost	-0.4453555	
Zaobljenost	0.794488333	
Raspon podataka	8	
Minimum	1	
Maksimum	9	
Zbroj	512	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	70.32%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

4.1.6. Razdioba ispitanika prema poziciji radnog mjesta

Osim zanimanja, ispitanici su se trebali izjasniti i oko pozicije koju obnašaju unutar radnog mjesta, a unaprijed su imali na odabir 5 opcija. Najveći broj ispitanika, točnije njih 127 izjasnilo se kao zaposlenik nekog poduzeća tj. ustanove, što je rezultiralo udjelom od 84,67%. Gledajući hijerarhijski upravljačke razine, niža upravljačka razina bila je odabir petero (5) ispitanika (3,33%), srednju je odabralo 12 ispitanika (8%), dok je najmanji broj ispitanika, tj. svega dvoje (2) odabralo višu upravljačku razinu (1,33%). Također, zabilježena su i 4 samostalna zaposlenika, što je rezultiralo udjelom od 2,67%.

Slika 14. Razdioba ispitanika prema poziciji radnog mjesta
(Izvor: izrada autorice u alatu Microsoft Excel)

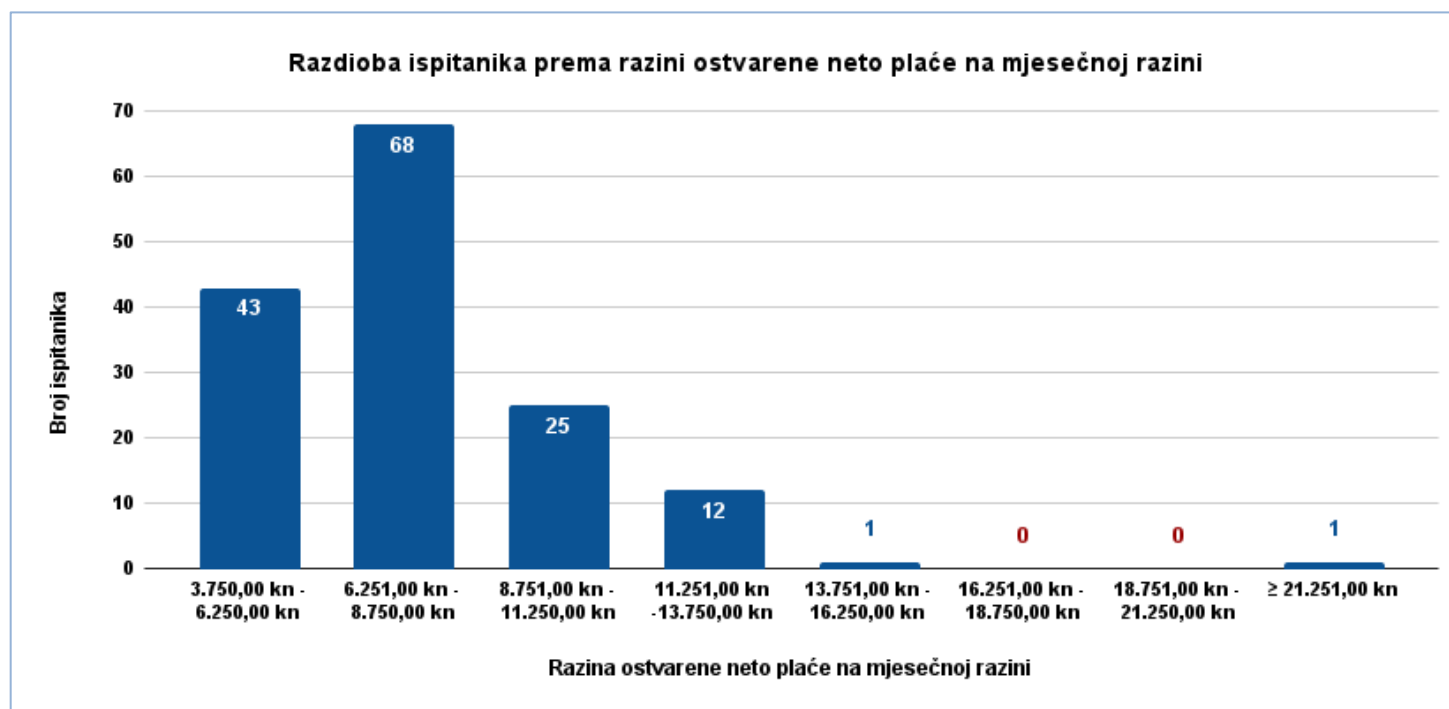
Tablica 13. Pozicija radnog mjesta - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata POZICIJA RADNOG MJESTA
Aritmetička sredina	2.206666667	<p>Aritmetička sredina promatranog uzorka iznosi 2.21 te je u odnosu na standardnu devijaciju od 0.68 veća više od 3 puta tako da je sam koeficijent varijacije poprimio nešto nižu vrijednost. Odnosno, on je iznosio 30.75% iz čega se može zaključiti kako je riječ o umjerenoj disperziji podataka koja uvjetuje srednju razinu reprezentativnosti podataka. Promatrajući medijalnu i modalnu vrijednost koja iznosi 2 uočava se kako najveći broj ispitanika biva zaposlenik nekog poduzeća odnosno ustanove, što je u skladu s prethodnim izjašnjenjem najvećeg broja ispitanika o završenom srednjoškolskom obrazovanju. Nadalje, kako je aritmetička sredina poprimila veću vrijednost od medijalne, uočava se prisustvo pozitivno asimetrične distribucije. Razina standardne greške jednaka je 0.06, varijanca iznosi 0.46 uz koeficijent asimetričnosti od 5.40 i zaobljenost od 2.33. Raspon podataka jednak je 4, nastao kao razlika maksimalne vrijednosti od 5 koja je bila vezana uz poziciju top menadžmenta, odnosno visoku upravljačku razinu i minimalne vrijednosti od 1 karakteristične za samostalne zaposlenike. Zbroj svih podataka iznosio je 331.</p>
Standardna pogreška	0.055399034	
Medijan	2	
Mod	2	
Standardna devijacija	0.678496825	
Varijanca	0.460357942	
Asimetričnost	5.39768755	
Zaobljenost	2.333373412	
Raspon podataka	4	
Minimum	1	
Maksimum	5	
Zbroj	331	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	30.75%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

4.1.7. Razdioba ispitanika prema razini ostvarene neto plaće na mjesečnoj razini

Promatrajući kategoriju neto plaće koju ispitanik ostvaruje na mjesečnoj razini, prvotno biva definirano 8 cjenovnih raspona. Kao minimum je postavljena zakonski definirana minimalna neto plaća od 3.750,00 kn, a kako je svaki raspon obuhvaćao 2.500,00 kn, kao gornja granica prvog raspona postavilo se 6.250,00 kn kojim je obuhvaćeno 43 ispitanika (28,67%). Najveći broj ispitanika, točnije njih 68 (45,33%) ostvaruje mjesečnu neto plaću u rasponu od 6.251,00 kn - 8.750,00 kn, a treći po zastupljenosti je raspon od 8.751,00 kn - 11.250,00 kn za koji se opredijelilo 25 ispitanika (16,67%). 12 ispitanika (8%) obuhvaća viši cjenovni rang u rasponu od 11.251,00 kn -13.750,00 kn, dok se po jedan ispitanik nalazi u visokim cjenovnim rangovima: 13.751,00 kn - 16.250,00 kn i iznad 21.251,00 kn što je vidljivo i na slici 15.

Slika 15. Razdioba ispitanika prema razini ostvarene neto plaće na mjesečnoj razini

(Izvor: izrada autorice u alatu Microsoft Excel)

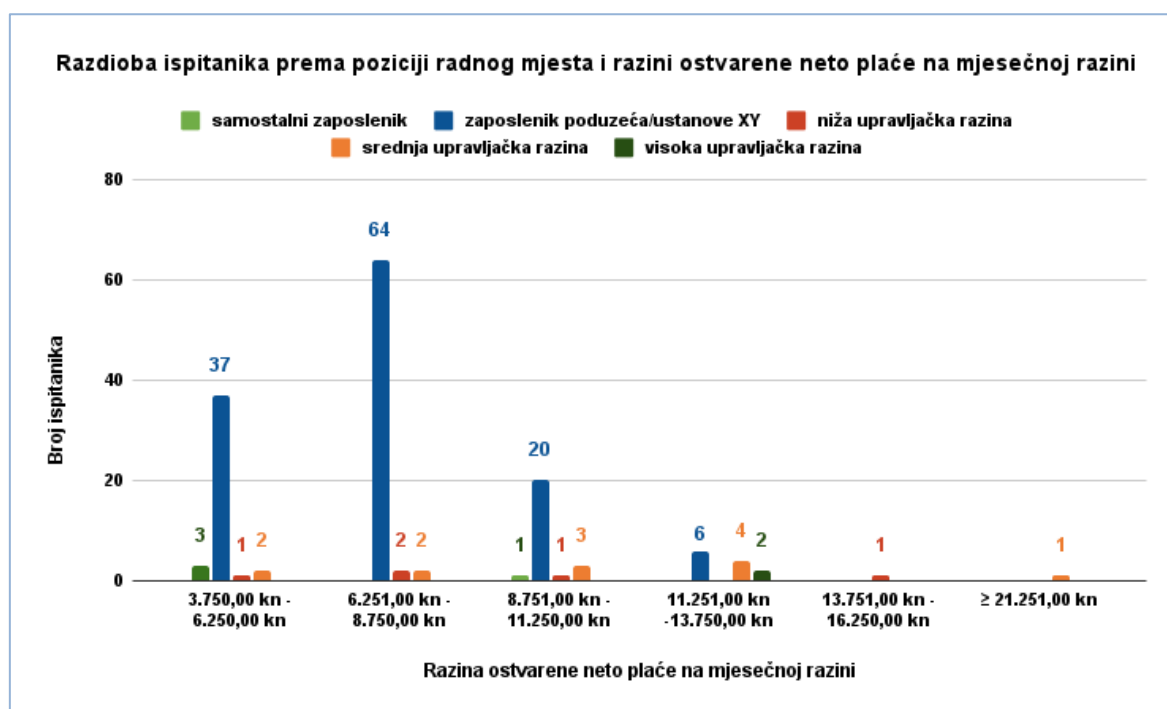
Tablica 14. Razina ostvarene neto plaće na mjesečnoj razini - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata RAZINA OSTVARENE NETO PLAĆE NA MJESEČNOJ RAZINI
Aritmetička sredina	2.1	<p>Promatrajući kategoriju ostvarene neto plaće na mjesečnoj razini utvrđuje se kako i medijalna i modalna vrijednost iznose 2, što znači kao najveći broj ispitanika ostvaruje neto plaću koja je unutar raspona od 6.251,00 kn - 8.750,00 kn, odnosno za 75 ispitanika neto plaća doseže maksimalno do 8.750,00 kn, dok je za preostalih 75 ispitanika neto plaća veća od 8.751,00 kn.</p> <p>Prvotno biva definirano 8 cjenovnih razreda neto plaće, no u konačnici se za dva nije odlučio niti jedan ispitanik. Nadalje, iako za neznatnih 0.1, aritmetička sredina od 2.1 uspjela je nadmašiti medijalnu vrijednost čime je uočena pozitivno asimetrična distribucija. Razina standardne greške iznosi 0.08, dok je varijanca jednaka 1.07. Asimetričnost podatka iznosi 6.20 uz zaobljenost od 1.68. Standardna devijacija iznosila je 1.03, te je bila manja od aritmetičke sredine za 1.07 što je u konačnici rezultiralo koeficijentom varijacije od 49.27%. Odnosno, zaključuje se kako je riječ o višoj razini disperziranosti podataka koja uvjetuje nešto nižu razinu reprezentativnosti podataka. U prilog navedenom ide i činjenica kako se povećani broj ispitanika svrstao unutar nižeg cjenovnog razreda što je povezano sa socio-ekonomskim prilikama unutar države, ali i činjenicom kako najveći broj ispitanika ima završenu srednju školu.</p>
Standardna pogreška	0.084477603	
Medijan	2	
Mod	2	
Standardna devijacija	1.034635104	
Varijanca	1.070469799	
Asimetričnost	6.196001345	
Zaobljenost	1.67665726	
Raspon podataka	7	
Minimum	1	
Maksimum	8	
Zbroj	315	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	49.27%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

4.1.8. Razdioba ispitanika prema poziciji radnog mjesta i razini ostvarene neto plaće na mjesečnoj razini

Spoj dvaju prethodno pojašnjenih pitanja prikazan je na slici 16. Naime, promatrajući razdiobu ispitanika prema poziciji radnog mjesta i razini ostvarene neto plaće na mjesečnoj razini uočava se kako 64 zaposlenika nekog poduzeća/ustanove ostvaruje prosječnu razinu neto plaće u rasponu od 6.251,00 kn - 8.750,00 kn. No, za 37 zaposlenika nekog poduzeća/ustanove neto plaća spada u niži cjenovni rang od 3.750,00 kn - 6.250,00 kn, dok je za 26 njih ona u višim cjenovnim rangovima od 8.751,00 kn na dalje. Promatrajući ostale pozicije radnog mjesta i cjenovni rang u kojem su najzastupljeniji, ističe se najniži cjenovni rang s troje (3) samostalnih zaposlenika (3.750,00 kn - 6.250,00 kn). Dvoje zaposlenika pozicionirano na nižoj upravljačkoj razini doseže rang od 6.251,00 kn - 8.750,00 kn, dok se 4 zaposlenika na srednjoj upravljačkoj razini i dvoje (2) na visokoj upravljačkoj razini smještaju za 5.000,00 kn veći cjenovni rang - 11.251,00 kn - 13.750,00 kn.

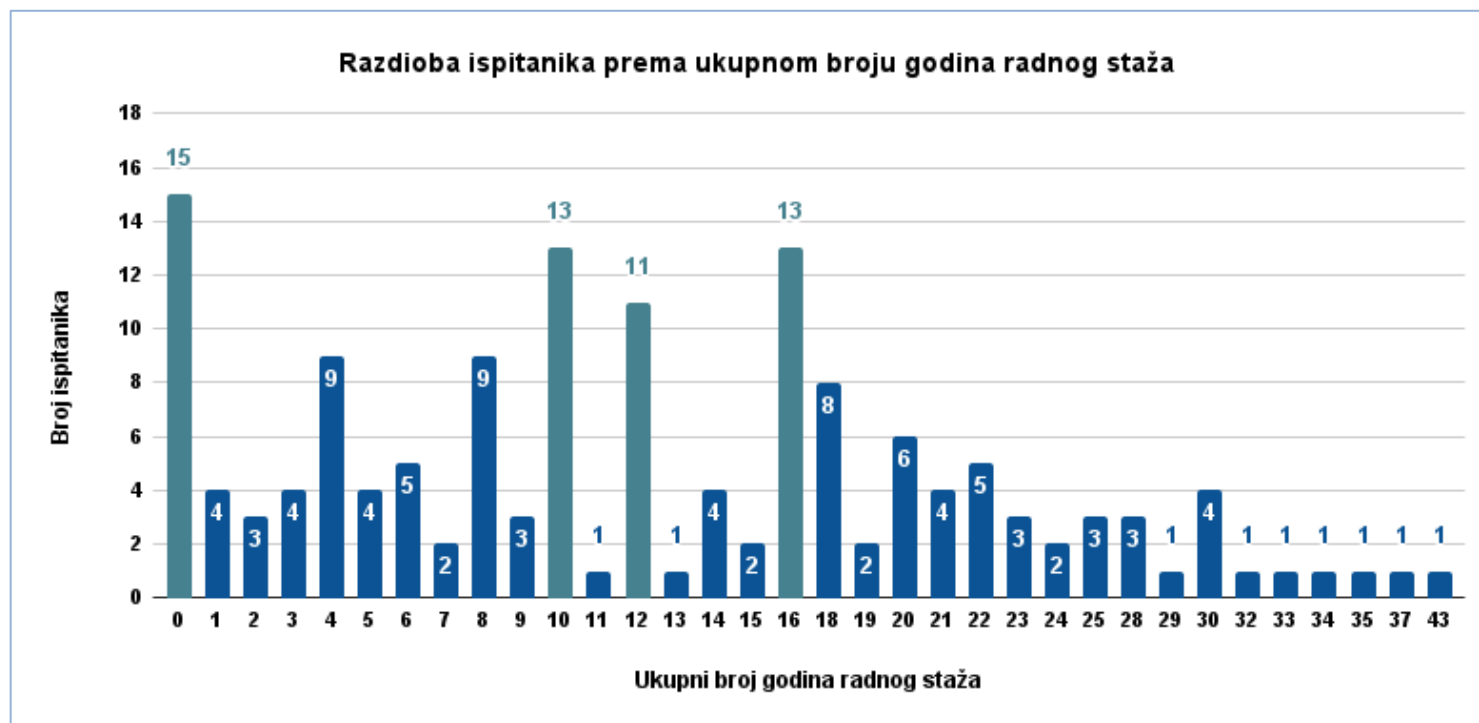

Slika 16. Razdioba ispitanika prema poziciji radnog mjesta i razini ostvarene neto plaće na mjesečnoj razini

(Izvor: izrada autorice u alatu Microsoft Excel)

4.1.9. Razdioba ispitanika prema ukupnom broju godina radnog staža

Kako bi se utvrdila razina radnog iskustva ispitanika anketnog upitnika, posljednje opće osobno pitanje vezalo se uz identificiranje ukupnog broja godina radnog staža. Stavljena je i napomena da se ukoliko je radno iskustvo manje od godine dana napiše broj 0, što je i bio slučaj za 15 ispitanika (10%). Nadalje, 13 ispitanika (8,67%) broji 10 i 16 godina radnog staža, dok je za 11 ispitanika (7,33%) ono jednako 12 godina. Ostali broj ispitanika po promatranim godinama radnog staža prikazan je na slici 17. Zanimljivo je za uočiti kako se unutar niza nije pronašla niti jedna osoba s 17, 26, 27, 31 ili 36 godina radnog staža.

Slika 17. Razdioba ispitanika prema ukupnom broju godina radnog staža

(Izvor: izrada autorice u alatu Microsoft Excel)

Tablica 15. Ukupni broj godina radnog staža - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata UKUPNI BROJ GODINA RADNOG STAŽA
Aritmetička sredina	4.733333333	Iako je bila riječ o pitanju otvorenog tipa, za potrebe deskriptivne statistike raspon od 3 godina u nizu biva stavljen pod jednu numeričku oznaku čime u konačnici biva definirano 15 raspona godina radnog staža. Naime, minimalnu numeričku oznaku dobio je raspon od 0-3 godina, dok je maksimum bio vezan za raspon od 43-45 godina radnog staža (tablični prikaz detaljnijeg načina kategorizacije predstavljen je unutar poglavlja Prilog 1 – tablični prikazi). Kako je mod jednak 1 uočava se kako najveći broj ispitanika ima 0, 1, 2 ili 3 godine radnog staža, dok medijalna vrijednost koja iznosi 4 upućuje na činjenicu kako 75 ispitanika ima do maksimalno 12 godina radnog staža, dok je za preostalih 75 ispitanika riječ o rasponu od 13-45 godina. Aritmetička sredina jednaka je 4.73, a kao nadilazi medijan uočava se prisustvo pozitivno asimetrične distribucije podataka. Iznos standardne devijacije od 3.05 je s aritmetičkom sredinom uvjetovao koeficijent varijacije od 64.51%. Naime, riječ je o velikom stupnju disperzije podataka koji uvjetuje nižu razinu reprezentativnosti podataka što je s obzirom na specifičnost i brojnost odgovora bilo i očekivano. Vrijednost standardne pogreške iznosi 0.25, varijanca je jednaka 9.32 uz asimetričnost od 0.10 i zaobljenost od 0.73.
Standardna pogreška	0.249324217	
Medijan	4	
Mod	1	
Standardna devijacija	3.053585562	
Varijanca	9.324384787	
Asimetričnost	0.096081213	
Zaobljenost	0.725369454	
Raspon podataka	14	
Minimum	1	
Maksimum	15	
Zbroj	710	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	64.51%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

4.1.10. Sažeti prikaz rezultata istraživanja uz Cronbach alfa koeficijent

Promatrajući opće demografske karakteristike ispitanika, uvidjelo se prisustvo 78 žena i 72 muškaraca koji su bili pretežito srednje do zrele životne dobi pokrivajući raspon od 36-50 godina. Zanimljivo je za uočiti kako je najveći broj ispitanika odabrao Koprivničko-križevačku županiju kao županiju prebivališta i županiju radnog mjesta, gdje se promatrajući mikro-lokaciju, grad Koprivnica istaknuo kao mjesto stanovanja i mjesto radnog mjesta najvećeg broja ispitanika. Navedeno se pojašnjava činjenicom kako je riječ o županiji prebivališta, to jest mjestu stanovanja autorice rada tako da je ondje u najvećoj mjeri uspjela distribuirati anketni upitnik zbog najvećeg broja kontakata. Kada se sagleda kategorija završene razine obrazovanja, prednjače ispitanici sa srednjom školom koji su po zanimanju trgovac/trgovkinja ili se bave ostalim zanimanjima unutar trgovačkog sektora. Dakle, riječ je o zaposlenicima određenog poduzeća, to jest ustanove gdje se raspon ostvarene neto plaće na mjesečnoj razini za najveći broj ispitanika kreće u rasponu od 6.251,00 kn - 8.750,00 kn. Promatrajući kategoriju radnog staža uočilo se kako 50% ispitanika ima maksimalno 12 godina radnog staža, dok je za preostalih 75 ispitanika riječ o rasponu između 13-45 godina.

Nadalje, promatrajući ovih 11 kategorija u kontekstu utvrđivanja unutarnje dosljednosti podataka, utvrđena je vrijednost Cronbach alfa koeficijenta od **0.71057194** koja prateći skalu upućuje na postojanje **prihvatljive razine unutarnje dosljednosti podataka** u prvoj promatranoj sesiji. Dakle, zaključuje se kako je promatrani uzorak od 150 ispitanika prihvatljiv i relevantan za daljnje istraživanje (tablica 16.).

Tablica 16. Opći osobni podaci - Cronbach alfa koeficijent

SEKCIJA 1. Opći osobni podaci	Postignuta vrijednost	Mjera unutarnje dosljednosti
Broj pitanja	11	PRIHVATLJIVA
Suma varijanci	77.5538667	
Varijanca ukupnih odgovora	219.062933	
Cronbach alfa koeficijent	0.71057194	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel)

4.2. Podaci o putovanju

Drugi set pitanja vezao se uz identificiranje općih podataka vezanih uz proces putovanja na posao kao što su raspon prijeđenih kilometara u jednom smjeru, raspon trajanja samog putovanja na posao kroz optimističan, najčešći i pesimističan scenarij, odabir najčešćeg prijevoznog sredstva na posao, definiranje smjenskog rada na mjesečnoj razini, dnevna relacija putovanja na posao, kašnjenje i tolerancija kašnjenja na posao (tablica 17.).

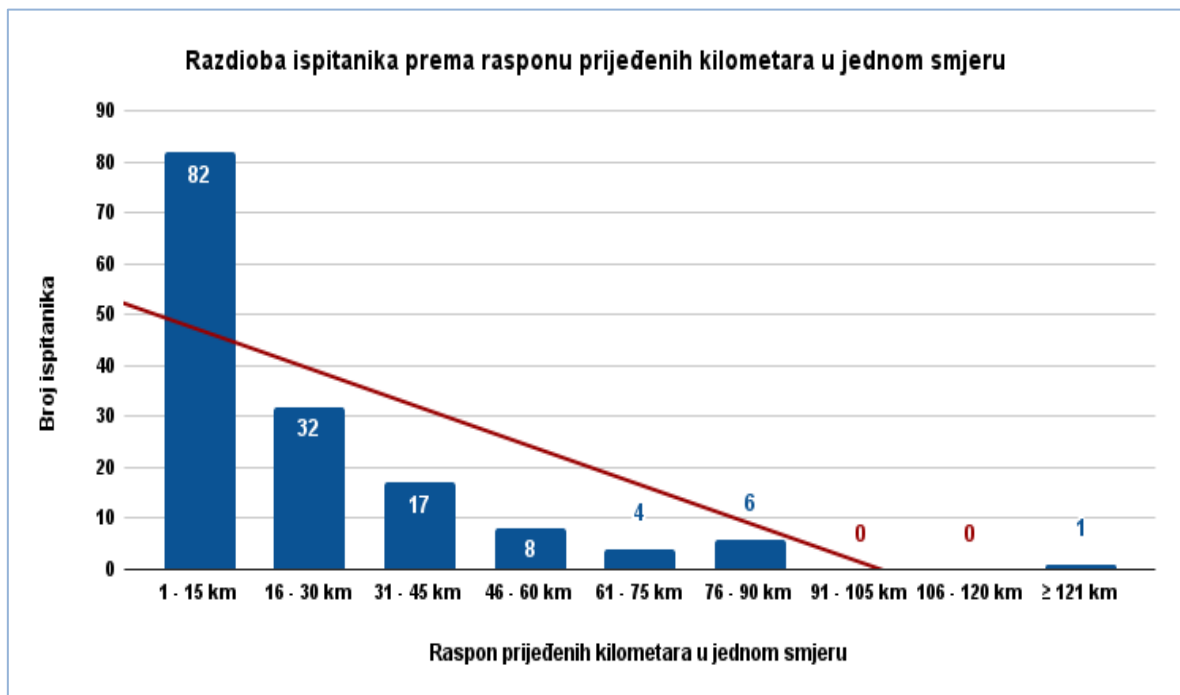
Tablica 17. Podaci o putovanju – sumirani pregled kategorija

PODACI O PUTOVANJU	
1.	Raspon prijeđenih kilometara u jednom smjeru
2.	Raspon trajanja samog putovanja na posao kroz optimističan, najčešći i pesimističan scenarij
3.	Odabir najčešćeg prijevoznog sredstva na posao
4.	Definiranje smjenskog rada na mjesečnoj razini
5.	Dnevna relacija putovanja na posao
6.	Kašnjenje na posao – Likertova skala
7.	Tolerancija kašnjenja na posao

(Izvor: izrada autorice)

4.2.1. Razdioba ispitanika prema rasponu prijeđenih kilometara u jednom smjeru

Kako bi se odredila dnevna relacija udaljenosti koju ispitanici provedu putujući na posao u jednom smjeru, prvotno biva definirano 9 raspona prijeđenih kilometara, koji su uključivali po 15 kilometara. Prvi raspon, od 1-15 km odabrao je najveći broj ispitanika, odnosno njih 82 (54,67%). Sljedeći po zastupljenosti je raspon od 16-30 km za koji se opredijelilo 32 ispitanika (21,33%). Slijedi 17 ispitanika (11,33%) koji u jednom smjeru prijeđu od 31-45 km, dok njih 8 (5,33%) prijeđe u jednom smjeru od 46-60 km. Raspon između 61-75 km u jednom smjeru prijeđu četiri (4) ispitanika (2,67%), njih 6 (4%) u jednom smjeru prijeđe između 76-90 km, dok svega jedna osoba dnevno u jednom smjeru prijeđe više od 121 km (0,67%). Također, na slici 18. prikazana je i opadajuća linearna krivulja trenda koja ukazuje kako se s povećanjem broja kilometara, tj. raspona smanjuje broj ispitanika, odnosno kako je riječ o obrnuto-recipročnom odnosu.

Slika 18. Razdioba ispitanika prema rasponu prijeđenih kilometara u jednom smjeru
(Izvor: izrada autorice u alatu Microsoft Excel)

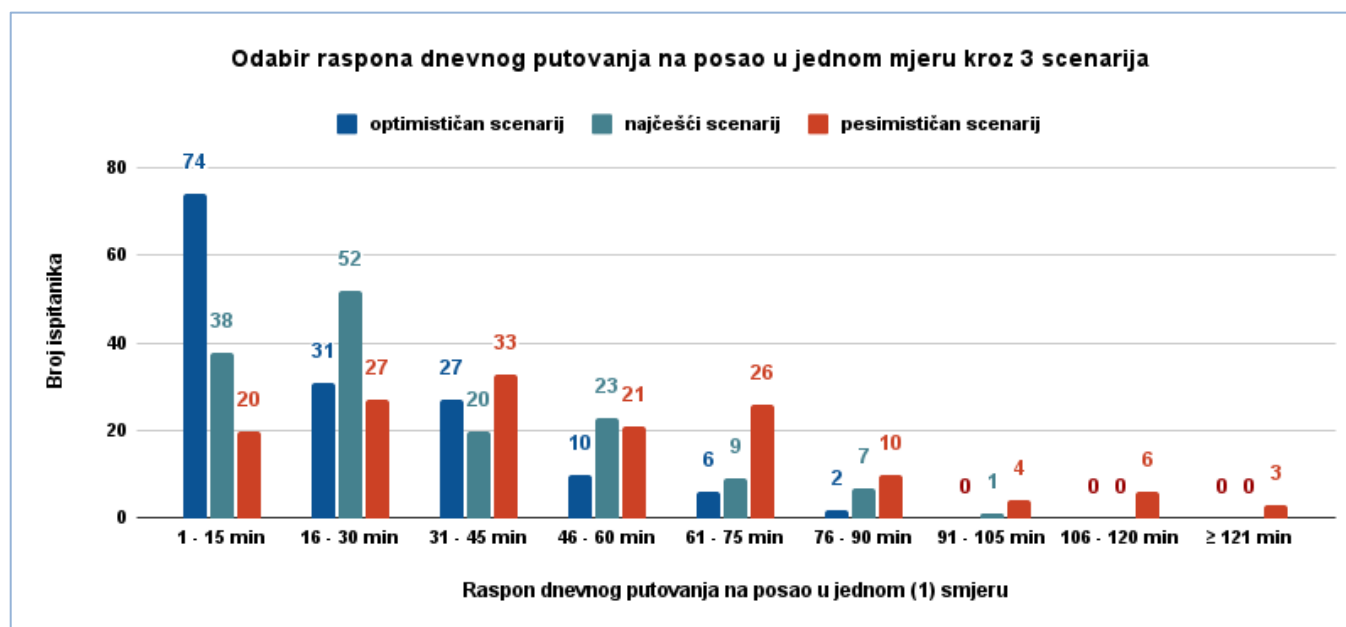
Tablica 18. Prijeđeni kilometri u jednom smjeru - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata PRIJEĐENI KILOMETRI U JEDNOM SMJERU
Aritmetička sredina	1.96	<p>Najveći broj ispitanika izjasnio se kako dnevno u jednom smjeru prijeđe između 1 do 15 kilometara, što potvrđuju i modalna, ali i medijalna vrijednost koje iznose 1. Odnosno, za 75 ispitanika 15 kilometar predstavlja maksimum dok je za preostalih 50% ispitanika minimum 16 kilometara, a raspon seže sve do 121 km u kojeg spada svega jedan ispitanik. Aritmetička sredina jednaka je 1.96, a kako je za svega 0,51 veća od standardne devijacije, sam koeficijent varijacije je povećani i iznosi 73.80%. Navedeno upućuje na veliki stupanj disperzije podataka koji uvjetuje nižu razinu reprezentativnosti podataka. Spomenuto se može povezati i sa činjenicom kako su drugi i treći najčešći odabrani rasponi oni susjedni od 16-30 i 31-45 kilometara što u zbroju daje 131 ispitanika. Odnosno 87.33% ispitanika je obuhvaćeno prvim trima rasponima, dok su ostali u određenoj mjeri zakinuti za ispitanike. Isto tako, uočava se prisustvo pozitivno asimetrične distribucije kako je aritmetička sredina veća od medijalne gotovo 2 puta. Zbroj podataka iznosi 294 unutar 9 definiranih raspona prijeđenih kilometara (raspon podataka jednak je 8). Nadalje, razina standardne pogreške iznosi 0.12 uz varijancu od 2.09. Koeficijent asimetričnosti jednak je 4.32 dok je zaobljenost jednaka 1.96.</p>
Standardna pogreška	0.118105856	
Medijan	1	
Mod	1	
Standardna devijacija	1.446495418	
Varijanca	2.092348993	
Asimetričnost	4.319264133	
Zaobljenost	1.958483922	
Raspon podataka	8	
Minimum	1	
Maksimum	9	
Zbroj	294	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	73.80%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

4.2.2. Odabir raspona dnevnog putovanja na posao u jednom smjeru kroz 3 scenarija

Kako bi se utvrdilo prosječno vrijeme trajanja dnevnog putovanja na posao, ispitanici su bili zamoljeni da odaberu jedan od 9 definiranih raspona minuta, od kojih je svaki raspon uključivao po 15 minuta. Kako bi se uvidjela razlika, osim najčešćeg, ispitanici su trebali definirati i raspon u slučaju nastanka optimističnog odnosno pesimističnog scenarija. Prvi raspon od 1-15 minuta predstavlja optimistično trajanje putovanja na posao za najveći broj ispitanika, odnosno njih 74 (49,33%), iako je spomenuti raspon najčešći za svega 38 ispitanika, dok je za 20 ispitanika navedeno percipirano kao pesimističan scenarij. Najčešće vrijeme jednosmjernog putovanja na posao je unutar raspona od 16-30 minuta, a odnosi se na 52 ispitanika (34,67%), dok navedenom rasponu optimistično pristupa 31 ispitanik, odnosno pesimistično njih 27. Najgore ocijenjen raspon minuta je onaj koji se kreće između 31-45 minuta, što je mišljenje 33 ispitanika (22%). Oprečno mišljenje ima 27 ispitanika za koje spomenuto ulazi u domenu optimističnog scenarija, a najčešći je za 20 ispitanika (slika 19.).

Slika 19. Odabir raspona dnevnog putovanja na posao u jednom smjeru kroz 3 scenarija

(Izvor: izrada autorice u alatu Microsoft Excel)

Tablica 19. Dnevno putovanje na posao u jednom smjeru (najčešći scenarij) - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata DNEVNO PUTOVANJE NA POSAO U JEDNOM SMJERU (NAJČEŠĆI SCENARIJ)
Aritmetička sredina	2.586666667	<p>Najveći broj ispitanika izjasnio se kako najčešće vrijeme putovanja na posao u jednom smjeru traje između 16 i 30 minuta, što potvrđuje vrijednost modalne i medijalne vrijednosti koja iznosi 2. Točnije, za 75 ispitanika pola sata predstavlja maksimum, dok je za preostalih 75 ispitanika potrebno najčešće minimalno 31 minuta putovanja, gdje raspon seže i do 105 minuta što je slučaj za jednog ispitanika. Aritmetička sredina jednaka je 2.59 te je u odnosu na standardnu devijaciju od 1.46 veća za 1.13 čime se uočava nešto niža vrijednost koeficijenta varijacije od 56.33%. Odnosno, zaključuje se kako je riječ o višoj razini disperziranosti podataka koja uvjetuje nešto nižu razinu reprezentativnosti. Navedeno se može potvrditi i kroz činjenicu kako prva 4 raspona minuta u nizu bivaju najčešći odabir ispitanika, što u zbroju daje 133 ispitanika. Odnosno 88.67% ispitanika je obuhvaćeno s prva četiri raspona, dok su ostali u određenoj mjeri zakinuti za ispitanike. Sukladno spomenutom uočava se prisustvo pozitivno asimetrične distribucije kako je za 0.59 aritmetička sredina nadmašila medijalnu vrijednost. Zbroj podataka iznosi 388 za raspon podataka od 6. Razina standardne pogreške iznosi 0.12 uz varijancu od 2.12. Koeficijent asimetričnosti jednak je -0.00 dok je zaobljenost jednaka 0.87.</p>
Standardna pogreška	0.118976495	
Medijan	2	
Mod	2	
Standardna devijacija	1.457158523	
Varijanca	2.123310962	
Asimetričnost	-0.001729032	
Zaobljenost	0.868170101	
Raspon podataka	6	
Minimum	1	
Maksimum	7	
Zbroj	388	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	56.33%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

Tablica 20. Dnevno putovanje na posao u jednom smjeru (optimističan scenarij) - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata DNEVNO PUTOVANJE NA POSAO U JEDNOM SMJERU (OPTIMISTIČAN SCENARIJ)
Aritmetička sredina	1.993333333	Promatrajući optimističan scenarij uočava se kako najveći broj ispitanika dnevno u jednom smjeru na posao može najbrže doći u rasponu od 1 do 15 minuta. Mod je poprimio vrijednost 1, dok je medijan jednak 2. Dakle, za 75 ispitanika optimistično vrijeme putovanja na posao iznosi pola sata, dok je za preostalih 50% ispitanika minimum 31 minuta, a raspon seže sve do 90 minuta, što je slučaj za 2 ispitanika. Aritmetička sredina jednaka je 1.99 te je u odnosu na standardnu devijaciju od 1.23 veća za 0.76 čime se uočava vrijednost koeficijenta varijacije od 61.92%. Odnosno, zaključuje se kako je riječ o višoj razini disperziranosti podataka koja uvjetuje nešto nižu razinu reprezentativnosti . Navedeno se može potvrditi i kroz činjenicu kako prva 4 raspona minuta u nizu bivaju optimistično gledajući ponajbolji izbor, što u zbroju daje 142 ispitanika. Odnosno 94.67% ispitanika je obuhvaćeno s prva četiri raspona, dok su ostali rasponi gotovo prazni. Budući da su aritmetička sredina i medijalna vrijednost gotovo jednake, u obzir je uzeta i vrijednost moda, koja kako biva manja od medijana ($1 < 2$), upućuje na prisustvo pozitivno asimetrične distribucije . Nadalje, razina standardne pogreške iznosi 0.10 uz varijancu od 1.52. Koeficijent asimetričnosti jednak je 0.76 dok je zaobljenost jednaka 1.18.
Standardna pogreška	0.100778476	
Medijan	2	
Mod	1	
Standardna devijacija	1.234279219	
Varijanca	1.52344519	
Asimetričnost	0.755062835	
Zaobljenost	1.184860581	
Raspon podataka	5	
Minimum	1	
Maksimum	6	
Zbroj	299	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	61.92%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

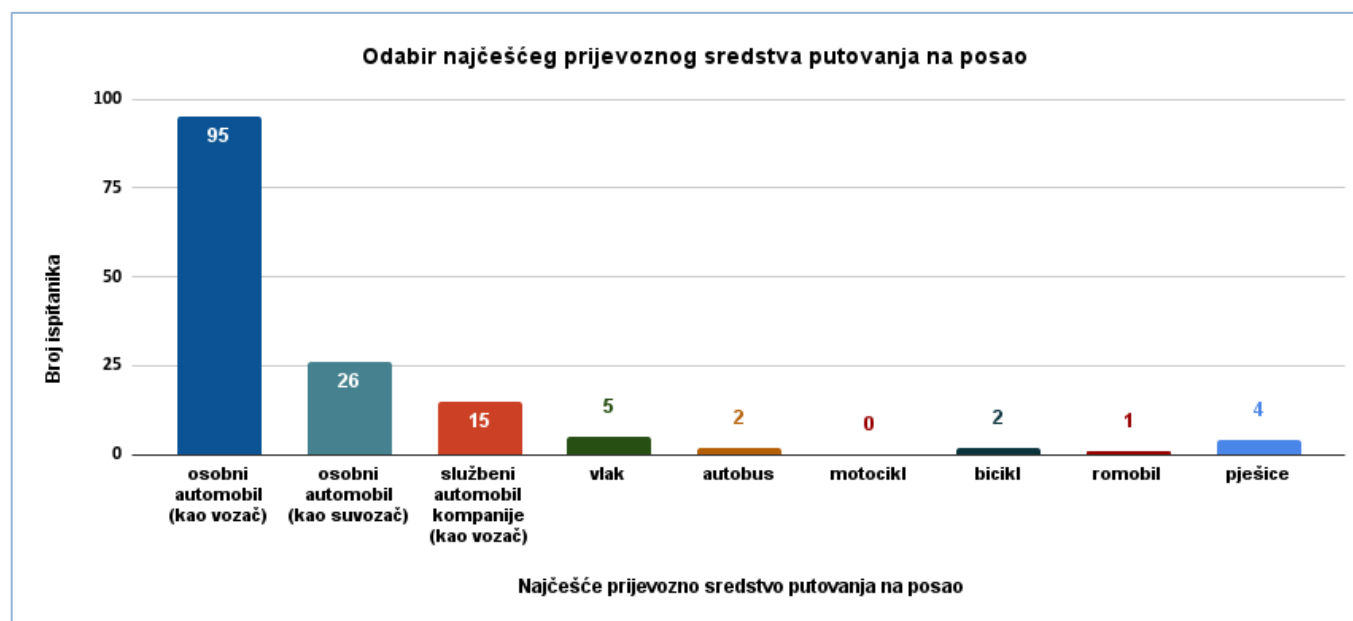
Tablica 21. Dnevno putovanje na posao u jednom smjeru (pesimističan scenarij) - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata DNEVNO PUTOVANJE NA POSAO U JEDNOM SMJERU (PESIMISTIČAN SCENARIJ)
Aritmetička sredina	3.666666667	Promatrajući pesimističan scenarij uočava se kako najveći broj ispitanika dnevno u jednom smjeru mora računati na izdvojenje preko pola sata do 45 minuta. Shodno tome, mod je jednak 3 te je istovjetan medijanu iz kojeg se uočava kako je za minimalno 75 ispitanika u najgorem slučaju potrebno maksimalno 45 minuta kako bi stigli do radnog mjesta dok je raspon od 46 minuta pa preko 121 minute odabir preostalih 75 ispitanika. Aritmetička sredina jednaka je 3.67 te je u odnosu na standardnu devijaciju od 1.97 veća gotovo 2 puta. Koeficijent varijacije iznosi 53.68% iz čega se uočava prisustvo više razine disperziranosti podataka koja uvjetuje nešto nižu razinu reprezentativnosti . Budući da je aritmetička sredina nadmašila medijalnu vrijednost za 0.67, uočava se prisustvo pozitivno asimetrične distribucije . Zbroj podataka iznosi 550, a ovim scenarijem biva pokriveno svih 9 definiranih raspona minuta. Kao i u prethodna 2 scenarija, preko 85% ispitanika odabralo je neki od raspona do 90 minuta iz čega se može zaključiti kako promatrani ispitanici nemaju tendenciju odabira radnog mjesta koji je lokacijski jako udaljen od mjesta stanovanja. Razina standardne pogreške iznosi 0.16 uz varijancu od 3.87. Koeficijent asimetričnosti jednak je 0.03 dok je zaobljenost 0.68.
Standardna pogreška	0.160721713	
Medijan	3	
Mod	3	
Standardna devijacija	1.968430938	
Varijanca	3.874720358	
Asimetričnost	0.029690958	
Zaobljenost	0.683935543	
Raspon podataka	8	
Minimum	1	
Maksimum	9	
Zbroj	550	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	53.68%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

4.2.3. Odabir najčešćeg prijevoznog sredstva putovanja na posao

Sljedeće pitanje vezalo se uz odabir najčešćeg prijevoznog sredstva putovanja na posao pri čemu je sudionicima bilo ponuđeno 9 prijevoznih sredstva. Najveći broj ispitanika odabrao je opciju osobnog automobila u ulozi vozača, gdje je brojem od 95 ispitanika dostignut udio od 63,33%. Nadalje, još 26 ispitanika odabralo je osobni automobil, ali u ulozi suvozača, što je rezultiralo udjelom od 17,33%. 10% ispitanika, odnosno njih 15 na posao putuje službenim automobilom kompanije u ulozi vozača. Iz navedenog se uočava kako neovisno o ulozi vozača/suvozača te činjenici je li automobil osobni ili službeno vozilo kompanije, ono i dalje predstavlja najprihvatljivije prijevozno sredstvo putovanja na posao za 136 ispitanika, što dokazuje i postotni udio zbrojenih triju spomenutih opcija od 90,67%. Preostalih 9,33% za 14 ispitanika odnosi se na preostala prijevozna sredstva, od čega 5 ispitanika na posao svakodnevno putuje vlakom (3,33%), 4 ispitanika pješaci (2,67%), po dvoje (2) idu autobusom i biciklom (2*1,33%), a jedna (1) osoba romobilom (0,67%).

Slika 20. Odabir najčešćeg prijevoznog sredstva putovanja na posao

(Izvor: izrada autorice u alatu Microsoft Excel)

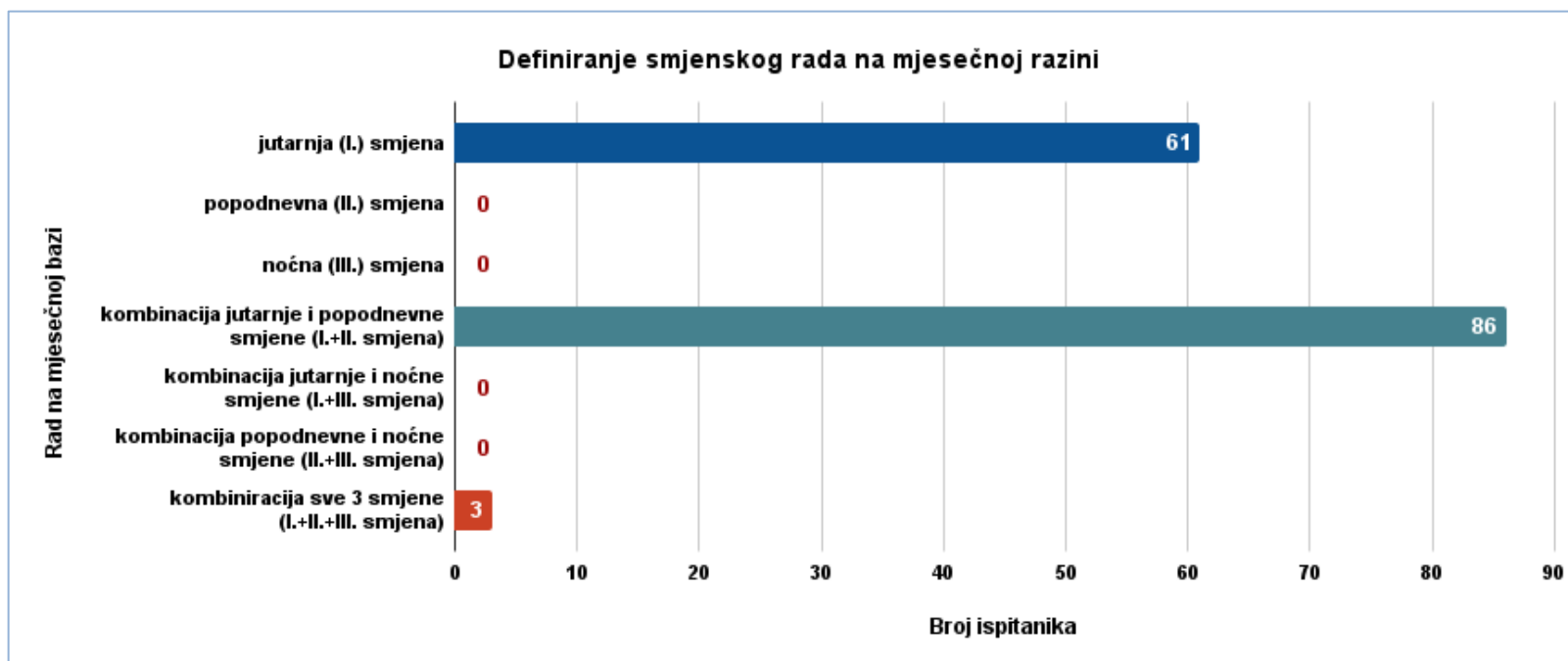
Tablica 22. Najčešće prijevozno sredstvo putovanja na posao - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata NAJČEŠĆE PRIJEVOZNO SREDSTVO PUTOVANJA NA POSAO
Aritmetička sredina	1.866666667	Standardna devijacija promatranog uzorka iznosi 1.69 te je u odnosu na aritmetičku sredinu od 1.87 manja za svega 0.18. Sukladno navedenom, njihovim omjerom prosječno relativno odstupanje od prosjeka iznosi 90.72% što upućuje na izrazito velik stupanj disperzije podataka vezanih uz odabir najčešćeg prijevoznog sredstva putovanja na posao. Odnosno, riječ je o veoma niskoj razini reprezentativnosti podataka , što je bilo i očekivano ako se u obzir uzme činjenica kako 63.33% ispitanika, odnosno njih 95 na posao putuje osobnim automobilom u ulozi vozača. Sami time, najčešće punovaljana vrijednost podataka iznosi 1 te je istovjetna medijanu. Također, kako je aritmetička sredina uspjela nadmašiti medijalna vrijednost za 0.87, uočava se prisustvo pozitivno asimetrične distribucije uz standardnu pogrešku od 0.14. Isto tako, varijanca je jednaka 2.87, koeficijent asimetričnosti iznosi 8.44 uz zaobljenost podataka od 2.83. Nadalje, raspon podatka jednak je 8, a nastao je kao razlika maksimuma (numerička oznaka 9 za <i>Pješice</i>) i minimuma (numerička oznaka 1 za <i>Osobni automobil (kao vozač)</i>). U konačnici je zbroj numeričkih oznaka za ukupno 150 ispitanika bio jednak 280.
Standardna pogreška	0.138275304	
Medijan	1	
Mod	1	
Standardna devijacija	1.693519692	
Varijanca	2.868008949	
Asimetričnost	8.436439793	
Zaobljenost	2.833546987	
Raspon podataka	8	
Minimum	1	
Maksimum	9	
Zbroj	280	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	90.72%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

4.2.4. Definiranje smjenskog rada na mjesečnoj razini

Kako bi se utvrdilo vrijeme putovanja na posao, ispitanicima ankete postavilo se pitanje vezano uz smjenski rad na mjesečnoj razini, gdje je bilo ponuđeno 7 opcija od koje su prva 3 modaliteta na slici 21. pojedinačne smjene da bi posljednje 4 opcije označavale njihovu kombinaciju. Zakonski je definirano kako jutarnja smjena (I. smjena) obuhvaća raspon od 06:00-14:00h; popodnevna smjena (II. smjena) raspon od 14:00-22:00h dok noćna smjena (III. smjena) obuhvaća raspon od 22:00-06:00h uz napomenu kako je svako vrijeme moguće uvećati/umanjiti za 1-2h sukladno definiranom radnom vremenu poduzeća. Najveći broj ispitanika, točnije njih 86 (57,33%) unutar jednog mjeseca radi kombinirano i jutarnju i popodnevnu smjenu dok se isključivo za jutarnju (I.) smjenu opredijelio 61 ispitanik (40,67%). Svega 3 osobe mjesečno rade kombinirano sve 3 smjene čime je stvoren udio od 2%. Preostale 4 opcije, vidljive na slici 21. bivaju neiskorištene.

Slika 21. Definiranje smjenskog rada na mjesečnoj razini

(Izvor: izrada autorice u alatu Microsoft Excel)

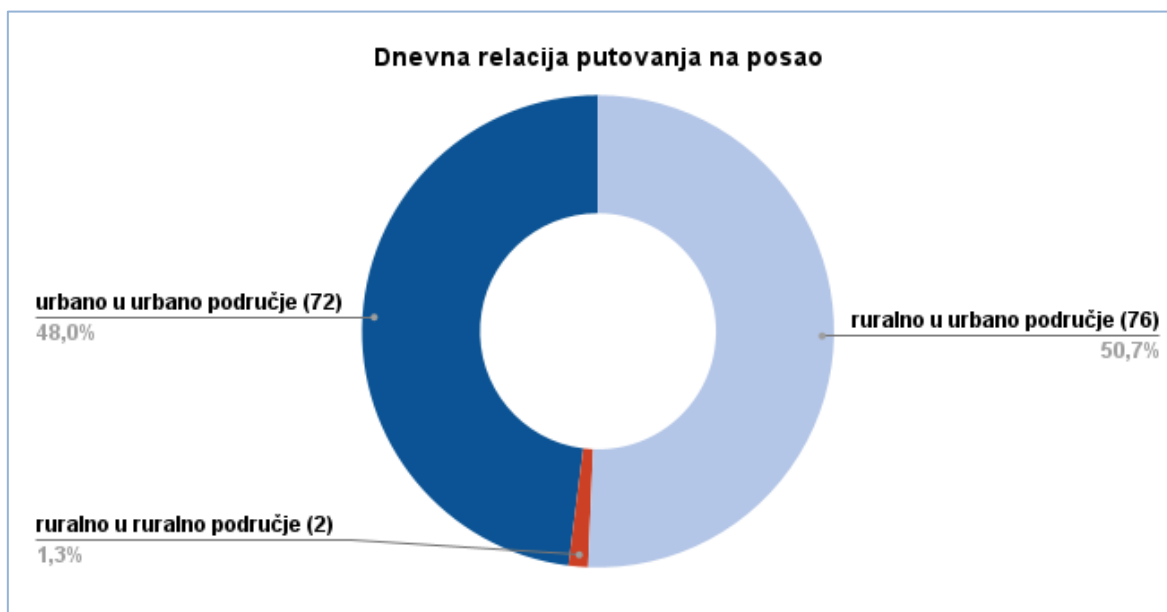
Tablica 23. Rad na mjesečnoj bazi - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata RAD NA MJESEČNOJ BAZI
Aritmetička sredina	2.84	Iako prvotno biva definirano 7 opcija unutar kojih je moguće odraditi osmosatnu smjenu, ispitanici ankete opredijelili su se za svega 3 opcije (raspon podataka jednak je 6). Naime, najveći broj ispitanika tvrdi kako na mjesečnoj bazi radi kombinirano jutarnju i popodnevnu smjenu (numerička oznaka 4), što potvrđuje i modalna vrijednost koja iznosi 4. Budući da je aritmetička sredina poprimila vrijednost od 2.84, te je u odnosu na medijan od 4 manja za 1.16 uočava se prisustvo negativno asimetrične distribucije . Razina standardne pogreške jednaka je 0.13, dok je varijanca jednaka 2.51 uz koeficijent asimetričnosti od -1.12, a negativnu vrijednost poprimila je i zaobljenost koja iznosi -0.05. Vrijednost standardne devijacije jednaka je 1.58, a kako je za 1.26 manja od aritmetičke sredine vrijednost koeficijenta varijacije bit će veća od 50%. Točnije, koeficijent varijacije jednak je 55.80% iz čega se uočava prisustvo više razine disperziranosti podataka koja uvjetuje nešto nižu razinu reprezentativnosti podataka . Razlog navedenog je činjenica kako 4 opcije bivaju neiskorištene, odnosno ovim istraživanjem nije bila obuhvaćena niti jedna osoba koja radi isključivo popodnevnu smjenu, noćnu smjenu, kombinirano jutarnju i noćnu smjenu ili kombinirano popodnevnu i noćnu smjenu.
Standardna pogreška	0.129386783	
Medijan	4	
Mod	4	
Standardna devijacija	1.584657988	
Varijanca	2.51114094	
Asimetričnost	-1.11853926	
Zaobljenost	-0.05092015	
Raspon podataka	6	
Minimum	1	
Maksimum	7	
Zbroj	426	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	55.80%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

4.2.5. Dnevna relacija putovanja na posao

Dnevna relacija putovanja na posao obuhvaćala je kombinaciju ruralnog i urbanog područja, čime su stvorena 4 modaliteta. Najveći broj ispitanika, točnije njih 76 svakodnevno na posao putuje iz ruralnog u urbano područje. U prijevodu, 50,67% ispitanika putuje iz sela u grad. 72 ispitanika svakodnevno putuju iz urbanog u urbano područje, čime je relacija grad-grad obuhvatila 48% ispitanika. Svega dvoje (2) ispitanika putuje iz ruralnog u ruralno područje, odnosno relacijom selo-selo obuhvaćeno je preostalih 1,33%. Niti jedan ispitanik ne putuje iz urbanog u ruralno područje (relacija grad-selo).

Slika 22. Dnevna relacija putovanja na posao
(Izvor: izrada autorice u alatu Microsoft Excel)

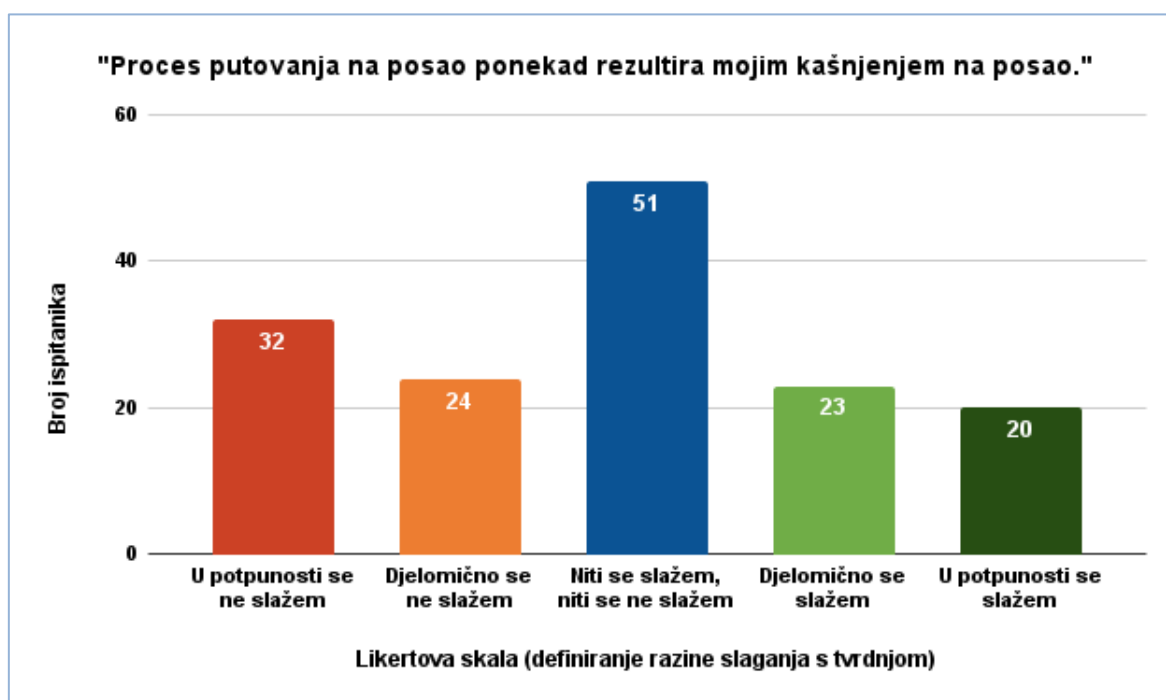
Tablica 24. Dnevna relacija putovanja na posao - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata DNEVNA RELACIJA PUTOVANJA NA POSAO
Aritmetička sredina	2.453333333	Medijan i mod iznose 1, što upućuje na činjenicu kako dnevna relacija ispitanika obuhvaća putovanje iz ruralnog u urbano područje. Odnosno, više od 50% ispitanika cirkulira iz sela u grad, dok je za preostalih 74 ispitanika riječ o putovanja iz urbanog u urbano područje (relacija grad-grad) ili iz ruralnog u drugo ruralno područje (relacija selo-selo). Aritmetička sredina jednaka je 2.45 te je veća od medijana više od 2 puta čime se uočava prisustvo pozitivno asimetrične distribucije . Varijanca je jednaka 2.24 uz razinu standardne pogreške od 0.12, dok je koeficijent asimetričnosti jednak -2.01, a zaobljenost iznosi 0.07. Raspon podataka jednak je 3, a zbroj podataka iznosi 368. Nadalje, zanimljivo je za uočiti postojeći trend urbanizacije odnosno činjenice kako niti jedan od 150 ispitanika koji prebiva u urbanom području nije zaposlenik nekog poduzeća u ruralnom području (relacija grad-selo poprimila je vrijednost 0, numerička oznaka 3). Samim time i koeficijent varijacije poprimio je veću vrijednost, odnosno postotni iznos od 60.95% govori kako je ovim pitanjem prisutna nešto veća razina disperzije podataka koji uvjetuje nešto nižu razinu reprezentativnosti podataka. Pritom je standardna devijacija poprimila vrijednost 1.50.
Standardna pogreška	0.122094571	
Medijan	1	
Mod	1	
Standardna devijacija	1.495346996	
Varijanca	2.23606264	
Asimetričnost	-2.011651539	
Zaobljenost	0.066948177	
Raspon podataka	3	
Minimum	1	
Maksimum	4	
Zbroj	368	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	60.95%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

4.2.6. Definiranje razine slaganja s tvrdnjom o kašnjenju na posao zbog procesa putovanja na posao

Kako bi se uvidjelo u kojoj mjeri svakodnevni uvjeti u prometu rezultiraju kašnjenjem zaposlenika na posao, ispitanicima ankete dana je tvrdnja za koju su trebali definirati razinu slaganja prateći Likertovu skalu ocjena od 1-5. Tvrdnja je glasila: "*Proces putovanja na posao ponekad rezultira mojim kašnjenjem na posao.*", a najviše ispitanika, odnosno njih 51 reklo je *Niti se slažem, niti se ne slažem* čime je stvoren udio od 34%. S tvrdnjom se u potpunosti nisu složila 32 ispitanika (21,33%), a djelomično se s tvrdnjom nisu složila i 24 ispitanika (16%). S druge strane, s tvrdnjom se djelomično složilo 23 ispitanika (15,33%), a njih 20 u potpunosti se složilo s tvrdnjom (13,33%).

Slika 23. Definiranje razine slaganja s tvrdnjom o kašnjenju na posao zbog procesa putovanja na posao

(Izvor: izrada autorice u alatu Microsoft Excel)

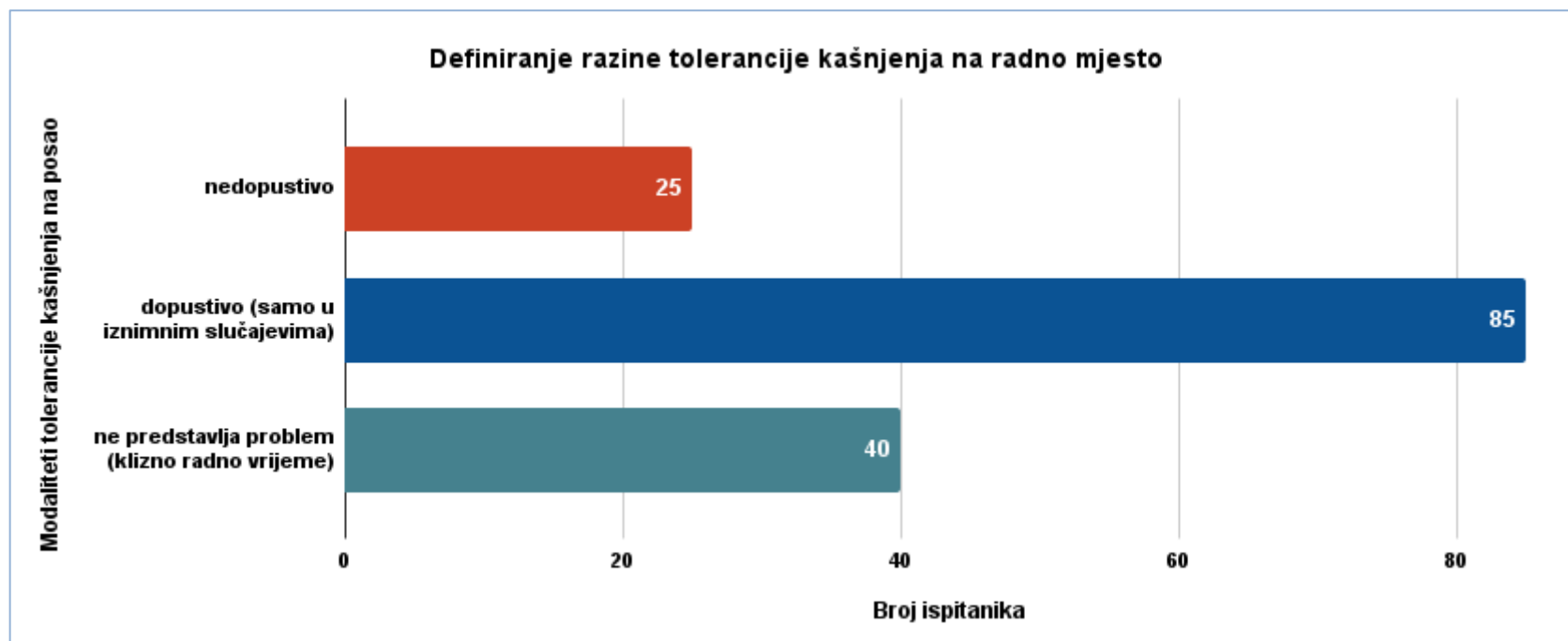
Tablica 25. Kašnjenje na posao – Likertova skala - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata KAŠNJENJE NA POSAO – LIKERTOVA SKALA
Aritmetička sredina	2.833333333	<p>Numerička ocjena 3 bila je vezana uz srednju razinu slaganja s tvrdnjom kako ispitanici ponekad zakasne na radno mjesto zbog otežanih i nepredvidivih situacija u prometu. Odnosno, najveći broj ispitanika bio je neodlučan čime su modalan i medijalna vrijednost poprimile oznaku 3. Dakle, zaključuje se kako postoje različita mišljenja. Primjerice, izuzev ocjene 3, 56 ispitanika se u potpunosti ili djelomično nije složilo s tvrdnjom (ocjene 1 i 2) dok se njih 43 djelomično ili potpuno složilo s tvrdnjom (ocjene 4 i 5). Navedeno je rezultiralo gotovo jednakim vrijednosti aritmetičke sredine i medijana (2.83 naspram 3) čime autorica rada zaključuje kako je riječ o gotovo normalnoj distribuciji podataka (iako je statistički gledano riječ o negativno asimetričnoj distribuciji). Varijanca je jednaka 1.68 uz razinu standardne pogreške od 0.11, dok je koeficijent asimetričnosti jednak -0.95, a zaobljenost iznosi 0.09. Nadalje, kako je standardna devijacija od 1.30 manja od vrijednosti aritmetičke sredine za 1.53, sam koeficijent varijacije poprimio je vrijednost 45.79%. Dakle, prisustvo više razine disperziranosti podataka uvjetuje nižu razinu reprezentativnosti podataka, upravo zbog prisustva najvećeg broja ispitanika neutralnog stava.</p>
Standardna pogreška	0.10593851	
Medijan	3	
Mod	3	
Standardna devijacija	1.29747647	
Varijanca	1.68344519	
Asimetričnost	-0.94969627	
Zaobljenost	0.090657468	
Raspon podataka	4	
Minimum	1	
Maksimum	5	
Zbroj	425	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	45.79%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

4.2.7. Definiranje razine tolerancije kašnjenja na radno mjesto

Nadalje, ispitanicima biva postavljeno pitanje vezano uz toleranciju poslodavca na kašnjenje na posao koje bi primjerice moglo biti uzrokovano otežanim uvjetima u prometu kao što je prometni zastoј ili prometna nesreća. Za najveći broj ispitanika, točnije njih 85 (56,67%) kašnjenje je dopustivo, ali samo u iznimnim slučajevima uz popratno objašnjenje situacije poslodavcu o opravdanosti kašnjenja. Za 40 ispitanika (26,67%) kašnjenje ne predstavlja relevantnu pojavu budući da je njihovo radno vrijeme fleksibilno, tj. klizno. Za 16,67% ispitanika, odnosno njih 25 kašnjenje je nedopustivo (strogo zabranjeno).

Slika 24. Definiranje razine tolerancije kašnjenja na radno mjesto
(Izvor: izrada autorice u alatu Microsoft Excel)

Tablica 26. Tolerancija kašnjenja na posao - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata TOLERANCIJA KAŠNJENJA NA POSAO
Aritmetička sredina	2.1	<p>Aritmetička sredina i medijalna vrijednost gotovo su jednake (2.1 naprema 2) čime se uočava prisustvo gotovo normalne distribucije podataka (iako je statistički gledano riječ o pozitivno asimetričnoj distribuciji). Istovjetna medijalnoj je i modalna vrijednost od 2 čime se uočava kako najveći broj ispitanika radi kod poslodavaca koji samo u iznimnim slučajevima toleriraju kašnjenje na posao. Sukladno poziciji radnog mjesta i zanimanju za neke ispitanike kašnjenje je prema riječima poslodavaca nedopustivo dok za neke poslodavce ne predstavlja nikakav problem (što je najčešće vezano uz IT sektor i klizno radno vrijeme). Kako je vrijednost standardne devijacije od 0.65 više od 3 puta manja od aritmetičke sredine, sam koeficijent varijacije poprimio je nešto nižu postotnu vrijednost. Odnosno, on je iznosio 31.09% iz čega se može zaključiti kako je riječ o umjerenoj disperziji podataka koja uvjetuje srednju razinu reprezentativnosti podataka. Razina standardne pogreške jednaka je 0.05 uz varijancu od 0.43. Koeficijent asimetričnosti jednak je -0.64, a zaobljenost je također negativna i iznosi -0.10. Zbroj podataka za 3 promatrana modaliteta iznosi 315.</p>
Standardna pogreška	0.053302564	
Medijan	2	
Mod	2	
Standardna devijacija	0.652820417	
Varijanca	0.426174497	
Asimetričnost	-0.64329831	
Zaobljenost	-0.10268603	
Raspon podataka	2	
Minimum	1	
Maksimum	3	
Zbroj	315	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	31.09%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

4.2.8. Sažeti prikaz rezultata istraživanja uz Cronbach alfa koeficijent

Promatrajući set pitanja vezanih uz podatke o putovanju, zaključuje se kako najveći broj ispitanika dnevno u jednom smjeru prijeđe između jednog do 15 kilometara za koje je potrebno najčešće izdvojiti do pola sata vremena, odnosno u najboljem slučaju do 15 minuta, a u najgorem do 45 minuta slobodnog vremena. Nedvojbeno je kako osobni automobil u kojem je ispitanik u ulozi vozača predstavlja najčešće sredstvo prijevoza na posao pritom radeći jutarnju smjenu ili na mjesečnoj bazi može biti i riječ i o kombinaciji jutarnje i popodnevne smjene. 76 ispitanika svakodnevno na posao putuje iz ruralnog u urbano područje, dok njih 72 putuju iz urbanog u urbano područje. Odnosno, najčešće relacije obuhvaćaju selo ili grad kao mjesto stanovanja (polazišnu točku) dok grad predstavlja mjesto radnog mjesta (odredišnu točku) za preko 98% ispitanika. Ispitanici su bili neutralni, odnosno veoma neodlučni kada je kašnjenje na posao predstavljeno kao posljedica otežanog procesa prijevoza na posao. No, budući da je kašnjenje na posao dopustivo samo u slučaju izvanrednih situacija, kako tvrdi 85 ispitanika, uočava se kako kašnjenje predstavlja problem ispitanicima ankete koji zahtijeva adekvatno rješenje u budućnosti.

Sumiranjem odgovora dobivenih u promatranih 9 pitanja, uočava se vrijednost Cronbach alfa koeficijenta od **0.70905819**. Odnosno, i ovim setom pitanja utvrđuje se **prihvatljiva razina unutarnje dosljednosti podataka** koji su samim time reprezentativni za daljnje promatranje i buduća istraživanja (tablica 27.).

Tablica 27. Podaci o putovanju - Cronbach alfa koeficijent

SEKCIJA 2. Podaci o putovanju	Postignuta vrijednost	Mjera unutarnje dosljednosti
Broj pitanja	9	PRIHVATLJIVA
Suma varijanci	19.20973333	
Varijanca ukupnih odgovora	51.95666667	
Cronbach alfa koeficijent	0.70905819	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel)

4.3. Stresori

Sljedeći set pitanja odnosio se na kategoriju potencijalnih stresora za veći broj zaposlenika. Sukladno navedenom prvotno je postavljeno pitanje vezano uz trenutno osjećanje visoke razine stresa zbog procesa putovanja na posao. Kasnije se od ispitanika očekivalo da definiraju razinu stresa sukladno nastanku pojedinih stresora prilikom svakodnevnog putovanja na posao, ali i da pojedino prijevozno sredstvo povežu s pripadajućom razinom stresa. Također, ispitanici bivaju zamoljeni da sukladno pojedinom društvenom zbivanju odrede je li došlo ili nije do promjene razine stresa.

Tablica 28. Stresori – sumirani pregled kategorija

STRESORI	
1.	Prisustvo visoke razine stresa zbog procesa putovanja na posao – Likertova skala
2.	Nastanak pojedinih stresora prilikom svakodnevnog putovanja na posao – definiranje razine stresa
3.	Korištenje pojedinog prijevoznog sredstva - definiranje razine stresa
4.	Društvena zbivanja u Republici Hrvatskoj - promjena razine stresa

(Izvor: izrada autorice)

4.3.1. Razina slaganja s tvrdnjom o prisustvu visoke razine stresa zbog procesa putovanja na posao

Ispitanicima ankete postavljeno je pitanje u obliku izjave: "Osjećam visoku razinu stresa zato što svakodnevno putujem na posao.", gdje se od ispitanika zahtijevalo da prateći Likertovu skalu ocjena od 1-5 identificiraju razinu slaganja s spomenutom tvrdnjom. Najveći broj ispitanika, odnosno njih 39 (26%) bilježi neutralan stav prema navedenom. No, s tvrdnjom se u potpunosti složilo 37 ispitanika (24,67%) dok se još njih 28 (18,67%) djelomično složilo s tvrdnjom čime je za ukupno 43,33% ispitanika, odnosno njih 65 prisutna viša do visoka razina stresa zbog nužnosti svakodnevnog putovanja na posao. Krajnje oprečno razmišljanje ima 20 ispitanika (13,33%) koje se u potpunosti nije složilo s tvrdnjom, dok se još njih 26 (17,33%) djelomično nije složilo s tvrdnjom što daje postotni udio od 30,67%, odnosno ukupno 46 ispitanika kod kojih proces putovanja na posao ne uzrokuje ili uzrokuje vrlo malu dozu stresa.

Slika 25. Definiranje razine slaganja s tvrdnjom o prisustvu visoke razine stresa zbog procesa putovanja na posao

(Izvor: izrada autorice u alatu Microsoft Excel)

Tablica 29. Visoka razina stresa zbog putovanja na posao – Likertova skala - deskriptivna statistika

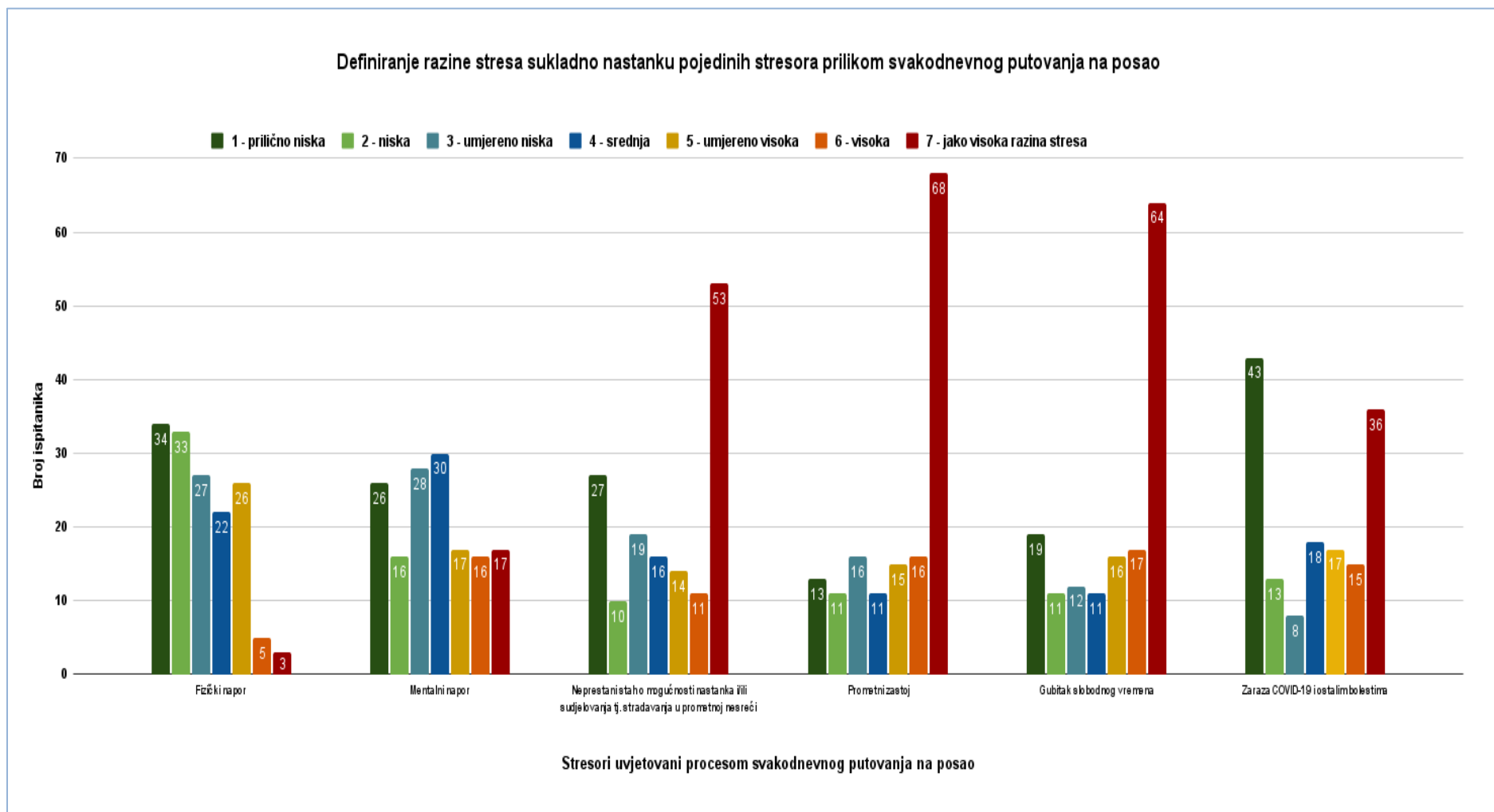
Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata
VISOKA RAZINA STRESA ZBOG PUTOVANJA NA POSAO – LIKERTOVA SKALA		
Aritmetička sredina	3.24	Numerička ocjena 3 bila je vezana uz neutralan stav glede pitanja o osjećanju visoke razine stresa zbog svakodnevnog putovanja na posao. Upravo je osrednja/umjerena razina stresa bila najčešći odabir ispitanika anketnog upitnika (mod je jednak 3). Medijan je također jednak 3, a kako je neznatno manji od aritmetičke sredine koja iznosi 3.24 uočava se prisustvo gotovo normalne distribucije podataka (iako je statistički gledano riječ o pozitivno asimetričnoj distribuciji). Navedeno je uzrokovano činjenicom kako se izuzev ocjene 3, 46 ispitanika u potpunosti ili djelomično nije složilo s tvrdnjom (ocjene 1 i 2) dok se njih 65 djelomično ili potpuno složilo s tvrdnjom (ocjene 4 i 5). Varijanca je jednaka 1.83 uz razinu standardne pogreške od 0.11, dok je koeficijent asimetričnosti jednak -1.13, a zaobljenost iznosi -0.17. Nadalje, kako je standardna devijacija od 1.35 manja od vrijednosti aritmetičke sredine više od 2 puta, sam koeficijent varijacije poprimio je vrijednost od 41.81%. Dakle, prisustvo više razine disperziranosti podataka uvjetuje nižu razinu reprezentativnosti podataka , upravo zbog prisustva najvećeg broja ispitanika neutralnog stava. Zbrojem svih 5 numeričkih ocjena za 150 ispitanika dobiveno je 486.
Standardna pogreška	0.110593275	
Medijan	3	
Mod	3	
Standardna devijacija	1.354485464	
Varijanca	1.834630872	
Asimetričnost	-1.131846122	
Zaobljenost	-0.166681029	
Raspon podataka	4	
Minimum	1	
Maksimum	5	
Zbroj	486	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	41.81%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

4.3.2. Definiranje razine stresa sukladno nastanku pojedinih stresora prilikom svakodnevnog putovanja na posao

Kako bi se utvrdila razina stresa uzrokovana pojedinim stresorima koji se mogu javiti tijekom svakodnevnog putovanja na posao, ispitanicima ankete bilo je prvotno predstavljeno 6 stresora i 7 razina stresa (čija skala se kontinuirano povećava - npr. oznaka 1 - prilično niska razina stresa nasuprot 7 - jako visoka razina stresa).

1. Prvi potencijalni stresor bio je **fizički napor** koji se može javiti prilikom duljeg kontinuiranog trajanja putovanja na posao gdje je najveći broj ispitanika, odnosno njih 34 navedeno povezano s prilično niskom razinom stresa. Za 33 ispitanika ona je niska, za njih 27 je umjereno niska, a 22 ispitanika smatraju kako je osrednja. Značajnija razina stresa biva uočena kod ukupno 34 ispitanika, odnosno ocjenu 5 - umjereno visoka razina stresa dalo je 26 ispitanika, za petero njih ona je visoka, a za troje njih je riječ o jako visokoj razini stresa.
2. Promatrajući stresor naziva **mentalni napor** uočava se slična razdioba odgovora. Najveći broj ispitanika, odnosno njih 30 smatra kako prisustvom mentalnog napora nastaje osrednja razina stresa, dok je ona bila na poprilično niskoj razini za ukupno 70 ispitanika čija ocjena je bila u rasponu od 1-3. Za preostalih 50 ispitanika razina stresa bila je u rasponu ocjena od 5-7, odnosno varirala od umjereno visoke do jako visoke razine stresa.
3. **Neprestani stah o mogućnosti nastanka i/ili sudjelovanja tj. stradavanja u prometnoj nesreći** sljedeći je promatrani stresor, gdje se najveći broj ispitanika, odnosno njih 53 odlučilo za prisustvo jako visoke razine stresa (najviša ocjena - 7). Drugi po zastupljenosti najčešći odgovor bio je oprečan, odnosno 27 ispitanika ocijenilo je navedeno sa 1 - poprilično niskom razinom stresa.
4. **Prometni zastoje** također uzrokuje jako visoku razinu stresa za najveći broj ispitanika, točnije njih 68, a slična situacija je i kod stresora vezanog uz **gubitak slobodnog vremena** gdje je ocjenu 7 pridalo 64 ispitanika.
5. Posljednji promatrani stresor bila je **zaraza virusom COVID-19 i ostalim bolestima** gdje se najveći broj ispitanika izjasnio ocjenom 1 - poprilično niskom razinom stresa (43 ispitanika), a drugi po zastupljenosti je oprečan stav 36 ispitanika koji su navedenom pridali ocjenu 7. Ostali podaci detaljnije su prikazani na slici 26.

Slika 26. Definiranje razine stresa sukladno nastanku pojedinih stresora prilikom svakodnevnog putovanja na posao
(Izvor: izrada autorice u alatu Microsoft Excel)

Tablica 30. Razina stresa prisutna prilikom putovanja na posao: stresor – fizički napor - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata Razina stresa prisutna prilikom putovanja na posao: FIZIČKI NAPOR
Aritmetička sredina	3	Prvi potencijalni stresor promatran tijekom svakodnevnog procesa putovanja na posao bio je fizički napor gdje se najveći broj ispitanika opredijelio za ocjenu 1, odnosno prisustvo poprilično niske razine stresa (mod je jednak 1). Medijalna vrijednost iznosi 3, a upućuje kako za 75 ispitanika razina stresa biva veoma niska, odnosno maksimalno je umjereno niska za 94 ispitanika, dok se konkretno za preostalih 56 ispitanika ona kreće u rasponu od srednje do jako visoke razine stresa. Aritmetička sredina iznosi 3 te je u odnosu na standardnu devijaciju od 1.61 veća gotovo 2 puta čime je iznos koeficijenta varijacije poprimio 53.79%. Odnosno, prisustvo više razine disperziranosti podataka uvjetuje nižu razinu reprezentativnosti podataka što se može povezati sa veoma malim brojem ispitanika za koje se uočavaju drastično visoke razine stresa. Iako su vrijednosti medijana i aritmetičke sredine jednake, kako je mod manji od medijana ($1 < 3$) uočava se prisustvo pozitivno asimetrične distribucije . Varijanca je jednaka 2.60 uz razinu standardne pogreške od 0.13, dok je koeficijent asimetričnosti jednak -0.81, a zaobljenost iznosi 0.41. Zbroj podataka jednak je 450, a raspon podataka jednak je 6 kako je prvotno definirano 7 razina stresa.
Standardna pogreška	0.131758032	
Medijan	3	
Mod	1	
Standardna devijacija	1.613699738	
Varijanca	2.604026846	
Asimetričnost	-0.806815395	
Zaobljenost	0.407920593	
Raspon podataka	6	
Minimum	1	
Maksimum	7	
Zbroj	450	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	53.79%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

Tablica 31. Razina stresa prisutna prilikom putovanja na posao: stresor – mentalni napor - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata
Aritmetička sredina	3.746666667	<p>Promatrajući stresor naziva mentalni napor, on je za najveći broj ispitanika popraćen srednjom razinom stresa, što potvrđuje modalna vrijednost od 4. Medijalna vrijednost također iznosi 4, a upućuje na činjenicu kako za 70 ispitanika mentalni napor uzrokuju maksimalno umjerenu razinu stresa dok je konkretno za preostalih 80 ispitanika riječ o rasponu stresa između srednje do jako visoke razine stresa. Aritmetička sredina iznosi 3.75 te je u odnosu na standardu devijaciju od 1.92 veća gotovo 2 puta što je uvjetovalo vrijednost koeficijenta varijacije od 51.30%. Odnosno, prisustvo više razine disperziranosti podataka uvjetuje nižu razinu reprezentativnosti podataka što se može povezati sa veoma malim brojem ispitanika za koje se uočavaju drastično visoke razine stresa. Iako je statistički gledano riječ o negativno asimetričnoj distribuciji kako je medijalna vrijednost nadmašila aritmetičku sredinu, riječ je o veoma maloj razlici od svega 0.25, tako da prema mišljenju autorice biva riječ o gotovo normalnoj distribuciji podataka. Zbroj podataka jednak je 562 uz standardnu pogrešku od 0.16. Varijanca je jednaka 3.69, koeficijent asimetričnosti iznosi -1.01 uz zaobljenost podataka od 0.16.</p>
Standardna pogreška	0.156924202	
Medijan	4	
Mod	4	
Standardna devijacija	1.921921112	
Varijanca	3.693780761	
Asimetričnost	-1.014779651	
Zaobljenost	0.159746293	
Raspon podataka	6	
Minimum	1	
Maksimum	7	
Zbroj	562	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	51.30%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

Tablica 32. Razina stresa prisutna prilikom putovanja na posao: stresor – strah od sudjelovanja u prometnoj nesreći - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata Razina stresa prisutna prilikom putovanja na posao: STRAH OD SUDJELOVANJA U PROMETNOJ NESREĆI
Aritmetička sredina	4.5	Neprestani stah o mogućnosti nastanka i/ili sudjelovanja tj. stradavanja u prometnoj nesreći uvjetuje maksimalnu, odnosno jako visoku razinu stresa za najveći broj ispitanika. Samim time mod je jednak 7, dok je medijan jednak 5 što znači da se raspon stresa za 72 ispitanika kreće između poprilično niske do srednje niske razine stresa dok je za preostalih 78 ispitanika riječ o rasponu od umjereno visoke do jako visoke razine stresa. Aritmetička sredina iznosi 4.5 te je u odnosu na standardu devijaciju od 2.32 veća gotovo 2 puta što je u konačnici uvjetovalo vrijednost koeficijenta varijacije od 51.48%. Odnosno, prisustvo više razine disperziranosti podataka uvjetuje nižu razinu reprezentativnosti podataka što se može povezati sa činjenicom kako je za preko trećinu ispitanika, odnosno 35.33% prisutna jako visoka razina stresa. Nadalje, kako je medijalna vrijednost veća od aritmetičke sredine za 0.5, uočava se prisustvo negativno asimetrične distribucije . Zbroj podataka jednak je 675 uz standardnu pogrešku od 0.19. Varijanca je jednaka 5.37, koeficijent asimetričnosti iznosi -1.44 uz zaobljenost podataka od -0.28.
Standardna pogreška	0.189134376	
Medijan	5	
Mod	7	
Standardna devijacija	2.316413567	
Varijanca	5.365771812	
Asimetričnost	-1.443549727	
Zaobljenost	-0.280745201	
Raspon podataka	6	
Minimum	1	
Maksimum	7	
Zbroj	675	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	51.48%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

Tablica 33. Razina stresa prisutna prilikom putovanja na posao: stresor – prometni zastoј - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata
Razina stresa prisutna prilikom putovanja na posao: PROMETNI ZASTOJ		
Aritmetička sredina	5.16	Prometni zastoј popraćen je jako visokom razinom stresa za najveći broj ispitanika, odnosno njih 45.33%. Sukladno tome, mod je jednak 7 dok je medijan jednak 6, a upućuje na činjenicu kako je za poveći broj ispitanika, točnije njih 84 prisutna visoka ili jako visoka razina stresa dok je za preostalih 66 ispitanika raspon kreće od poprilično niske do umjereno visoke razine stresa. Aritmetička sredina iznosi 5.16 te je u odnosu na standardnu devijaciju od 2.11 veća više od 2 puta što je u konačnici uvjetovalo vrijednost koeficijenta varijacije od 40.98%. Odnosno, prisustvo više razine disperziranosti podataka uvjetuje nižu razinu reprezentativnosti podataka što se može povezati sa činjenicom kako je za gotovo polovicu ispitanika riječ o izrazito visokim razinama stresa. Nadalje, kako je medijalna vrijednost veća od aritmetičke sredine za 0.84, uočava se prisustvo negativno asimetrične distribucije . Zbroj podataka jednak je 774 uz standardnu pogrešku od 0.17. Varijanca je jednaka 4.47, koeficijent asimetričnosti iznosi -0.91 uz zaobljenost podataka od -0.74.
Standardna pogreška	0.172643611	
Medijan	6	
Mod	7	
Standardna devijacija	2.114443776	
Varijanca	4.470872483	
Asimetričnost	-0.913075391	
Zaobljenost	-0.739954057	
Raspon podataka	6	
Minimum	1	
Maksimum	7	
Zbroj	774	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	40.98%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

Tablica 34. Razina stresa prisutna prilikom putovanja na posao: stresor – gubitak slobodnog vremena - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata Razina stresa prisutna prilikom putovanja na posao: GUBITAK SLOBODNOG VREMENA
Aritmetička sredina	5.00666667	<p>Gubitak slobodnog vremena koji se javlja prilikom svakodnevnog putovanja na posao, popraćen je jako visokom razinom stresa za najveći broj ispitanika, odnosno njih 54%. Sukladno tome, mod je jednak 7 dok je medijan jednak 6, a upućuje na činjenicu kako je za poveći broj ispitanika, točnije njih 81 prisutna visoka ili jako visoka razina stresa dok je za preostalih 69 ispitanika raspon kreće od poprilično niske do umjereno visoke razine stresa. Aritmetička sredina iznosi 5.01 te je u odnosu na standardnu devijaciju od 2.22 veća više od 2 puta što je u konačnici uvjetovalo vrijednost koeficijenta varijacije od 44.36%. Odnosno, prisustvo više razine disperziranosti podataka uvjetuje nižu razinu reprezentativnosti podataka što se može povezati sa činjenicom kako je za više od polovicu ispitanika riječ o prisustvu izrazito visokih razina stresa. Nadalje, kako je medijalna vrijednost veća od aritmetičke sredine za 0.99, uočava se prisustvo negativno asimetrične distribucije. Zbroj podataka jednak je 751 uz standardnu pogrešku od 0.18. Varijanca je jednaka 4.93, koeficijent asimetričnosti iznosi -1.04 uz zaobljenost podataka od -0.69.</p>
Standardna pogreška	0.181343894	
Medijan	6	
Mod	7	
Standardna devijacija	2.22100037	
Varijanca	4.932841163	
Asimetričnost	-1.043190011	
Zaobljenost	-0.686491008	
Raspon podataka	6	
Minimum	1	
Maksimum	7	
Zbroj	751	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	44.36%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

Tablica 35. Razina stresa prisutna prilikom putovanja na posao: stresor – zaraza COVID-19 i ostalim bolestima - deskriptivna statistika

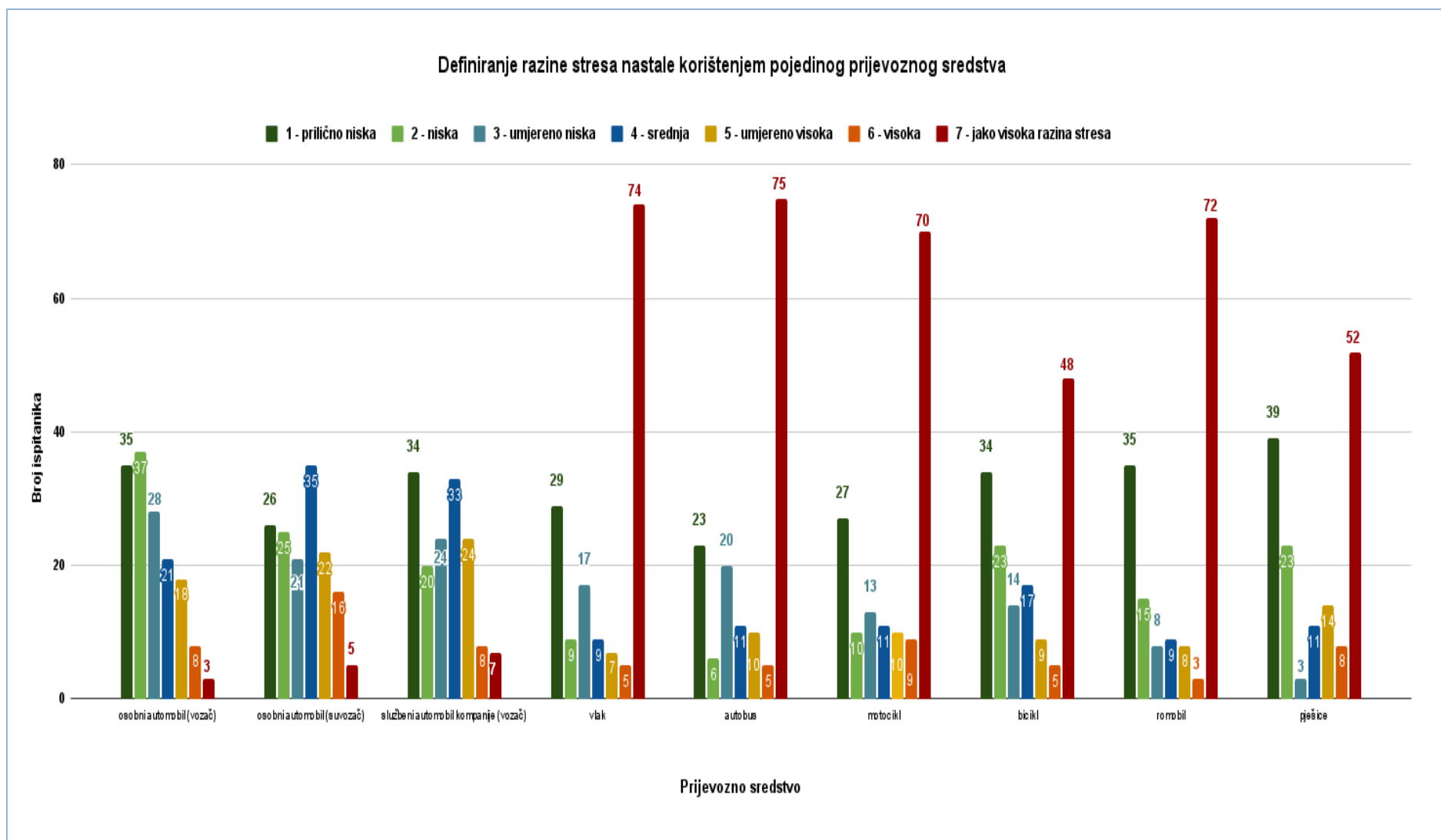
Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata Razina stresa prisutna prilikom putovanja na posao: ZARAZA COVID-19 I OSTALIM BOLESTIMA
Aritmetička sredina	3.946666667	Trenutno najaktualniji stresor vezao se uz mogućnost zaraze bolešću COVID-19 i ostalim bolestima, što je najveći broj ispitanika, točnije njih 43 povezalo s prisustvom poprilično niske razine stresa. Samim time mod je 1, dok je medijan jednak 4. Odnosno, za 82 ispitanika raspon razine stresa kretao se od poprilično niske do srednje razine, dok je za preostalih 68 ispitanika bila riječ o rasponu od umjereno visoke do jako visoke razine stresa. Iz navedenog se zaključuje kako su ispitanici veoma raznolikog mišljenja (2. najčešći odabir - ocjena 7). Zbrojem svega navedenog nastala je aritmetička sredina od 3.95, a kako je gotovo jednaka medijanu od 4, u obzir biva uzeta i stavka moda. Naime, budući da je mod manji od medijana (1<4) zaključuje se prisustvo pozitivno asimetrične distribucije , dok bi se ako bi se izuzela 2 najučestalija odgovora radilo o normalnoj distribuciji podataka za raspon razine stresa od 2-6. Isto tako, manja vrijednost standardne devijacije od 2.39 uvjetovala je višu razinu koeficijenta varijacije od 60.43%. Dakle, prisustvo više razine disperziranosti podataka uvjetuje nižu razinu reprezentativnosti podataka . Razina standardne pogreške je 0.19, a varijanca iznosi 5.69. I koeficijent asimetričnosti i zaobljenosti poprimili su negativan predznak, a iznose -1.58 i -0.01.
Standardna pogreška	0.194737629	
Medijan	4	
Mod	1	
Standardna devijacija	2.385039126	
Varijanca	5.688411633	
Asimetričnost	-1.581895012	
Zaobljenost	-0.014221564	
Raspon podataka	6	
Minimum	1	
Maksimum	7	
Zbroj	592	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	60.43%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

4.3.3. Definiranje razine stresa nastale korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva

Kako bi se identificirala razina stresa sukladno korištenju pojedinog prijevoznog sredstva, ispitanicima prvotno biva ponuđeno 9 prijevoznih sredstva uz identificiranu skalu razine stresa sa 7 stupnjeva. Prve 3 opcije uključivale su automobil, a razlikovale su ulogu vozača i suvozača kada je riječ o osobnom automobilu, odnosno ulogu vozača unutar službenog automobila kompanije u kojoj je zaposlen ispitanik. Neovisno o vlasništvu automobila, uočava se kako najveći broj ispitanika vozeći automobil osjeća nižu do osrednju razinu stresa. Primjerice, 37 ispitanika u ulozi vozača osobnog automobila ocjenjuje samo prijevozno sredstvo niskom razinom stresa (ocjena 2), dok se gledajući stavku najčešćeg odgovora, njih 34 izjasnilo kako osjeća poprilično nisku razinu stresa (ocjena 1) vozeći službeni automobil kompanije. Kada je ispitanik u ulozi suvozača u vlastitom automobilu, razina stresa zbog nemogućnosti kontrole vozila raste, odnosno ona je za najveći broj ispitanika, točnije njih 35 osrednja (ocjena 4).

Promatrajući javni prijevoz uočavaju se drastične razlike. Naime, čak 74 ispitanika putovanje vlakom percipira kroz prisustvo jako visoke razine stresa, a istu ocjenu dalo je i 75 ispitanika kada je riječ o vožnji autobusom. Također, romobil i motocikl su percipirani kao prijevozna sredstva koja mogu uzrokovati jako visoku razinu stresa, zbog teže mogućnosti manipulacije prijevoznim sredstvom i potrebe za većom pažnjom prilikom vožnje, tako da je 72 ispitanika dalo ocjenu 7 kada je riječ o romobilu, odnosno njih 70 kada je riječ o motociklu. Isto tako, zbog veće direktne izloženosti ispitanika unutar prometa, 52 ispitanika smatra kako je pješaćenje popraćeno jako visokom razinom stresa dok isto mišljenje dijeli 48 ispitanika kada je riječ o vožnji bicikla. No, zanimljivo je za uočiti kako su i ovdje po učestalosti prisutna oprečna mišljenja, odnosno čak 39 ispitanika percipiralo je pješaćenje kao aktivnost popraćenu poprilično niskom razinom stresa, s čime se složilo 34 ispitanika kada je riječ o vožnji bicikla. Ostali podaci detaljnije su vidljivi na slici 27. Također, unutar tablice 6. predstavljene su vrijednosti najčešće razine stresa korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva.

Slika 27. Definiranje razine stresa nastale korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva
(Izvor: izrada autorice u alatu Microsoft Excel)

Tablica 36. Modalna vrijednost razine stresa korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva

SKALA RAZINE STRESA	7						
		AUTOBUS	VLAK	ROMOBIL	MOTOCIKL	PJEŠICE	BICIKL
	6						
	5						
	4						
		OSOBNI AUTOMOBIL (SUVOZAČ)					
	3						
2							
	OSOBNI AUTOMOBIL (VOZAČ)						
1							
	SLUŽBENI AUTOMOBIL KOMPANIJE (VOZAČ)						
	PRIJEVOZNO SREDSTVO						

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima vlastitog istraživanja)

Tablica 37. Razina stresa koja nastaje korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva – osobni automobil (vozač) - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata Razina stresa koja nastaje korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva – OSOBNI AUTOMOBIL (VOZAČ)
Aritmetička sredina	2.906666667	Kada su u ulozi vozača osobnog automobila, najveći broj ispitanika osjeća nisku razinu stresa.
Standardna pogreška	0.131875701	Sukladno navedenom mod je jednak 2 dok je medijan poprimio vrijednost 3. Odnosno, za točno
Medijan	3	100 ispitanika raspon razine stresa kreće se između poprilično niske do umjereno niske razine
Mod	2	stresa dok je za preostalih 50 ispitanika riječ o rasponu stresa od srednje do jako visoke razine
Standardna devijacija	1.615140888	stresa. Aritmetička sredina iznosi 2.91 te je nadmašila vrijednost standardne devijacije od 1.62
Varijanca	2.608680089	što je u konačnici uvjetovalo vrijednost koeficijenta varijacije od 55.57%. Odnosno, prisustvo
Asimetričnost	-0.558244756	više razine disperziranosti podataka uvjetuje nižu razinu reprezentativnosti podataka što
Zaobljenost	0.589186319	se može povezati sa činjenicom kako je za točno dvije trećine ispitanika riječ o prisustvu izrazito
Raspon podataka	6	niskih razina stresa. Nadalje, kako je neznačajno medijalna vrijednost veća od aritmetičke
Minimum	1	sredine za 0.09, prilikom interpretacije rezultata u obzir biva uzeta i vrijednost moda koja kako
Maksimum	7	biva manja od aritmetičke sredine ($2 < 2.91$) upućuje na prisustvo pozitivno asimetrične
Zbroj	436	distribucije . Zbroj podataka jednak je 436 uz standardnu pogrešku od 0.13. Varijanca je
Broj redaka	150	jednaka 2.61, koeficijent asimetričnosti iznosi -0.56 uz zaobljenost podataka od 0.59.
Koeficijent varijacije	55.57%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

Tablica 38. Razina stresa koja nastaje korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva - osobni automobil (suvozač) - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata Razina stresa koja nastaje korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva – OSOBNI AUTOMOBIL (SUVOZAČ)
Aritmetička sredina	3.466666667	Kada ispitanici bivaju stavljeni u ulogu suvozača unutar osobnog automobila, sama razina stresa za najveći broj ispitanika bilježi tendenciju rasta na vrijednost 4. Istovjetan modu, biva i medijan iz kojeg se zaključuje kako je za 72 ispitanika spomenutim prijevoznim sredstvom popraćena poprilično niska do maksimalno umjereno niska razina stresa. Za preostalih 78 ispitanika raspon razine stresa kreće se između srednje do jako visoke razine stresa. Aritmetička sredina iznosi 3.47 te je više od dva puta premašila vrijednost standardne devijacije od 1.72, što je posljedično rezultiralo koeficijentom varijacije od 49.76%. Točnije, navedeno upućuje na prisustvo više razine disperziranosti podataka koja uvjetuje nižu razinu reprezentativnosti podataka . Ponovo, navedeno se povezuje s neutralnom to jest osrednjom razinom stresa koju percipira najveći broj ispitanika. Medijalna vrijednost viša je od aritmetičke sredine za 0.53 čime se uočava prisustvo negativno asimetrične distribucije. Nadalje, vrijednost varijance je 2.98 uz koeficijent asimetričnosti od -0.98 i zaobljenost od 0.12. Razina standardne pogreške iznosi 0.14 za raspon podataka od 6, zbroj ocjena razina stresa za 150 ispitanika iznosi 520.
Standardna pogreška	0.140840134	
Medijan	4	
Mod	4	
Standardna devijacija	1.724932317	
Varijanca	2.975391499	
Asimetričnost	-0.976191649	
Zaobljenost	0.124699709	
Raspon podataka	6	
Minimum	1	
Maksimum	7	
Zbroj	520	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	49.76%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

Tablica 39. Razina stresa koja nastaje korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva
- službeni automobil kompanije (vozač) - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata
		Razina stresa koja nastaje korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva – SLUŽBENI AUTOMOBIL KOMPANIJE (VOZAČ)
Aritmetička sredina	3.3	Kada bi ispitanik imao ulogu vozača unutar dodijeljenog službenog automobila kompanije, navedeno bi rezultiralo prisustvom poprilično niske razine stresa za 34 ispitanika, dok se 33 ispitanika opredijelilo za srednju razinu stresa (prisustvo raznolikog razmišljanja ispitanika). Odnosno, iako je mod jednak 1, medijalna vrijednost iznosi 3, a upućuje na činjenicu kako za 78 ispitanika ovo prijevozno sredstvo biva popraćeno maksimalno umjereno niskom razinom stresa, dok se za preostalih 48% ispitanika radi o rasponu razine stresa koja je minimalno srednja, to jest maksimalno jako visoka. Aritmetička sredina od 3.3 je gotovo dva puta veća od vrijednosti standardne devijacije koja je jednaka 1.75, čime je koeficijent varijacije poprimio postotnu vrijednost od 52.98%. Točnije, navedeno upućuje na prisustvo više razine disperziranosti podataka koja uvjetuje nižu razinu reprezentativnosti podataka . U prilog prisustva pozitivno asimetrične distribucije ide i činjenica kako je aritmetička sredina veća od medijalne vrijednosti. Zbroj podataka jednak je 495 uz standardnu pogrešku od 0.14. Varijanca je jednaka 3.06, koeficijent asimetričnosti iznosi -0.85 uz zaobljenost podataka od 0.23.
Standardna pogreška	0.142759634	
Medijan	3	
Mod	1	
Standardna devijacija	1.7484413	
Varijanca	3.05704698	
Asimetričnost	-0.852641888	
Zaobljenost	0.232884828	
Raspon podataka	6	
Minimum	1	
Maksimum	7	
Zbroj	495	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	52.98%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

Tablica 40. Razina stresa koja nastaje korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva – vlak - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata Razina stresa koja nastaje korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva - VLAK
Aritmetička sredina	4.78	Promatrajući sferu javnog prijevoza uočava se drastično odstupanje rezultata istraživanja u odnosu na kategoriju automobila neovisno o ulozi ispitanika. Naime, na spomen vlaka kao prijevoznog sredstva, 74 ispitanika, točnije 49.33% ispitanika povezuje putovanje vlakom s jako visokom razinom stresa. Navedeno potvrđuje i vrijednost moda od 7, a medijan iznosi 6 što upućuje na činjenicu kako je za 72 ispitanika razna stresa bila u rasponu od 1-5, dok je za preostalih 79 ispitanika (52.67%) prisutna visoka ili jako visoka razina stresa. Nadalje, kako je medijalna vrijednost značajno viša od aritmetičke sredine koja iznosi 4.78 uočava se prisustvo negativno asimetrične distribucije . Isto tako, kako je aritmetička sredina gotovo dvostruko veća od standardne devijacije koja iznosi 2.48 zaključuje se prisustvo koeficijenta varijacije od 51.86%. Odnosno, navedeno upućuje na prisustvo više razine disperziranosti podataka koja uvjetuje nižu razinu reprezentativnosti podataka . Zbroj podataka jednak je 717 uz standardnu pogrešku od 0.20. Varijanca je jednaka 6.15, koeficijent asimetričnosti iznosi -1.50 uz zaobljenost podataka od -0.46.
Standardna pogreška	0.202417161	
Medijan	6	
Mod	7	
Standardna devijacija	2.479093794	
Varijanca	6.14590604	
Asimetričnost	-1.499992984	
Zaobljenost	-0.464751861	
Raspon podataka	6	
Minimum	1	
Maksimum	7	
Zbroj	717	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	51.86%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

Tablica 41. Razina stresa koja nastaje korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva – autobus - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata Razina stresa koja nastaje korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva - AUTOBUS
Aritmetička sredina	4.96	<p>Nadalje, drugo javno prijevozno sredstvo koje biva obuhvaćeno ovim anketnim upitnikom jest autobus. Odgovori ispitanika bivaju gotovo istovjetni onima datim za vlak. Naime, najveći broj ispitanika, odnosno njih 75 povezuje putovanje autobusom s jako visokom razinom stresa. Navedeno potvrđuje i vrijednost moda od 7, a medijan iznosi 6.5, to jest 7 budući da se polovica, odnosno 50% ispitanika opredijelilo za ocjenu 7 odnosno jako visoku razinu stresa. Pretpostavlja se kako su oba oblika javnog prijevoza percipirana veoma stresnim za ispitanike zbog činjenica kako je prometna infrastruktura zastarjela i slabo umrežena u određenim gradovima, troma, nbrojeni broj puta uzrokuje kašnjenje na radno mjesto ili po povratku s njega i slično. Nadalje, kako je medijalna vrijednost značajno viša od aritmetičke sredine koja iznosi 4.96 uočava se prisustvo negativno asimetrične distribucije. Isto tako, kako je više od dva puta aritmetičkom sredinom moguće pokriti vrijednost standardne devijacije od 2.34 sam koeficijent varijacije biva manji od 50%, točnije on iznosi 47.23%. Dakle, navedeno upućuje na prisustvo više razine disperziranosti podataka koja uvjetuje nižu razinu reprezentativnosti podataka. Zbroj podataka jednak je 744 uz standardnu pogrešku od 0.19. Varianca je jednaka 5.49, koeficijent asimetričnosti iznosi -1.27 uz zaobljenost podataka od -0.58.</p>
Standardna pogreška	0.191282028	
Medijan	6.5	
Mod	7	
Standardna devijacija	2.34271683	
Varijanca	5.488322148	
Asimetričnost	-1.269230105	
Zaobljenost	-0.58292138	
Raspon podataka	6	
Minimum	1	
Maksimum	7	
Zbroj	744	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	47.23%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

Tablica 42. Razina stresa koja nastaje korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva – motocikl - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata
Razina stresa koja nastaje korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva - MOTOCIKL		
Aritmetička sredina	4.826666667	Kada ispitanici bivaju stavljeni u ulogu motociklista, najveći broj ispitanika povezo je motocikl s jako visokom razinom stresa. Točnije, za 79 ispitanika (52.67%) razina stresa kreće se od minimalno visoke do jako visoke razine stresa, dok je ona popraćena nižim vrijednostima za preostala 74 ispitanika (raspon od 1-5). Pretpostavlja se kako je navedeno povezano i s percepcijom načina vožnje samog motocikla koji se smatra potencijalno veoma opasnim kako je motociklist direktno izložen u prometu te mora biti veoma koncentriran prilikom vožnje. Sukladno navedenom, mod je jednak 7 dok je medijalna vrijednost jednaka 6. Budući da je medijan za 1.17 veći od aritmetičke sredine koja iznosi 4.83 uočava se prisustvo negativno asimetrične distribucije . Isto tako, kako je vrijednost aritmetičke sredine duplo veća od standardne devijacije uočava se prisustvo koeficijenta varijacije od 50.05%. Navedeno upućuje na prisustvo više razine disperziranosti podataka koja uvjetuje nižu razinu reprezentativnosti podataka , a razlozi navedenog bivaju detaljnije pojašnjeni kroz medijalnu i modalnu vrijednost. Zbroj podataka jednak je 724 uz standardnu pogrešku od 0.20. Varijanca je jednaka 5.84, koeficijent asimetričnosti iznosi -1.39 uz zaobljenost podataka od -0.53.
Standardna pogreška	0.197239714	
Medijan	6	
Mod	7	
Standardna devijacija	2.415683284	
Varijanca	5.835525727	
Asimetričnost	-1.387752557	
Zaobljenost	-0.526478703	
Raspon podataka	6	
Minimum	1	
Maksimum	7	
Zbroj	724	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	50.05%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

Tablica 43. Razina stresa koja nastaje korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva – bicikl - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata Razina stresa koja nastaje korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva - BIKIKL
Aritmetička sredina	4.006666667	Vožnja biciklom izazvala je veoma oprečna mišljenja ispitanika. Naime, kao dva najučestalija odgovora bivaju date krajnje ocjene sa skale razine stresa, odnosno 1 i 7. Točnije, za najveći broj ispitanika, dakle njih 48 bicikliranje se povezuje sa jako viskom razinom stresa (mod je jednak 7) dok se za 34 ispitanika radi o poprilično niskoj razini stresa. Samim time, na sredini skale ispoljila se medijalna vrijednost od 4 koja ukazuje na činjenicu kako za 71 ispitanika maksimum razine stresa predstavlja umjereno niska razina stresa dok je za 79 ispitanika minimum srednja razina stresa. Kako su postignute istovjetne vrijednosti medijana i aritmetičke sredine, u obzir biva uzeta i vrijednost moda, koja kako biva viša od aritmetičke sredine (7>4), upućuje na prisustvo negativno asimetrične distribucije . U odnosu na standardnu devijaciju od 2.42, aritmetička sredina biva veća za 1.58 čime je u konačnici koeficijent varijacije poprimio vrijednost od 60.41%. Navedeno upućuje na prisustvo više razine disperziranosti podataka koja uvjetuje nižu razinu reprezentativnosti podataka . Riječ je o povećem zbroju podataka od 601 za raspon podataka od 6. Razina standardne pogreške iznosi 0.20 uz varijancu od 5.86. Nadalje, koeficijent asimetričnosti iznosi -1.61 uz zaobljenost od 0.10.
Standardna pogreška	0.197636293	
Medijan	4	
Mod	7	
Standardna devijacija	2.420540365	
Varijanca	5.85901566	
Asimetričnost	-1.614765272	
Zaobljenost	0.101460961	
Raspon podataka	6	
Minimum	1	
Maksimum	7	
Zbroj	601	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	60.41%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

Tablica 44. Razina stresa koja nastaje korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva – romobil - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata Razina stresa koja nastaje korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva - ROMOBIL
Aritmetička sredina	4.58	<p>Pretpostavlja se kako se zbog karakterističnosti vožnje i direktne izloženosti sudionika prometa različitim potencijalno opasnim situacijama i mogućnosti stradanja, odgovori ispitanika po pitanju romobila gotovo pa i ne razlikuju s obzirom na motocikl. Naime, najveći broj ispitanika, točnije njih 72 (48%) povezal je romobil s jako visokom razinom stresa, čime je i mod poprimio vrijednost 7. Medijan je jednak 5.5, odnosno 6, kako je kada se sumiraju odgovori ispitanika za visoku i jako visoku razinu stresa obuhvaćeno 75, to jest točno 50% ispitanika. Značajno odstupanje medijalne vrijednosti od aritmetičke sredine u iznosu od 4.58 upućuje na prisustvo negativno asimetrične distribucije. U odnosu na standardnu devijaciju od 2.59, aritmetička sredina biva veća za 1.99 čime je u konačnici koeficijent varijacije poprimio vrijednost od 56.58%. Navedeno upućuje na prisustvo više razine disperziranosti podataka koja uvjetuje nižu razinu reprezentativnosti podataka. Riječ je o povećem zbroju podataka od 687 za raspon podataka od 6. Razina standardne pogreške iznosi 0.21 uz varijancu od 6.72. Nadalje, koeficijent asimetričnosti iznosi -1.68, a zaobljenost je također poprimila negativan predznak od -0.34.</p>
Standardna pogreška	0.211581876	
Medijan	5.5	
Mod	7	
Standardna devijacija	2.591338179	
Varijanca	6.715033557	
Asimetričnost	-1.675061644	
Zaobljenost	-0.338995137	
Raspon podataka	6	
Minimum	1	
Maksimum	7	
Zbroj	687	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	56.58%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

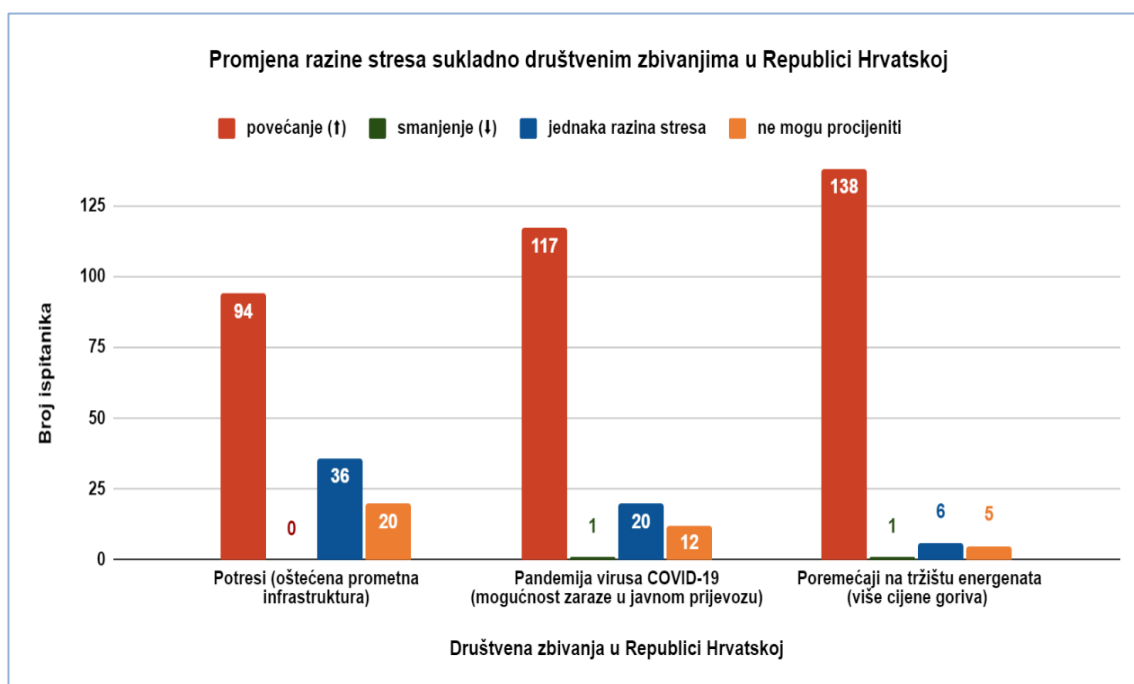
Tablica 45. Razina stresa koja nastaje korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva – pješice - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata Razina stresa koja nastaje korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva - PJEŠICE
Aritmetička sredina	4.133333333	<p>Pješačenje, kao i vožnja biciklom, biva popraćeno veoma oprečnim mišljenjima ispitanika. Naime, kao dva najučestalija odgovora bivaju date krajnje ocjene sa skale razine stresa, odnosno 1 i 7. Točnije, za najveći broj ispitanika, dakle njih 52 pješačenje se povezuje sa jako visokom razinom stresa (mod je jednak 7) dok se za 39 ispitanika radi o poprilično niskoj razini stresa. Samim time, na sredini skale ispoljila se medijalna vrijednost od 4 koja ukazuje na činjenicu kako za 76 ispitanika maksimum razine stresa predstavlja srednja razina stresa dok je za 74 ispitanika minimum umjereno visoka razina stresa. Kako aritmetička sredina i medijan bivaju gotovo jednaki (razlika za 0.13) u obzir biva uzeta i vrijednost moda, koja kako biva viša od aritmetičke sredine ($7 > 4.13$), upućuje na prisustvo negativno asimetrične distribucije. U odnosu na standardnu devijaciju od 2.53, aritmetička sredina biva veća za 1.6 čime je u konačnici koeficijent varijacije poprimio vrijednost od 61.33%. Navedeno upućuje na prisustvo više razine disperziranosti podataka koja uvjetuje nižu razinu reprezentativnosti podataka. Nadalje, razina standardne pogreške iznosi 0.21 uz varijancu od 6.43. Koeficijent asimetričnosti iznosi -1.73 uz zaobljenost od -0.06.</p>
Standardna pogreška	0.206963055	
Medijan	4	
Mod	7	
Standardna devijacija	2.534769403	
Varijanca	6.425055928	
Asimetričnost	-1.731470364	
Zaobljenost	-0.0590114	
Raspon podataka	6	
Minimum	1	
Maksimum	7	
Zbroj	620	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	61.33%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

4.3.4. Promjena razine stresa sukladno društvenim zbivanjima u Republici Hrvatskoj

Ispitanicima bivaju postavljeno 3 pitanja gdje su trebali odrediti kako specifično društveno zbivanje utječe na njihovu razinu stresa. Prvo pitanje vezalo se uz 2021. godinu i **razorne potrese** koji su na određenim područjima rezultirali trenutnim oštećenjem prometne infrastrukture, gdje se 94 ispitanika (62,67%) izjasnilo kako je navedeno rezultiralo povećanjem razine stresa. Nadalje, za 36 ispitanika (24%) se neovisno o navedenom razina stresa nije promijenila, tj. ostala je jednaka dok trenutnu procjenu nije moglo izvršiti 20 ispitanika (13,33%). Drugim pitanjem bila je obuhvaćena **globalna pandemija virusa COVID-19**, kroz primjer mogućnosti zaraze ispitanika prilikom korištenja javnog prijevoza, gdje se 117 ispitanika, odnosno 78% izjasnilo kako je navedeno rezultiralo povećanjem razine stresa. Razina stresa ostala je jednaka za 20 ispitanika (13,33%), a trenutnu procjenu nije moglo izvršiti 12 ispitanika (8%). Svega jedna osoba (0,67%) smatrala je kako je pandemija COVID-19 rezultirala smanjenjem razine stresa u javnom prijevozu. Treće pitanje bilo je najrelevantnije s aspekta sadašnjosti budući da se odnosilo na **trenutno nestabilno tržište energenata** koje je rezultiralo višim cijenama goriva. 92% ispitanika, odnosno njih 138 smatra kako navedeno dovodi do povećanja razine stresa. za 6 ispitanika (4%) razina stresa ostala je nepromijenjena dok u datom trenutnu 5 ispitanika (3,33%) nije moglo izvršiti procjenu. Jedna osoba (0,67%) izjasnila se kako je navedeno smanjilo razinu postojećeg stresa.

Slika 28. Promjena razine stresa sukladno društvenim zbivanjima u Republici Hrvatskoj
(Izvor: izrada autorice u alatu Microsoft Excel)

Tablica 46. Promjena razine stresa – potresi u Republici Hrvatskoj - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata Promjena razine stresa – POTRESI U REPUBLICI HRVATSKOJ (npr. oštećena prometna infrastruktura)
Aritmetička sredina	1.88	Jedno od aktualnih, a još uvijek neriješenih pitanja vezao se uz obnovu određenih prometnica oštećenih u potresima. Odnosno, pitanjem je bilo potrebno definirati razinu stresa koju je spomenuto društveno zbivanje uzrokovalo. Očekivano se najveći broj ispitanika, odnosno njih 94 izjasnilo kako je navedeno uzorkovalo povećanje razine stresa, a kako je time obuhvaćeno gotovo 63% ispitanika, i mod i medijan iznose 1. Sukladno navedenom, aritmetička sredina iznosi 1.88 te je u odnosu na medijan veća gotovo dva puta čime se uočava prisustvo pozitivno asimetrične distribucije . Isto tako, aritmetička sredina biva u odnosu na standardnu devijaciju od 1.18 veća za 0.7 čime koeficijent varijacije poprima vrijednost od 62.82%. Dakle, riječ je o prisustvu više razine disperziranosti podataka koja uvjetuje nižu razinu reprezentativnosti podataka (trećina ispitanika, odnosno njih 56 biva obuhvaćeno numeričkim oznaka 3 – <i>jednaka razina stresa</i> i 4 - <i>ne mogu procijeniti</i> što je donekle nezahvalno u vidu interpretacije rezultata i stvaranja daljnjih pretpostavki). Nadalje, razina standardne pogreške iznosi 0.10 uz varijancu od 1.39. Koeficijent asimetričnosti iznosi -1.20 uz zaobljenost od 0.73.
Standardna pogreška	0.096433028	
Medijan	1	
Mod	1	
Standardna devijacija	1.181058563	
Varijanca	1.394899329	
Asimetričnost	-1.204769512	
Zaobljenost	0.731143149	
Raspon podataka	3	
Minimum	1	
Maksimum	4	
Zbroj	282	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	62.82%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

Tablica 47. Promjena razine stresa – pandemija virusa COVID-19 - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata Promjena razine stresa – PANDEMIJA VIRUSA COVID-19 (npr. zaraza u javnom prijevozu)
Aritmetička sredina	1.513333333	Pod pretpostavkom mogućnosti zaraze ispitanika virusom COVID-19 prilikom korištenja javnog prijevoza, najveći broj ispitanika istaknuo je povećanje prisustva razne stresa u datim okolnostima. Naime, 78% ispitanika, odnosno njih 117 uočilo je prisustvo povećanja razine stresa, čime su i modalna i medijalna vrijednost jednake 1. Budući da je ostalim modalitetima pokriveno svega 22% ispitanika, odnosno njih 33, uočava se prisustvo pozitivno asimetrične distribucije što potvrđuje i vrijednost aritmetičke sredine koja iznosi 1.51 te je u odnosu na medijan veća za 0.51. U ovom slučaju standardna devijacija biva istovjetna medijanu, tako da je aritmetička sredina nadmašuje, odnosno posljedično koeficijent varijacije biva jednak 66.18%. Dakle, riječ je o prisustvu više razine disperziranosti podataka koja uvjetuje nižu razinu reprezentativnosti podataka . Nadalje, razina standardne pogreške iznosi 0.08 uz varijancu od 1.00. Koeficijent asimetričnosti iznosi 0.86 uz zaobljenost od 1.59. Usporedivši ovo društveno zbivanje s onim prethodnim vezanim uz potres uočava se veći broj ispitanika koji su odabrali opciju - <i>povećanje razine stresa</i> . Točnije, ono je veće za 23 ispitanika, odnosno 15.33% iz čega se uočava kako je na njih globalna pandemija imala značajniji psihološki utjecaj.
Standardna pogreška	0.081779245	
Medijan	1	
Mod	1	
Standardna devijacija	1.001587107	
Varijanca	1.003176734	
Asimetričnost	0.859411178	
Zaobljenost	1.587662916	
Raspon podataka	3	
Minimum	1	
Maksimum	4	
Zbroj	227	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	66.18%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

Tablica 48. Promjena razine stresa - poremećaji na tržištu energenata - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata Promjena razine stresa - POREMEĆAJI NA TRŽIŠTU ENERGENATA (npr. više cijene goriva)
Aritmetička sredina	1.186666667	Unutar vala značajnijeg poskupljenja energenata, ispitanicima biva postavljeno pitanje vezano uz povećanje cijena goriva što je za 92% ispitanika, odnosno njih 138 bilo popraćeno povećanjem razine stresa. Odnosno, kako ostalim modalitetima odgovara biva obuhvaćeno svega 12 ispitanika, odnosno 8% uočava se prisustvo pozitivno asimetrične distribucije što vrijednost aritmetičke sredine od 1.19 u odnosu na medijan od 1 i potvrđuje. Dakle, mod i medijan bivaju istovjetni, a kada se nestabilnost na tržištu energenata usporedi s pojavom potresa i bolesti COVID-19 uočava se povećanje broja ispitanika koji su odabrali opciju – <i>povećanje razine stresa</i> . Naime, ono je veće za 44 ispitanika po pitanju potresa (povećanje za 29.33%), to jest za 21 ispitanika po pitanju virusa COVID-19 (povećanje za 14%). Koeficijent varijacije iznosi 55.56%, a uzrokovan je činjenicom kako je aritmetičkom sredinom moguće gotovo dva puta pokriti vrijednost standardne devijacije od 0.66.
Standardna pogreška	0.053834336	
Medijan	1	
Mod	1	
Standardna devijacija	0.659333268	
Varijanca	0.434720358	
Asimetričnost	10.94031657	
Zaobljenost	3.482653213	
Raspon podataka	3	
Minimum	1	
Maksimum	4	
Zbroj	178	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	55.56%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

4.3.5. Sažeti prikaz rezultata istraživanja uz Cronbach alfa koeficijent

Sagledavajući proces putovanja na posao pod prizmom prisustva visoke razine stresa uočava se kako najveći broj ispitanika pokazuje raspon od neutralnog stava do potpunog slaganja sa spomenutom tvrdnjom. Tri najznačajnija stresora popraćena jako visokom razinom stresa za najveći broj ispitanika bila su: prometni zastoje, gubitak slobodnog vremena i neprestani stah o mogućnosti nastanka i/ili sudjelovanja tj. stradavanja u prometnoj nesreći. Isto tako, jako visoka razina stresa uočena je kod najvećeg broja ispitanika za šest prijevoznih sredstva: autobus, vlak, romobil, motocikl, pješačenje i bicikl. Odnosno, navedeno se povezuje sa činjenicom kako je riječ o sredstvima javnog prijevoza i onim prijevoznim sredstvima kod kojih je sudionik direktno izložen potencijalnim opasnostima u prometu. Izuzetak predstavlja automobil koji je popraćen prisustvom nižih razina stresa sukladno ulozi ispitanika u automobilu i činjenici radi li se o osobnom ili službenom automobilu kompanije. Također, ispitanici su bili gotovo jednoglasni istaknuvši kako su prošla i trenutačno aktualna društvena zbivanja dovela do povećanja razine stresa. Točnije, istraživanjem su bile obuhvaćene kategorije oštećene prometne infrastrukture u potresima, mogućnost zaraze u javnom prijevozu zbog pandemije COVID-19 i više cijena goriva uzrokovane poremećajima na tržištu energenata.

Nadalje, Cronbach alfa koeficijent za pitanja vezana uz potencijalne stresore iznosi **0.940832709** čime se utvrđuje prisustvo **izvrzne razine unutarnje dosljednosti podataka**. Usporedivši rezultate ove sekcije s prethodne dvije, uočava se pozitivan odskok seta pitanja vezanog uz stresore, što se matematički uočava kroz veću vrijednost Cronbach alfa koeficijenta za 0.20, odnosno mjera unutarnje dosljednosti više nije samo prihvatljiva već izvrсна. No, u obzir treba uzeti i činjenicu kako je ovom sekcijom bio obuhvaćen najveći broj pitanja, točnije njih 19, što je pripomoglo ostvarenju veće vrijednosti alfa koeficijenta.

Tablica 49. Stresori - Cronbach alfa koeficijent

SEKCIJA 3. Stresori	Postignuta vrijednost	Mjera unutarnje dosljednosti
Broj pitanja	19	IZVRSNA
Suma varijanci	76.02288889	
Varijanca ukupnih odgovora	699.4804	
Cronbach alfa koeficijent	0.940832709	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel)

4.4. Motivatori

Posljednji set pitanja vezao se uz kategoriju motivatora i njihovih potencijalnih utjecaja na razinu radne produktivnosti. Sukladno navedenom postavljeno je niz pitanja čiji se sumirani prikaz nalaze u tablici 50.

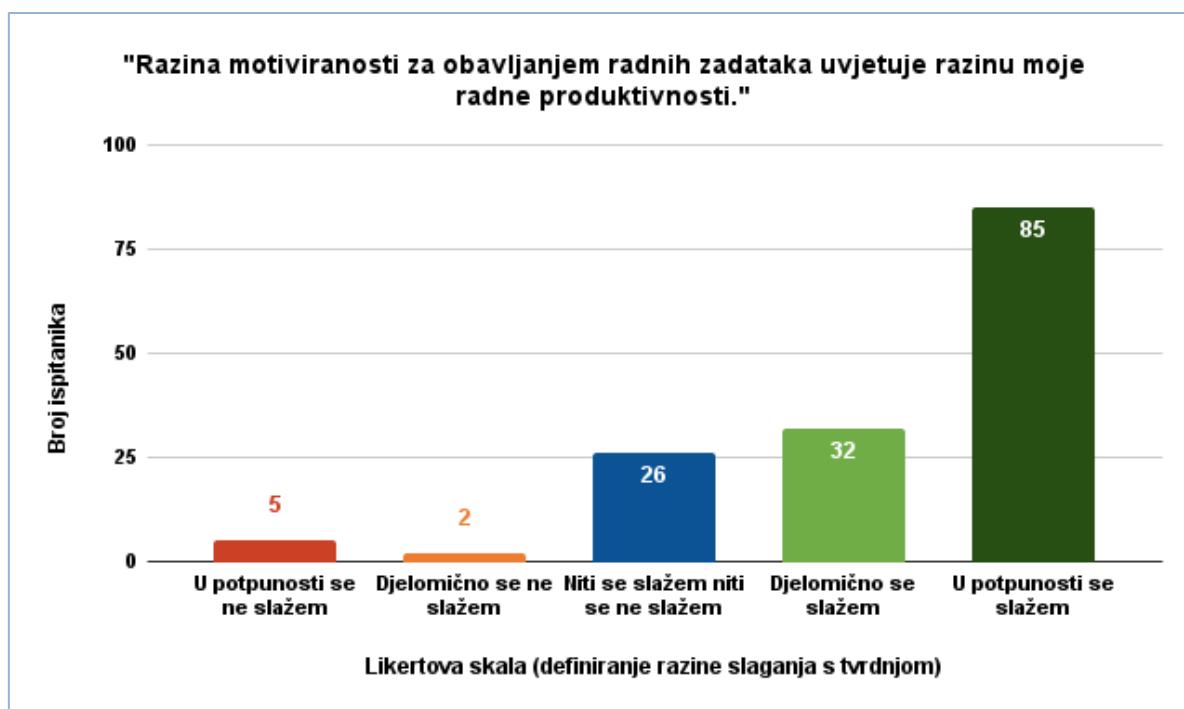
Tablica 50. Motivatori – sumirani pregled kategorija

MOTIVATORI	
1.	Razina motiviranosti uvjetuje razinu radne produktivnosti - Likertova skala
2.	Osjećaj jake motivacije/demotivacije – promjena razine radne produktivnosti
3.	Najvažniji faktori motivacije
4.	Najvažnije materijalne beneficije
5.	Najvažnije nematerijalne beneficije
6.	Oblici kompenzacije za utrošeno slobodno vrijeme zaposlenika za putovanje na posao
7.	Odabir mjesečnih kompenzacija za XX minuta koje zaposlenik mjesečno utroši za putovanje na posao
8.	Mogućnost uključenja/ubrajanja vremena izdvojenog za putovanje na posao u radno vrijeme zaposlenika - promjena razine motiviranosti i radne produktivnosti
9.	Definiranje odnosa položaja između zaposlenika koji žive dalje od mjesta zaposlenja sa radnim kolegama koji žive bliže mjestu zaposlenja
10.	Formiranje stava ispitanika po pitanju procesa putovanja na posao
11.	Odabir ispitanika između ostanka na postojećem radnom mjestu na koje moraju svakodnevno putovati i novog radnog mjesta u njihovoj županiji prebivališta uz nepromijenjene uvjete rada i plaću

(Izvor: izrada autorice)

4.4.1. Razina slaganja s tvrdnjom o razini radne produktivnosti koja je uvjetovana razinom motiviranosti

Ispitanicama je dana sljedeća tvrdnja: „Razina motiviranosti za obavljanjem radnih zadataka uvjetuje razinu moje radne produktivnosti.“ Zadatak ispitanika vezao se uz definiranje razine slaganja prateći Likertovu skalu ocjena od 1-5. Najveći broj ispitanika, točnije njih 85 u potpunosti se složilo s tvrdnjom što je rezultiralo udjelom od 56,67%. Također, 21,33% ispitanika, odnosno njih 32 djelomično se složilo s tvrdnjom, što je kada se zbroje ocjene 4 i 5 ukupno 117 ispitanika. Odnosno 78% ispitanika je uočilo snažnu povezanost između pojmova motiviranosti i radne produktivnosti. Preostalih 22% raspodijelilo se na ocjene 1, 2 i 3 gdje je bilo neodlučno 26 ispitanika (17,33%), petero (5) se u potpunosti nije složilo s tvrdnjom (3,33%) dok se njih dvoje (2) djelomično nije složilo s tvrdnjom (1,33%).

Slika 29. Definiranje razine slaganja s tvrdnjom o razini radne produktivnosti koja je uvjetovana razinom motiviranosti

(Izvor: izrada autorice u alatu Microsoft Excel)

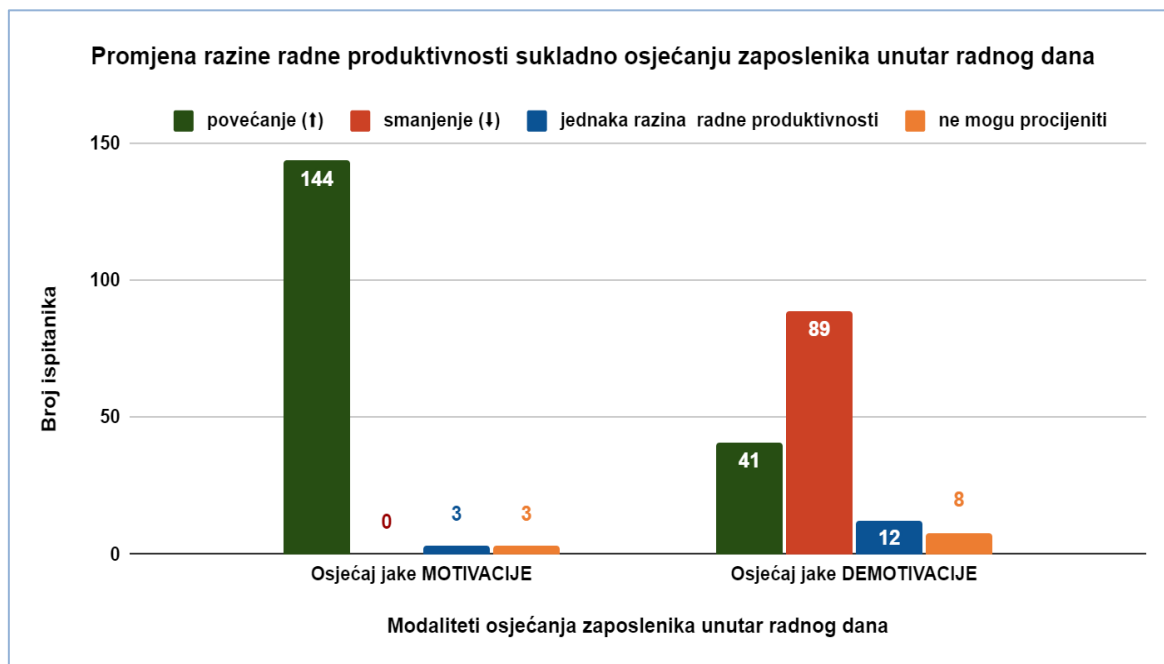
Tablica 51. Razina motiviranosti za obavljanjem radnih zadataka uvjetuje razinu moje radne produktivnosti. - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata RAZINA MOTIVIRANOSTI ZA OBAVLJANJEM RADNIH ZADATAKA UVJETUJE RAZINU MOJE RADNE PRODUKTIVNOSTI. – Likertova skala
Aritmetička sredina	4.266666667	Numerička ocjena 5 bila je vezana uz potpuno slaganje s tvrdnjom kako razina motiviranosti za obavljanjem radnih zadataka uvjetuje razinu radne produktivnosti ispitanika, a za nju se odlučilo 85 ispitanika. Odnosno, kako se za nju odlučilo 56.67% ispitanika, i medijalna i modalna vrijednost iznosile su 5. Kako je medijan za 0.73 nadišao vrijednost aritmetičke sredine koja iznosi 4.27 uočava se prisustvo negativno asimetrične distribucije . Varijanca je jednaka 1.03 uz razinu standardne pogreške od 0.08, dok je koeficijent asimetričnosti jednak 1.65, a zaobljenost iznosi -1.42. Nadalje, kako je standardna devijacija od 1.01 manja od vrijednosti aritmetičke sredine više od 4 puta, sam koeficijent varijacije poprimio je veoma nisku postotnu vrijednost od 23.78% iz čega se može zaključiti kako je riječ o umjerenoj disperziji podataka koja uvjetuje srednju razinu reprezentativnosti podataka . Zanimljivo je za uočiti kako se svega 7 ispitanika u potpunosti ili djelomično nije složilo s tvrdnjom koja je i postavljena s namjerom provjere teze o uvjetovanom odnosu razine motiviranosti i razine radne produktivnosti. Odnosno, ovakva distribucija odgovora ispitanika bila je i očekivana.
Standardna pogreška	0.082828448	
Medijan	5	
Mod	5	
Standardna devijacija	1.014437171	
Varijanca	1.029082774	
Asimetričnost	1.648386402	
Zaobljenost	-1.417259117	
Raspon podataka	4	
Minimum	1	
Maksimum	5	
Zbroj	640	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	23.78%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

4.4.2. Promjena razine radne produktivnosti sukladno osjećanju zaposlenika unutar radnog dana

Kako bi se utvrdila razina percepcije ispitanika o dnevnom utjecaju osjećaja visoke razine motivacije ili demotivacije na razinu njihove radne produktivnosti postavljena su 2 naizgled slična pitanja. Prvo se vezalo uz situaciju u kojoj se zaposlenik trenutno osjeća jako motivirano za obavljanje radnih zadataka, gdje se 144 ispitanika izjasnilo kako bi navedeno imalo pozitivan utjecaj na razinu njihove radne produktivnosti. U prijevodu, 96% ispitanika predviđalo je povećanje radne produktivnosti u datom trenutku. Troje ispitanika, odnosno svega 2% ispitanika smatra kako pojmovi nisu povezani, odnosno kako visoka razina motiviranosti neće imati utjecaja na promjenu razine radne produktivnosti, a troje ispitanika nije moglo procijeniti postoji li povezanost između spomenutih pojmova (2%). Oprečna situacija predstavljena je sljedećim pitanjem gdje je predviđen osjećaj jake demotivacije kod zaposlenika, što je za 89 ispitanika rezultiralo negativnim utjecajem na razinu njihove radne produktivnosti. Odnosno, 59,33% ispitanika smatralo je kako će spomenutog dana doći do pada razine radne produktivnosti. Zanimljivo je za uočiti, kako 41 ispitanik na pitanje gleda kao poticaj, odnosno demotivacija 12% ispitanika potiče da budu produktivniji. 12 ispitanika (8%) smatra kako će neovisno o spomenutom razina radne produktivnosti ostati jednaka, dok njih 8 (5,33%) nije moglo procijeniti ishod situacije.

Slika 30. Promjena razine radne produktivnosti sukladno osjećanju zaposlenika unutar radnog dana

(Izvor: izrada autorice u alatu Microsoft Excel)

Tablica 52. Promjena razine radne produktivnosti
– osjećaj jake motivacije - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata Promjena razine radne produktivnosti – osjećaj jake MOTIVACJE
Aritmetička sredina	1.1	Uz pretpostavku kako raspoloženje ispitanika unutar radnog tjedna varira od osjećaja jake motivacije do prisustva izrazite demotiviranosti za obavljanjem radnih zadataka, ispitanik prvotno biva stavljen u poziciju prisustva osjećaja jake motivacije, a potom biva upitan kako navedeno osjećanje utječe na promjene razine radne produktivnosti. Gotovo svi ispitanici, to jest njih 144 (96%) izjasnio se kako bi navedeno zasigurno pozitivno utjecalo na razinu radne produktivnosti koja bi se povećala. Sukladno navedenom, medijan i mod jednaki su 1, a neznatno viša razina aritmetičke sredine od 1.1 potvrđuje prisustvo pozitivno asimetrične distribucije . Standardna devijacija iznosi 0.50, a kada se stavi u omjer s aritmetičkom sredinom i pomnoži s 100 dobiva se vrijednost koeficijenta varijacije od 45.61%. Dakle, riječ je o prisustvu više razine disperziranosti podataka koja uvjetuje nižu razinu reprezentativnosti podataka . Nadalje, razina standardne pogreške iznosi 0.04 uz varijancu od 0.25. Koeficijent asimetričnosti iznosi 24.66 uz zaobljenost od 5.04. Također, zanimljivo je za uočiti kako niti jedan ispitanik nije odabrao opciju smanjenja razine radne produktivnosti tijekom osjećanja jake motivacije čime indirektno potvrđuju postojanje recipročnog odnosa između ovih pojmova.
Standardna pogreška	0.040961596	
Medijan	1	
Mod	1	
Standardna devijacija	0.501675047	
Varijanca	0.251677852	
Asimetričnost	24.6588617	
Zaobljenost	5.042566392	
Raspon podataka	3	
Minimum	1	
Maksimum	4	
Zbroj	165	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	45.61%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

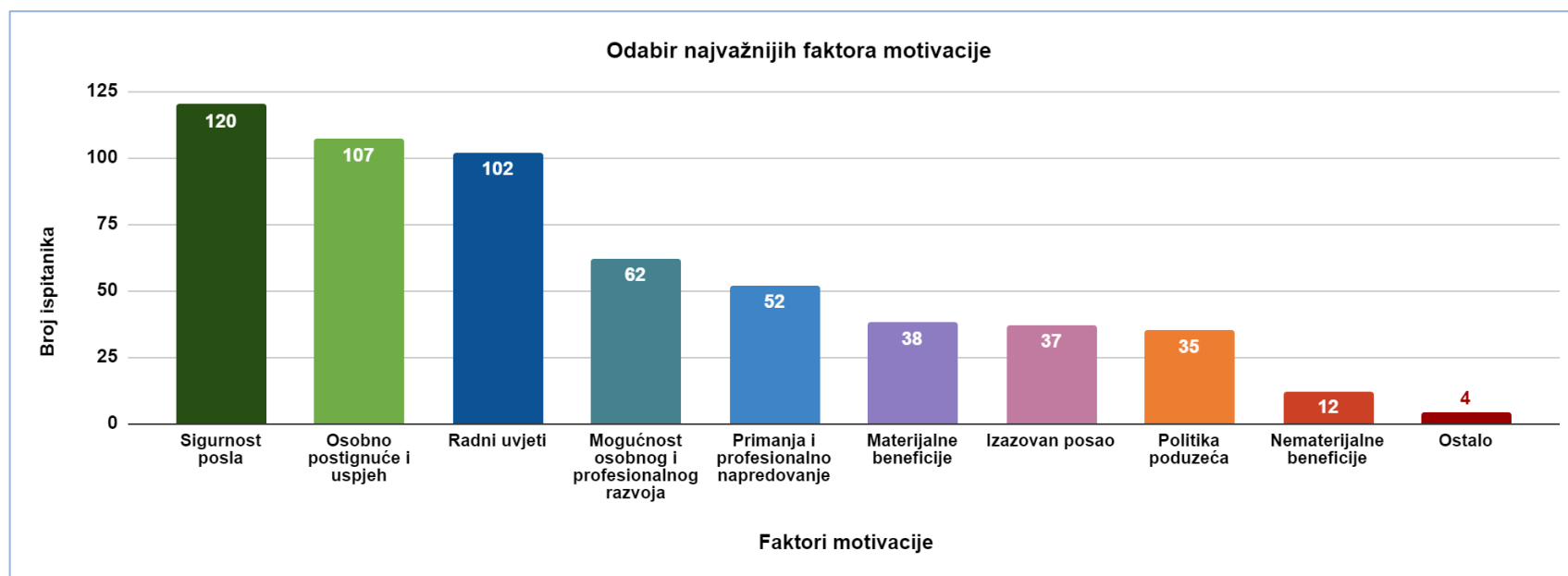
Tablica 53. Promjena razine radne produktivnosti
– osjećaj jake demotivacije - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata Promjena razine radne produktivnosti – osjećaj jake DEMOTIVACJE
Aritmetička sredina	1.913333333	Kada ispitanik biva stavljen u poziciju u kojoj se osjeća jako demotivirano za rad, njih 89 (59.33%) istaknulo je kako bi tijekom radnog dana došlo do smanjenja njihove radne produktivnosti, čime su i medijan i mod poprimili vrijednost 2. Kako drugi najčešći odgovor biva oprečan u vidu povećanja radne produktivnosti tijekom prisustva jake demotivacije, izgled krivulje veže se uz prisustvo negativno asimetrične distribucije , što potvrđuje i vrijednost aritmetičke sredine od 1.91 koja je nešto niža od medijana. Standardna devijacija iznosi 0.75, a kada se stavi u omjer s aritmetičkom sredinom i pomnoži s 100 dobiva se vrijednost koeficijenta varijacije od 39.21%. Dakle, riječ je o prisustvu više razine disperziranosti podataka koja uvjetuje nešto nižu razinu reprezentativnosti podataka . Nadalje, razina standardne pogreške iznosi 0.06 uz varijancu od 0.56. Koeficijent asimetričnosti iznosi 1.28 uz zaobljenost od 0.92. Nadalje, zanimljivo je za uočiti kako ispitanici osjećaj jake demotivacije ne povezuje isključivo s negativnim ishodom u vidu smanjenja radne produktivnosti, odnosno za 12% ispitanika riječ je o impulsu koji ih dodatno potiče na rad.
Standardna pogreška	0.061259463	
Medijan	2	
Mod	2	
Standardna devijacija	0.750272136	
Varijanca	0.562908277	
Asimetričnost	1.281324248	
Zaobljenost	0.916505437	
Raspon podataka	3	
Minimum	1	
Maksimum	4	
Zbroj	287	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	39.21%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

4.4.3. Odabir najvažnijih faktora motivacije

Ispitanicima ankete dato je na odabir 9 najčešćih i najvažnijih faktora motivacija, gdje je postojala mogućnost višestrukog odabira. U konačnici je prikupljeno 569 odgovora, odnosno svaki ispitanik u prosjeku je odabrao 3 ili 4 faktora motivacije. Od ukupno 150 ispitanika, njih 120, odnosno 80% odabralo je sigurnost posla. Slijedi 107 ispitanika (71,33%) koji su važnost pridali mogućnosti osobnog postignuća i uspjeha, a 102 ispitanika (68%) smatra veoma važnim definirane radne uvjete. Nadalje, 62 ispitanika (41,33%) smatra kako je važna i mogućnost osobnog i profesionalnog razvoja, što je 52 ispitanika (34,67%) povezalno s primanjima i profesionalnim napredovanjem. Materijalne beneficije izrazito su važne za 25,33% ispitanika, odnosno njih 38, a 37 ispitanika (24,67%) želi radno mjesto puno izazova. Unaprijed definiranoj politici poduzeća značaj je dalo 35 ispitanika (23,33%), a posljednja dva mjesta zauzele su nematerijalne beneficije s 12 ispitanika (8%) i pojedinačni odgovori četiriju ispitanika koji su na tragu spomenutih opcija (2,67%): "*motivirajuće radno okruženje*", "*novac*", "*iskrena pohvala za moj rad*", "-".

Slika 31. Odabir najvažnijih faktora motivacije
(Izvor: izrada autorice u alatu Microsoft Excel)

Tablica 54. Najvažniji faktori motivacije (višestruki odabir) - deskriptivna statistika

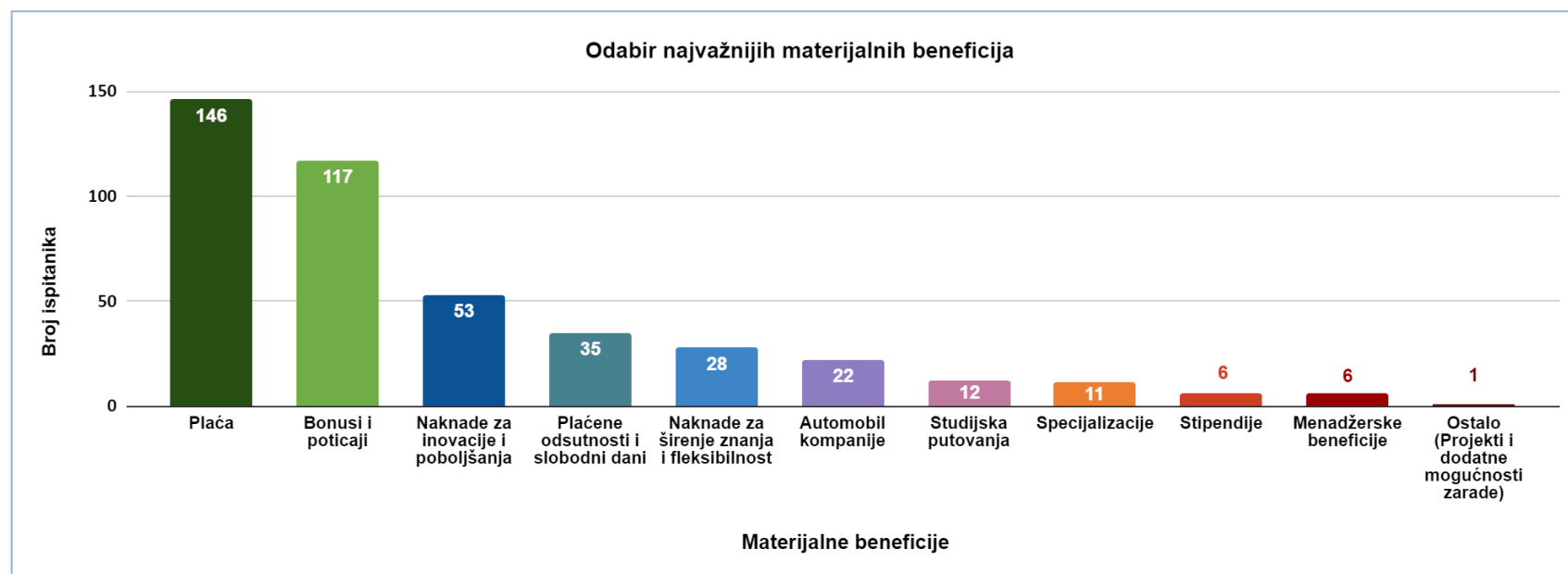
Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata NAJVAŽNIJI FAKTORI MOTIVACIJE*
Aritmetička sredina	4.046666667	Promatrajući kategoriju pojedinačnih odgovora ispitanika, uočava se kako se od pojedinačnih kombinacija najviše puta spominje <i>važnost sigurnosti posla, osobnog postignuća i uspjeha uz postojanost adekvatnih radnih uvjeta</i> (20 ispitanika). Budući da sve ostale kombinacije važeće za 4, 3, 2 ili 1 ispitanika bivaju svrstane pod numeričkom oznakom 5, a takvih je kombinacija bilo prisutno u 99 slučajeva, i mod i medijan bivaju istovjetni vrijednošću od 5. Kako medijan biva veći od aritmetičke sredine koja iznosi 4.05, uočava se prisustvo negativno asimetrične distribucije podataka. Iznos standardne devijacije od 1.49 je sa aritmetičkom sredinom uvjetovao koeficijent varijacije od 36.92%. Naime, riječ je o umjerenoj disperziji podataka koja uvjetuje srednju razinu reprezentativnosti podataka što je s obzirom na specifičnost i brojnost odgovora bilo i očekivano. Vrijednost standardne pogreške iznosi 0.12, varijanica je jednaka 2.23 uz asimetričnost od -0.24 i zaobljenost od -1.19. Zanimljivo je za uočiti kako se druga najučestalija kombinacija odgovora važeća za 11 ispitanika vezala uz <i>sigurnost posla i ostvarenje osobnog postignuća i uspjeha</i> . 10 ispitanika odabralo je opciju <i>sigurnost posla, osobno postignuće i uspjeh, radni uvjeti, mogućnosti osobnog i profesionalnog razvoja</i> dok ih se također 10 odlučilo samo za opciju <i>sigurnost posla</i> .
Standardna pogreška	0.122002922	
Medijan	5	
Mod	5	
Standardna devijacija	1.494224526	
Varijanca	2.232706935	
Asimetričnost	-0.24409947	
Zaobljenost	-1.193957815	
Raspon podataka	4	
Minimum	1	
Maksimum	5	
Zbroj	607	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	36.92%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

*Prilikom odabira najvažnijih faktora motivacije, ispitanicima biva ponuđena mogućnost višestrukog odabira, tako da je u konačnici nastao veliki broj specifičnih kombinacija koje bi bilo nemoguće zasebno adekvatno prikazati deskriptivnom statistikom. Shodno tome, određene kombinacije odgovora bivaju kategorizirane, a detaljniji opis pojedinih kombinacija odgovora s numeričkim oznakama nalazi se unutar poglavlja Prilog 1 - tablični prikazi).

4.4.4. Odabir najvažnijih materijalnih beneficija

Kako bi se utvrdila važnost ostvarenja pojedinih oblika materijalnih beneficija sljedećim pitanjem ispitanicima je bilo ponuđeno 10 specifičnih beneficija uz mogućnost višestrukog odabira. U konačnici je prikupljeno 437 odgovora, odnosno svaki ispitanik u prosjeku je odabrao dvije ili tri materijalne beneficije. Od ukupno 150 ispitanika, njih 146 na prvo mjesto je stavilo plaću čime je postignut udio od 97,33%. Nadalje, 117 ispitanika, odnosno 78% važnost pridaje mogućnošću ostvarenja bonusa i poticaja. 53 ispitanika (35,33%) voljelo bi primati naknade za inovacije i poboljšanja unutar poduzeća, dok njih 35 (23,33%) prednost daje plaćenim odsutnostima i slobodnim danima. 28 ispitanika (18,67%) voljelo bi primati naknade za širenje znanja i fleksibilnost, a službeno vozilo kompanije odabir je 22 ispitanika (14,67%). Studijska putovanja opcija su 12 ispitanika (8%), za specijalizacije se odlučilo 11 ispitanika (7,33%), dok po 6 ispitanika prednost daje stipendijama (4%) i menadžerskim beneficijama (4%). Jedna osoba (0,67%) navela je i svoj odgovor koji glasi: *Projekti i dodatne mogućnosti zarade*.

Slika 32. Odabir najvažnijih materijalnih beneficija

(Izvor: izrada autorice u alatu Microsoft Excel)

Tablica 55. Najvažnije materijalne beneficije (višestruki odabir) - deskriptivna statistika

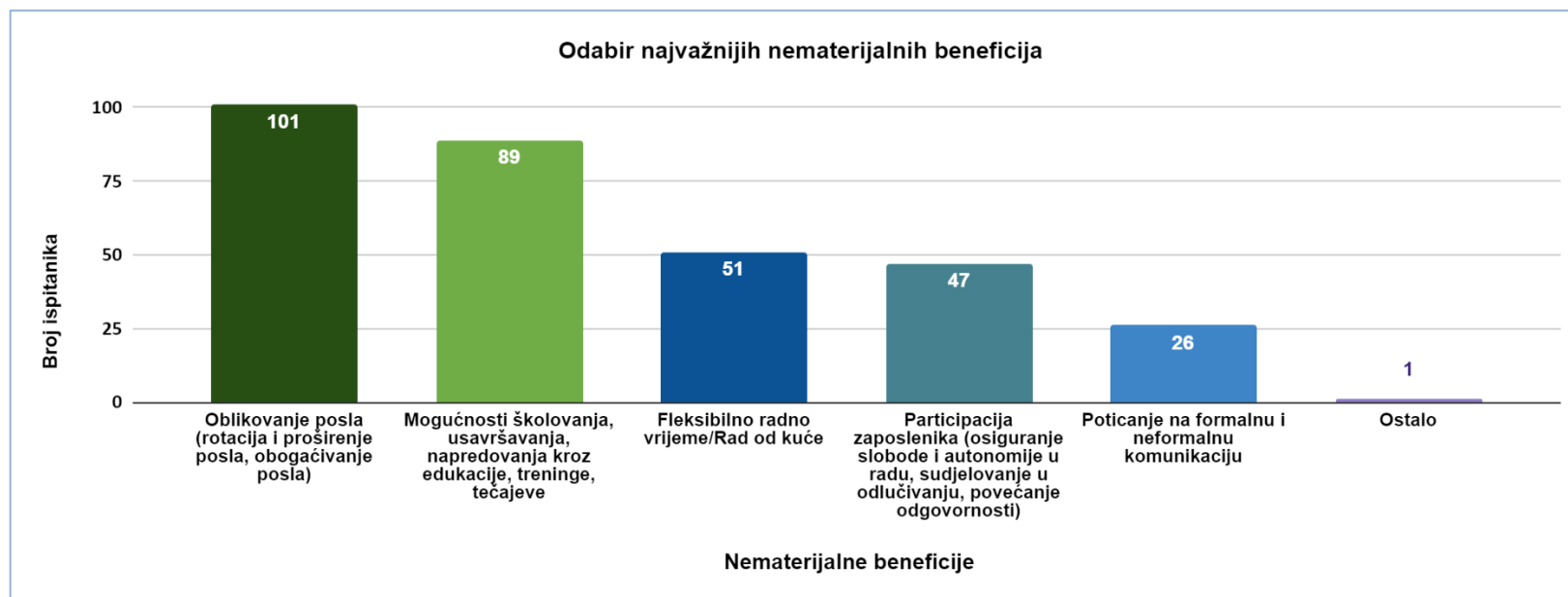
Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata NAJVAŽNIJE MATERIJALNE BENEFICIJE*
Aritmetička sredina	3.326666667	Promatrajući kategoriju pojedinačnih odgovora ispitanika, uočava se kako od pojedinačnih kombinacija najviše puta spominje važnost <i>plaće i bonusa i poticaja</i> (38 ispitanika). Budući da sve ostale kombinacije važeće za 8, 4, 3, 2 ili 1 ispitanika bivaju svrstane pod numeričkom oznakom 5, a takvih je kombinacija bilo prisutno u 67 slučajeva, mod poprima vrijednost 5. Medijan je jednak 4, a upućuje kako je osim numeričke oznake 5 i 9 ispitanika odabralo kombinaciju: <i>plaća, bonusi i poticaji, naknade za inovacije i poboljšanja, naknade za širenje znanja i fleksibilnost</i> čime je bilo obuhvaćeno ukupno 76 ispitanika. Kako medijan biva veći od aritmetičke sredine koja iznosi 3.32, uočava se prisustvo negativno asimetrične distribucije podataka. Iznos standardne devijacije od 1.70 je s aritmetičkom sredinom uvjetovao koeficijent varijacije od 51.12%. Naime, riječ je o riječ je o prisustvu više razine disperziranosti podataka koja uvjetuje nešto nižu razinu reprezentativnosti podataka što je s obzirom na specifičnost i brojnost odgovora bilo i očekivano. Vrijednost standardne pogreške iznosi 0.14, varijanica je jednaka 2.89 uz asimetričnost od -1.64 i zaobljenost od -0.28. Druga najučestalija kombinacija odgovora važeća za 18 ispitanika vezala se isključivo uz <i>plaću</i> , a 18 ispitanika odabralo je i kombinaciju: <i>plaća, bonusi i poticaji, naknade za inovacije i poboljšanja</i> .
Standardna pogreška	0.138866188	
Medijan	4	
Mod	5	
Standardna devijacija	1.70075651	
Varijanca	2.892572707	
Asimetričnost	-1.644471597	
Zaobljenost	-0.282896376	
Raspon podataka	4	
Minimum	1	
Maksimum	5	
Zbroj	499	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	51.12%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

*Prilikom odabira najvažnijih materijalnih beneficija, ispitanicima biva ponuđena mogućnost višestrukog odabira, tako da je u konačnici nastao veliki broj specifičnih kombinacija koje bi bilo nemoguće zasebno adekvatno prikazati deskriptivnom statistikom. Shodno tome, određene kombinacije odgovora bivaju kategorizirane, a detaljniji opis pojedinih kombinacija odgovora sa numeričkim oznakama nalazi se unutar poglavlja Prilog 1 - tablični prikazi).

4.4.5. Odabir najvažnijih nematerijalnih beneficija

Kako bi se utvrdila važnost ostvarenja pojedinih oblika nematerijalnih beneficija sljedećim pitanjem ispitanicima je bilo ponuđeno 5 specifičnih beneficija uz mogućnost višestrukog odabira. U konačnici je prikupljeno 315 odgovora, odnosno svaki ispitanik u prosjeku se odabrao dvije beneficije, a manji broj ispitanika čak i tri. Od ukupno 150 ispitanika, njih 101 (67,33%) opredijelio se za mogućnost oblikovanja posla u vidu rotacija i proširenja radnih zadataka ili obogaćivanja posla. 89 ispitanika (59,33%) svoj fokus stavilo je i na mogućnosti školovanja, usavršavanja i/ili napredovanja kroz edukacije, treninge i/ili tečajeve. Za 34% ispitanika, odnosno njih 51 veoma je važna mogućnost fleksibilnog radnog vremena i/ili rada od kuće, dok bi 47 ispitanika (31,33%) voljelo više participirati unutar poduzeća u vidu date veće slobode i autonomije u radu, kroz sudjelovanje u odlučivanju i povećanje odgovornosti. Važnost dobre radne atmosfere u vidu poticanja na formalnu i neformalnu komunikaciju uvidjelo je 26 ispitanika (17,33%). Opciju *Ostalo* bez popratnog pojašnjenja odabrala je jedna osoba (0,67%).

Slika 33. Odabir najvažnijih nematerijalnih beneficija

(Izvor: izrada autorice u alatu Microsoft Excel)

Tablica 56. Najvažnije nematerijalne beneficije (višestruki odabir) - deskriptivna statistika

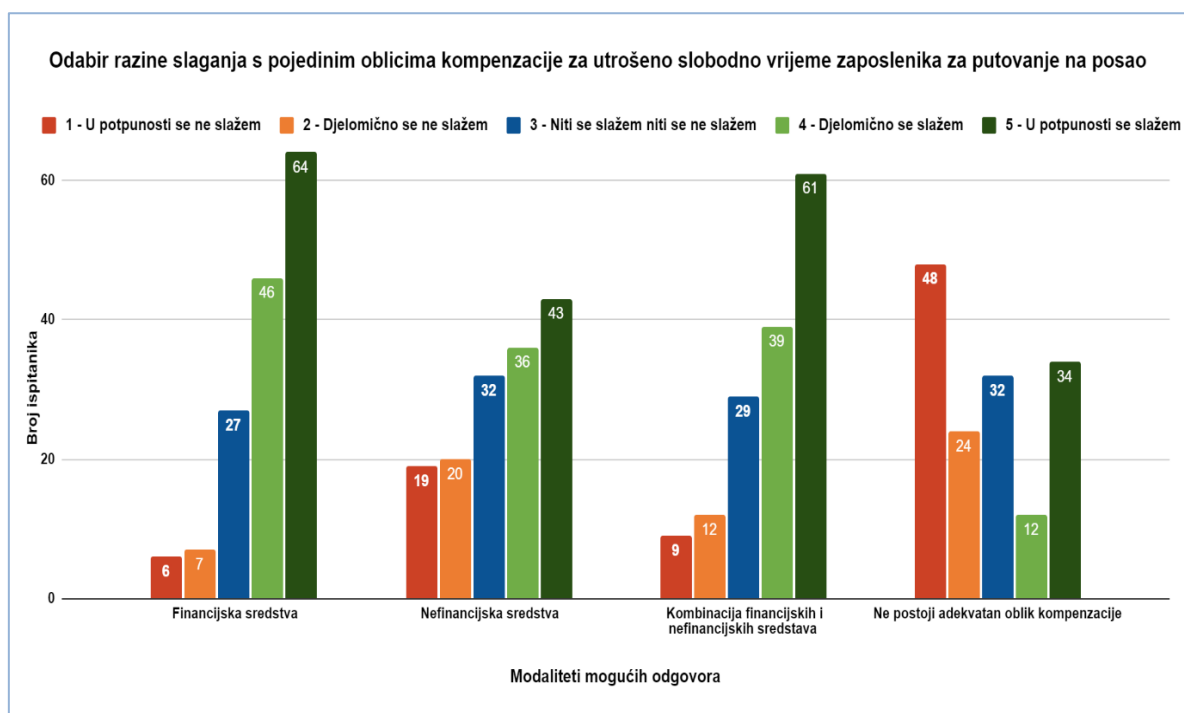
Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata NAJVAŽNIJE NEMATERIJALNE BENEFICIJE*
Aritmetička sredina	3.42	Promatrajući kategoriju pojedinačnih odgovora ispitanika, uočava se kako od pojedinačnih kombinacija najviše puta spominje važnost <i>mogućnosti oblikovanja posla (rotacija i proširenje posla, obogaćivanje posla), mogućnosti školovanja, usavršavanja te napredovanja kroz edukacije, treninge, tečajeve</i> (31 ispitanik). Budući da sve ostale kombinacije važeće za 7, 6, 5, 4, 3, 2 ili 1 ispitanika bivaju svrstane pod numeričkom oznakom 5, a takvih je kombinacija bilo prisutno u 73 slučajeva, mod poprima vrijednost 5. Medijan je jednak 4, a upućuje kako je osim numeričke oznake 5 i 8 ispitanika odabralo kombinaciju: <i>mogućnosti školovanja, usavršavanja, napredovanja kroz edukacije, treninge, tečajeve, participacija zaposlenika (osiguranje slobode i autonomije u radu, sudjelovanje u odlučivanju, povećanje odgovornosti)</i> , čime biva obuhvaćeno ukupno 81 ispitanik. Kako medijan biva veći od aritmetičke sredine koja iznosi 3.42, uočava se prisustvo negativno asimetrične distribucije podataka. Iznos standardne devijacije od 1.69 je s aritmetičkom sredinom uvjetovao koeficijent varijacije od 49.47%. Naime, riječ je o prisustvu više razine disperziranosti podataka koja uvjetuje nešto nižu razinu reprezentativnosti podataka . Vrijednost standardne pogreške iznosi 0.14, varijanca je jednaka 2.86 uz asimetričnost od -1.67 i zaobljenost od -0.33.
Standardna pogreška	0.138146892	
Medijan	4	
Mod	5	
Standardna devijacija	1.691946974	
Varijanca	2.862684564	
Asimetričnost	-1.665406878	
Zaobljenost	-0.327996793	
Raspon podataka	4	
Minimum	1	
Maksimum	5	
Zbroj	513	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	49.47%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

*Prilikom odabira najvažnijih nematerijalnih beneficija, ispitanicima biva ponuđena mogućnost višestrukog odabira, tako da je u konačnici nastao veliki broj specifičnih kombinacija koje bi bilo nemoguće zasebno adekvatno prikazati deskriptivnom statistikom. Shodno tome, određene kombinacije odgovora bivaju kategorizirane, a detaljniji opis pojedinih kombinacija odgovora sa numeričkim oznakama nalazi se unutar poglavlja Prilog 1 - tablični prikazi).

4.4.6. Odabir razine slaganja s pojedinim oblicima kompenzacije za utrošeno slobodno vrijeme zaposlenika za putovanje na posao

Sljedeće pitanje postavljeno je kako bi se dodatno utvrdio odnos važnosti financijskih i nefinancijskih sredstva kao potencijalnih oblika kompenzacije za vrijeme koje zaposlenici svakodnevno utroše putujući na posao. Sukladno navedenom, ispitanici su prateći Likertovu skalu ocjena od 1-5 trebali odrediti u kojoj se mjeri slažu s pojedina četiri oblika kompenzacije, a samo pitanje je glasilo: "Utrošak slobodnog vremena zaposlenika za putovanje na posao moguće je kompenzirati isključivo ...". Ispitanici su se u najvećoj mjeri u potpunosti složili s opcijom **financijska sredstva** odnosno njih 64 (42,67%), dok se 46 ispitanika (30,67%) djelomično složilo s tvrdnjom što je u zbroju rezultiralo udjelom od 73,33%, odnosno negativno asimetrično distribucijom odgovora. Modalitet **nefinancijska sredstva**, također je u najvećoj mjeri ostvario ocjene 4 i 5, gdje se 43 ispitanika (28,67%) u potpunosti složilo s tvrdnjom dok se s njome djelomično složilo 36 ispitanika (24%). Ukupno 100 ispitanika (66,67%) djelomično se složilo s tvrdnjom (39 ispitanika, 26%) ili se u potpunosti složilo s tvrdnjom (61 ispitanik, 40,67%) kako je kompenzacija moguća isključivo **kombinacijom financijskih i nefinancijskih sredstva**. Modalitet da **ne postoji adekvatan oblik kompenzacije** negativno je ocijenilo ukupno 72 ispitanika (48%), odnosno s tvrdnjom se u potpunosti nije složilo 48 ispitanika (32%), dok se njih 24 nije djelomično složilo s tvrdnjom (16%). Prikaz ostalih ostvarenih ocjena s brojem ispitanika predstavljen je na slici 34.

Slika 34. Odabir razine slaganja s pojedinim oblicima kompenzacije za utrošeno slobodno vrijeme zaposlenika za putovanje na posao
(Izvor: izrada autorice u alatu Microsoft Excel)

Tablica 57. Utrošak slobodnog vremena zaposlenika za putovanje na posao: financijska sredstva - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata Utrošak slobodnog vremena zaposlenika za putovanje na posao – Likertova skala - FINANCIJSKA SREDSTVA
Aritmetička sredina	4.033333333	64 ispitanika u potpunosti se složilo s tvrdnjom kako su isključivo financijska sredstva dostatna kompenzacija za utrošeno vrijeme zaposlenika za putovanje na posao. Samim time mod je poprimio vrijednost 5, a medijan je jednak 4 što upućuje na činjenicu kako se 110 ispitanika djelomično ili u potpunosti slaže s oblikom financijske kompenzacije za utrošeno vrijeme. Prisustvo negativno asimetrične distribucije potvrđuje i vrijednost moda koja biva veća i od aritmetičke sredine i medijana koji su istovjetnih vrijednosti (5>4). Standardna devijacija iznosi 1.08, a kada se stavi u omjer s aritmetičkom sredinom od koje biva manja gotovo 4 puta i pomnoži s 100 dobiva se vrijednost koeficijenta varijacije od 26.70%. Iz navedenog se zaključuje prisustvo umjerene disperzije podataka koja uvjetuje srednju razinu reprezentativnosti podataka . Nadalje, razina standardne pogreške je niska i iznosi 0.09 uz varijancu od 1.16. Koeficijent asimetričnosti iznosi 0.65 uz zaobljenost od -1.08. Ovo pitanje postavljeno je uz pretpostavku kako su poslodavci voljni kompenzirati utrošak slobodnog vremena ispitanika za putovanje na posao.
Standardna pogreška	0.087937677	
Medijan	4	
Mod	5	
Standardna devijacija	1.07701219	
Varijanca	1.159955257	
Asimetričnost	0.647943243	
Zaobljenost	-1.079642067	
Raspon podataka	4	
Minimum	1	
Maksimum	5	
Zbroj	605	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	26.70%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

Tablica 58. Utrošak slobodnog vremena zaposlenika za putovanje na posao: nefinancijska sredstva - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata Utrošak slobodnog vremena zaposlenika za putovanje na posao – Likertova skala - NEFINANCIJSKA SREDSTVA
Aritmetička sredina	3.426666667	<p>Kada se isto pitanje u vidu kompenzacije utrošenog slobodnog vremena zaposlenika za putovanje na posao postavi s nefinancijskog aspekta, sami odgovori ispitanika bivaju ravnomjernije raspoređeni. Odnosno, nefinancijska sredstva predstavljaju adekvatan oblik kompenzacije za 43 ispitanika koja su istaknula potpuno slaganje s tvrdnjom. Samim time, mod je jednak 5, a medijan je poprimio vrijednost 4 upućujući na činjenicu kako se 79 ispitanika po Likertovoj skali djelomično ili u potpunosti slaže s oblikom kompenzacije. Za preostalih 71 ispitanika riječ je o rasponu slaganja ocjenama od 1-3. Kako vrijednost medijana nadilazi aritmetičku sredinu od 3.43 za 0.58, uočava se prisustvo negativno asimetrične distribucije. Standardna devijacija iznosi 1.36 te se više od dva puta može pokriti vrijednošću aritmetičke sredine što je posljedično rezultiralo koeficijentom varijacije od 39.77%. Dakle, riječ je o prisustvu više razine disperziranosti podataka koja uvjetuje nešto nižu razinu reprezentativnosti podataka. Nadalje, razina standardne pogreške iznosi 0.11 uz varijancu od 1.86. Koeficijent asimetričnosti iznosi -1.01, a zaobljenost je također poprimila negativan predznak i iznosi -0.42.</p>
Standardna pogreška	0.111265515	
Medijan	4	
Mod	5	
Standardna devijacija	1.362718693	
Varijanca	1.857002237	
Asimetričnost	-1.01461799	
Zaobljenost	-0.424211098	
Raspon podataka	4	
Minimum	1	
Maksimum	5	
Zbroj	514	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	39.77%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

Tablica 59. Utrošak slobodnog vremena zaposlenika za putovanje na posao: komb. financijskih i nefinancijskih sredstva - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata
		Utrošak slobodnog vremena zaposlenika za putovanje na posao – Likertova skala - KOMBINACIJA FINANCIJSKIH I NEFINANCIJSKIH SREDSTVA
Aritmetička sredina	3.873333333	Kombinacija financijskih i nefinancijskih sredstva predstavljala je najadekvatniji oblik kompenzacije utroška slobodnog vremena za putovanje na posao za 61 ispitanik koji su se u potpunosti složili s tvrdnjom. Samim time mod je jednak 5, a medijalna vrijednost je nešto niža i iznosi 4 upućujući na činjenicu kako se ukupno 100 ispitanika, odnosno 66.67% ispitanika opredijelilo za ocjene 4 i 5 odnosno kako se djelomično ili u potpunosti slaže s tvrdnjom. Preostalih 50 ispitanika odabralo je raspon ocjena od 1-3. Navedeno upućuje na prisustvo negativno asimetrične distribucije, to potvrđuje i medijan koji za 0.13 biva veći od aritmetičke sredine. Nadalje, kako aritmetička sredina od 3.87 biva trostruko veća od standardne devijacije od 1.21, sam koeficijent varijacije poprimio je postotnu vrijednost od 31.13%. Iz navedenog se zaključuje prisustvo umjerene disperzije podataka koja uvjetuje srednju razinu reprezentativnosti podataka . Nadalje, razina standardne pogreške iznosi 0.10 uz varijancu od 1.45. Koeficijent asimetričnosti iznosi -0.16, a zaobljenost je također poprimila negativan predznak i iznosi -0.87.
Standardna pogreška	0.098442759	
Medijan	4	
Mod	5	
Standardna devijacija	1.205672647	
Varijanca	1.453646532	
Asimetričnost	-0.16336839	
Zaobljenost	-0.870879257	
Raspon podataka	4	
Minimum	1	
Maksimum	5	
Zbroj	581	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	31.13%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

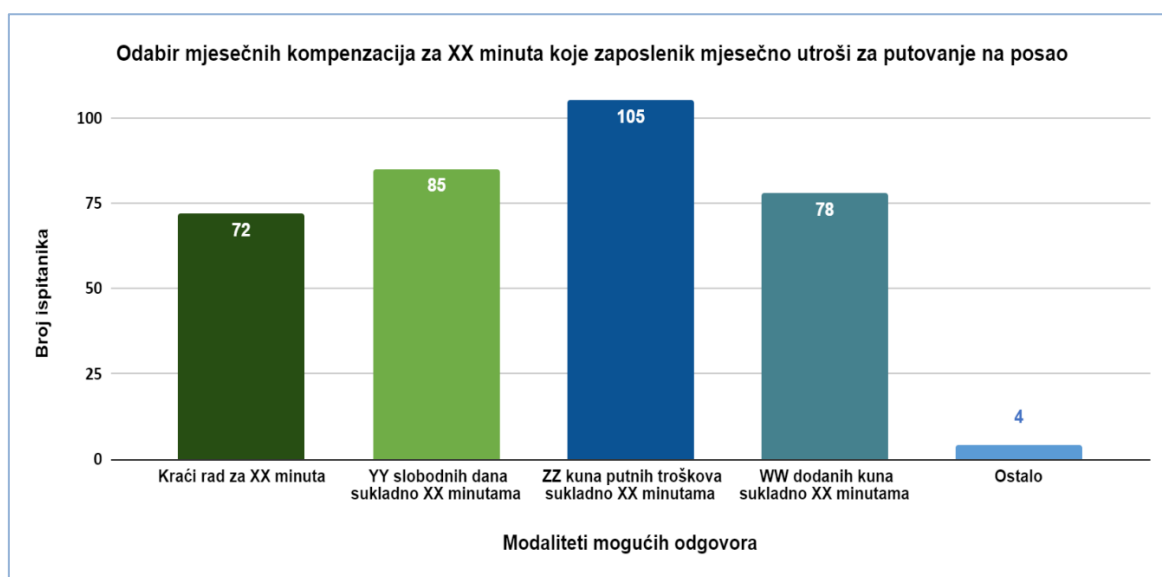
Tablica 60. Utrošak slobodnog vremena zaposlenika za putovanje na posao: ne postoji adekvatan oblik kompenzacije - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata Utrošak slobodnog vremena zaposlenika za putovanje na posao – Likertova skala - NE POSTOJI ADEKVATAN OBLIK KOMPENZACIJE
Aritmetička sredina	2.733333333	Kada se pitanje postavilo s druge perspektive po kojoj ne postoji adekvatan oblik kompenzacije
Standardna pogreška	0.125734234	jednom izgubljenog slobodnog vremena za putovanje na posao, ispitanici su iskazali oprečna
Medijan	3	mišljenja. Naime, najveći broj ispitanika istaknuo je kako se u potpunosti ne slaže s tom
Mod	1	tvrdnjom čime je mod poprimio vrijednost 1. No, kako se 34 ispitanika u potpunosti složilo s tom
Standardna devijacija	1.539923587	tvrdnjom, sam medijan biva definiran na sredini skale ocjenom 3. Iz navedenog se uočava kako
Varijanca	2.371364653	ispitanici nisu pridali dovoljno pažnje prilikom čitanja i odgovaranja na konkretno pitanje.
Asimetričnost	-1.36063416	Odnosno, budući da se u svakom od tri prethodna pitanja preko 60% ispitanika složilo s
Zaobljenost	0.300848719	predstavljenim oblikom kompenzacije odabravši ocjene 4 ili 5 pretpostavljao se mnogo veći udio
Raspon podataka	4	odgovora u rasponu ocjena od 1-3. Nadalje, kako medijan biva veći od aritmetičke sredine koja
Minimum	1	iznosi 2.73, uočava se prisustvo negativno asimetrične distribucije . Standardna devijacija
Maksimum	5	jednaka je 1.54 te je u odnosu na aritmetičku sredinu manja gotovo dva puta što je posljedično
Zbroj	410	rezultiralo vrijednošću koeficijenta varijacije od 56.34%. Dakle, riječ je o prisustvu više razine
Broj redaka	150	disperziranosti podataka koja uvjetuje nešto nižu razinu reprezentativnosti podataka .
Koeficijent varijacije	56.34%	Nadalje, razina standardne pogreške iznosi 0.13 uz varijancu od 2.37. Koeficijent asimetričnosti iznosi -1.36, a zaobljenost iznosi 0.30.

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

4.4.7. Mjesečne kompenzacije za XX minuta koje zaposlenik mjesečno utroši za putovanje na posao

Uz pretpostavku da postoji mogućnost kompenzacije minuta utrošenih za putovanje na posao (XX minute), ispitanici su bili zamoljeni da se odluče za jednu ili više opcija. U konačnici je prikupljeno 344 odgovora, odnosno svaki ispitanik u prosjeku je najčešće odabrao dvije opcije, dok su se rijetki odlučili i za tri opcije. Najveći broj ispitanika, odnosno njih 105 (70%) bio bi najzadovoljniji financijskom kompenzacijom u obliku *ZZ kuna putnih troškova sukladno odrađenim XX minutama*. Nadalje, 56,67% ispitanika, odnosno njih 85 zadovoljilo bi se i *YY slobodnih dana sukladno odrađenim XX minutama*. 78 ispitanika, odnosno 52% voljelo bi ostvariti *WW dodatnih kuna za odrađene minute*, dok je za 72 ispitanika (48%) adekvatna kompenzacija i u obliku *kraćeg rada za XX minuta*. 4 osobe (2,67%) odabrale su opciju *Ostalo* i kao pojašnjenja naveli: "Nema adekvatne kompenzacije", "Radim duže za XY minuta", "Preseli bliže radnom mjestu! Nije tipično radno mjesto 7-15", "...".

Slika 35. Odabir mjesečnih kompenzacija za XX minuta koje zaposlenik mjesečno utroši za putovanje na posao

(Izvor: izrada autorice u alatu Microsoft Excel)

Tablica 61. Zaposlenik koji mjesečno za putovanje na posao utroši XX minuta - najbolje mogućnosti kompenzacije - deskriptivna statistika

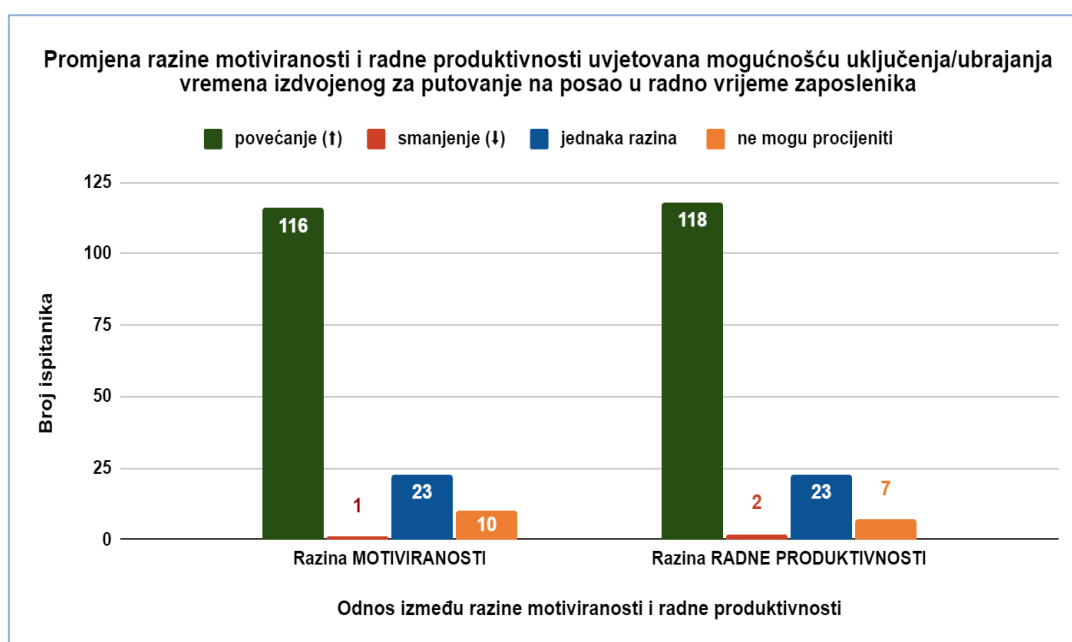
Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata Zaposlenik koji mjesečno za putovanje na posao utroši XX minuta – najbolje mogućnosti kompenzacije*
Aritmetička sredina	2.9	Promatrajući kategoriju pojedinačnih odgovora ispitanika, uočava se kako su ispitanici u najvećoj mjeri neodlučni oko odabira jedne opcije, pa je shodno tome 45 ispitanika odabralo sva četiri oblika kompenzacija: <i>radi kraće za XX minuta, dobije YY slobodnih dana sukladno XX minutama, dobije ZZ kuna putnih troškova sukladno XX minutama, dobije WW dodanih kuna sukladno XX minutama.</i> Budući da sve ostale kombinacije važeće za 9, 8, 5, 4, 2 ili 1 ispitanika bivaju svrstane pod numeričkom oznakom 5, a takvih je kombinacija bilo prisutno u 45 slučajeva, mod poprima vrijednost 5. Medijan je jednak 2.5, a popraćen je činjenicom kako je numeričkim ocjenama 1 i 5 bio popraćen jednak broj ispitanika, odnosno njih 45. Kako aritmetička sredina od 2.9 biva veća od medijana uočava se prisustvo pozitivno asimetrične distribucije . Iznos standardne devijacije od 1.65 je sa aritmetičkom sredinom uvjetovao koeficijent varijacije od 56.75%. Naime, riječ je o riječ je o prisustvu više razine disperziranosti podataka koja uvjetuje nešto nižu razinu reprezentativnosti podataka . Vrijednost standardne pogreške iznosi 0.13, varijanica je jednaka 2.71 uz asimetričnost od -1.63 i zaobljenost od 0.16. Drugi najčešći odgovor ispitanika vezao se uz <i>ZZ kuna putnih troškova sukladno XX minutama.</i>
Standardna pogreška	0.134364025	
Medijan	2.5	
Mod	5	
Standardna devijacija	1.645616508	
Varijanca	2.708053691	
Asimetričnost	-1.629105218	
Zaobljenost	0.162099579	
Raspon podataka	4	
Minimum	1	
Maksimum	5	
Zbroj	435	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	56.75%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

**Prilikom odabira najvažnijih mogućnosti kompenzacija broja minuta utrošenog za putovanje na posao, ispitanicima biva ponuđena mogućnost višestrukog odabira, tako da je u konačnici nastao veliki broj specifičnih kombinacija koje bi bilo nemoguće zasebno adekvatno prikazati deskriptivnom statistikom. Shodno tome, određene kombinacije odgovora bivaju kategorizirane, a detaljniji opis pojedinih kombinacija odgovora sa numeričkim oznakama nalazi se unutar poglavlja Prilog 1 - tablični prikazi)*

4.4.8. Promjena razine motiviranosti i radne produktivnosti uvjetovana mogućnošću uključenja/ubrajanja vremena izdvojenog za putovanje na posao u radno vrijeme zaposlenika

Nadalje, kako bi se utvrdio utjecaj kategorije vremena izdvojenog za putovanje na posao, odnosno njegova uključenja u postojeće radno vrijeme na razinu zaposlenikove motiviranosti i radne produktivnosti postavljena su dva pitanja. Prvim pitanjem promatrala se kategorija odnosno razina motiviranosti, gdje se 116 ispitanika izjasnilo kako postoji pozitivni, odnosno recipročni odnos. U prijevodu, 77,33% ispitanika vjeruje kako bi se razina motiviranosti povećala s uključenjem tj. smanjenjem trajanja radnog vremena sukladno minutama utrošenim za putovanje na posao na dnevnoj bazi. Za 15,33% ispitanika, to jest njih 23 ne postoji poveznica između pojmova, dok ishod razine motivacije nije moglo procijeniti 10 ispitanika (6,67%). Svega jedna osoba (0,67%) smatra kako bi spomenuti čin imao kontraefekt odnosno kako bi rezultirao smanjenjem razine motiviranosti. Drugo pitanje, vezano uz razinu radne produktivnosti poprimilo je sličan odnos odgovora, što je vidljivo i na slici 36. tako da se može pretpostaviti kako su pojmovi motivacije i radne produktivnosti povezani tj. kako motivacija utječe na razinu radne produktivnosti. Naime, 78,67% ispitanika, tj. njih 118 smatra kako bi u spomenutom slučaju radilo produktivnije. Ponovno 23 ispitanika nisu uspjela pronaći poveznicu između pojmova (15,33%), a ishod razine radne produktivnosti nije moglo procijeniti 7 ispitanika (4,67%). Svega 2 ispitanika (1,33%) smatrala su kako bi došlo do neželjenog ishoda odnosno smanjenja radne produktivnosti.

Slika 36. Promjena razine motiviranosti i radne produktivnosti uvjetovana mogućnošću uključenja/ubrajanja vremena izdvojenog za putovanje na posao u radno vrijeme zaposlenika (Izvor: izrada autorice u alatu Microsoft Excel)

Tablica 62. Promjena razine motiviranosti uključenjem vremena koje zaposlenik svakodnevno izdvaja za putovanje na posao u radno vrijeme - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata Promjena razine MOTIVIRANOSTI uključenjem vremena koje zaposlenik svakodnevno izdvaja za putovanje na posao u radno vrijeme
Aritmetička sredina	1.513333333	Ovo pitanje biva postavljeno hipotetski, odnosno uz pretpostavku kako su poslodavci voljni uključiti vrijeme izdvojeno za svakodnevno putovanje na posao u ukupno radno vrijeme ispitanika. Promatranjem kategorije motiviranosti, najveći broj ispitanika, točnije njih 116 istaknulo je kako bi navedeno rezultiralo povećanjem osjećaja motiviranosti. Kako je navedeno stvorilo udjel od 77.33% i modalna i medijalna vrijednost su jednake i iznose 1. Nadalje, kako aritmetička sredina iznosom od 1.51 nadmašuje medijan za 0.51, uočava se prisustvo pozitivno asimetrične distribucije . Isto tako, aritmetička sredina nadilazi i vrijednost standardne devijacije od 0.98 čime je koeficijent varijacije poprimio vrijednost od 64.84%. Dakle, riječ je o prisustvu više razine disperziranosti podataka koja uvjetuje nešto nižu razinu reprezentativnosti podataka . Nadalje, razina standardne pogreške iznosi 0.08 uz varijancu od 0.96. Koeficijent asimetričnosti iznosi 0.73, a zaobljenost je jednaka 1.54. Potencijalni nedostatak ovog pitanja veže se uz činjenicu njene nemogućnosti implementacije u praksi zbog dinamike i vrste posla koju zaposlenici obavljaju unutar poduzeća.
Standardna pogreška	0.080121087	
Medijan	1	
Mod	1	
Standardna devijacija	0.981278899	
Varijanca	0.962908277	
Asimetričnost	0.727831158	
Zaobljenost	1.538841113	
Raspon podataka	3	
Minimum	1	
Maksimum	4	
Zbroj	227	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	64.84%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

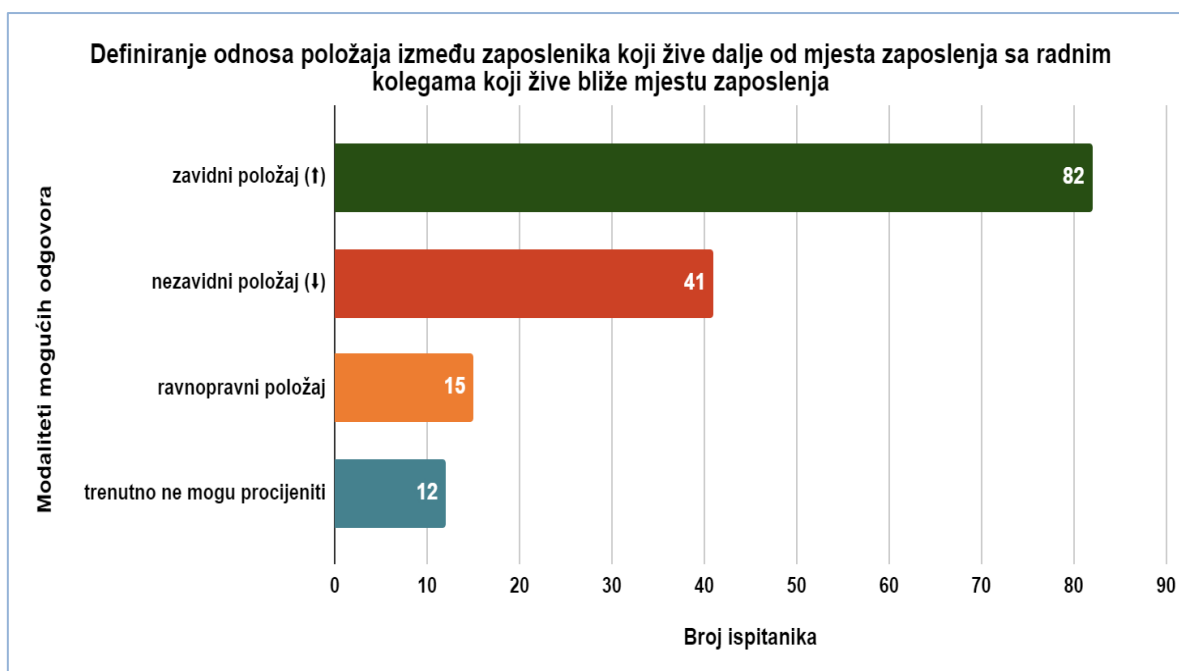
Tablica 63. Promjena razine radne produktivnosti uključenjem vremena koje zaposlenik svakodnevno izdvaja za putovanje na posao u radno vrijeme - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata Promjena razine RADNE PRODUKTIVNOSTI uključenjem vremena koje zaposlenik svakodnevno izdvaja za putovanje na posao u radno vrijeme
Aritmetička sredina	1.46	Ovo pitanje biva postavljeno hipotetski, odnosno uz pretpostavku kako su poslodavci voljni uključiti vrijeme izdvojeno za svakodnevno putovanje na posao u ukupno radno vrijeme ispitanika. Promatranjem kategorije radne produktivnosti, najveći broj ispitanika, točnije njih 118 istaknulo je kako bi navedeno rezultiralo povećanjem osjećaja radne produktivnosti. Kako je navedeno stvorilo udjel od 78.67% i modalna i medijalna vrijednost su jednake i iznose 1. Uzročno posljedična veza između razine motiviranosti i radne produktivnosti uviđa se i ovim pitanjem za najveći broj ispitanika gdje se može pretpostaviti kako je 116 ispitanika koji su odabrali povećanje razine motiviranosti prethodnim pitanjem istovjetan 116 ispitanika koji su odabrali povećanje radne produktivnosti. Nadalje, kako aritmetička sredina iznosom od 1.46 nadmašuje medijan, uočava se prisustvo pozitivno asimetrične distribucije . Isto tako, aritmetička sredina nadilazi i vrijednost standardne devijacije od 0.92 čime je koeficijent varijacije poprimio vrijednost od 62.80%. Dakle, riječ je o prisustvu više razine disperziranosti podataka koja uvjetuje nešto nižu razinu reprezentativnosti podataka . Standardna pogreška iznosi 0.07 uz varijancu od 0.84. Koeficijent asimetričnosti iznosi 1.15 uz zaobljenost od 1.66.
Standardna pogreška	0.074863037	
Medijan	1	
Mod	1	
Standardna devijacija	0.916881203	
Varijanca	0.840671141	
Asimetričnost	1.152130816	
Zaobljenost	1.655006985	
Raspon podataka	3	
Minimum	1	
Maksimum	4	
Zbroj	219	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	62.80%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

4.4.9. Definiranje odnosa položaja između zaposlenika koji žive dalje od mjesta zaposlenja sa radnim kolegama koji žive bliže mjestu zaposlenja

Kako bi se utvrdio stav ispitanika o identificiranju položaja radnih kolega koji se razlikuju po lokaciji radnog mjesta, postavljeno je pitanje: "Zaposlenici koji žive XY km od mjesta zaposlenja su u odnosu na svoje radne kolege koji žive bliže mjestu zaposlenja...". Zanimljivo je za uočiti kako 82 ispitanika, odnosno 54,67% smatra kako su osobe koje dulje putuje na radno mjesto u zavidnom tj. nadređenom položaju u odnosu na one kojima je potrebno manje vremena da dođu do radnog mjesta. Kako je riječ o nezavidnom položaju smatra 41 ispitanik, odnosno 27,33% ispitanika. 10% ispitanika, odnosno njih 15 smatra kako su neovisno o faktoru trajanja putovanja na posao radni kolege u ravnopravnom položaju dok njihov odnos nije moglo procijeniti 12 ispitanika (8%).

Slika 37. Definiranje odnosa položaja između zaposlenika koji žive dalje od mjesta zaposlenja sa radnim kolegama koji žive bliže
(Izvor: izrada autorice u alatu Microsoft Excel)

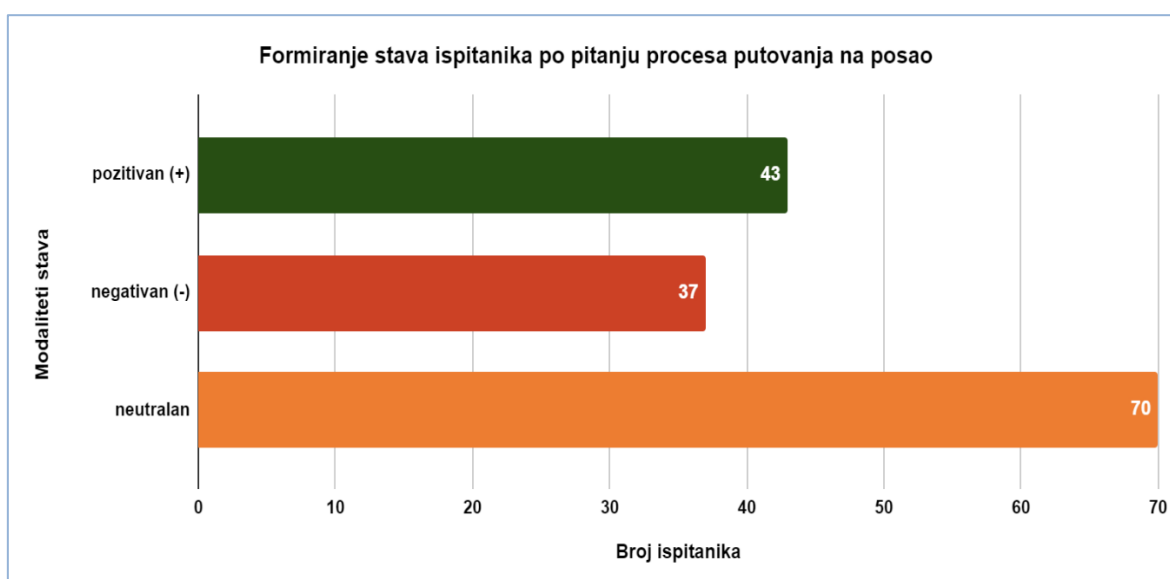
Tablica 64. Definiranje odnosa položaja između zaposlenika koji žive dalje od mjesta zaposlenja sa radnim kolegama koji žive bliže mjestu zaposlenja - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata Definiranje ODNOSA POLOŽAJA između zaposlenika koji žive dalje od mjesta zaposlenja sa radnim kolegama koji žive bliže mjestu zaposlenja
Aritmetička sredina	1.713333333	Ovim pitanjem nastojao se ispitati stav ispitanika o (ne)postojećoj ravnopravnosti između radnih kolega koji žive bliže, odnosno dalje od mjesta zaposlenja. Naime, pitanje je postavljeno uz pretpostavku kako će najveći broj ispitanika odabrati opciju nezavidan položaj budući da je autorica rada pretpostavila kako određeni stupanj privilegije imaju osobe koje dnevno izdvajaju manje vremena za putovanje na radno mjesto. No, upravo se najveći broj ispitanika po ovom pitanju opredijelio za opciju – zavidan položaj, čime su i medijan i mod poprimili vrijednost 1. Isto tako, kako aritmetička sredina biva viša od medijalne za 0.71 uočava se prisustvo pozitivno asimetrične distribucije. Nadalje, kako vrijednost aritmetičke sredine od 1.71 biva veća gotovo dva puta od vrijednosti standardne devijacije koja je iznosila 0.94 uočava se prisustvo koeficijenta varijacije od 55.08%. Dakle, riječ je o prisustvu više razine disperziranosti podataka koja uvjetuje nešto nižu razinu reprezentativnosti podataka . Nadalje, razina standardne pogreške iznosi 0.08 uz varijancu od 0.89. Koeficijent asimetričnosti iznosi 0.38, a zaobljenost je jednaka 1.19. Također, jedan od mogućih razloga povećeg broja neočekivanih odgovora jest manjak koncentracije prilikom čitanja pitanja.
Standardna pogreška	0.077046525	
Medijan	1	
Mod	1	
Standardna devijacija	0.943623366	
Varijanca	0.890425056	
Asimetričnost	0.381832718	
Zaobljenost	1.187074788	
Raspon podataka	3	
Minimum	1	
Maksimum	4	
Zbroj	257	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	55.08%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

4.4.10. Formiranje stava ispitanika po pitanju procesa putovanja na posao

Kako bi se utvrdio generalni stav ispitanika o procesu putovanja na posao, postavljeno je pitanje: "Kakav je Vaš stav po pitanju procesa putovanja na posao?" gdje se najveći broj ispitanika, odnosno njih 70 (46,67%) opredijelilo za opciju neutralan iz čega bi se moglo zaključiti kako ispitanici samom procesu putovanja ne pridaju poveći značaj ili da prethodno nisu razmišljali o spomenutom. Pozitivan stav tj. iskustvo bilježi 43 ispitanika (28,67%), dok je on negativan za 37 ispitanika (24,67%).

Slika 38. Formiranje stava ispitanika po pitanju procesa putovanja na posao
(Izvor: izrada autorice u alatu Microsoft Excel)

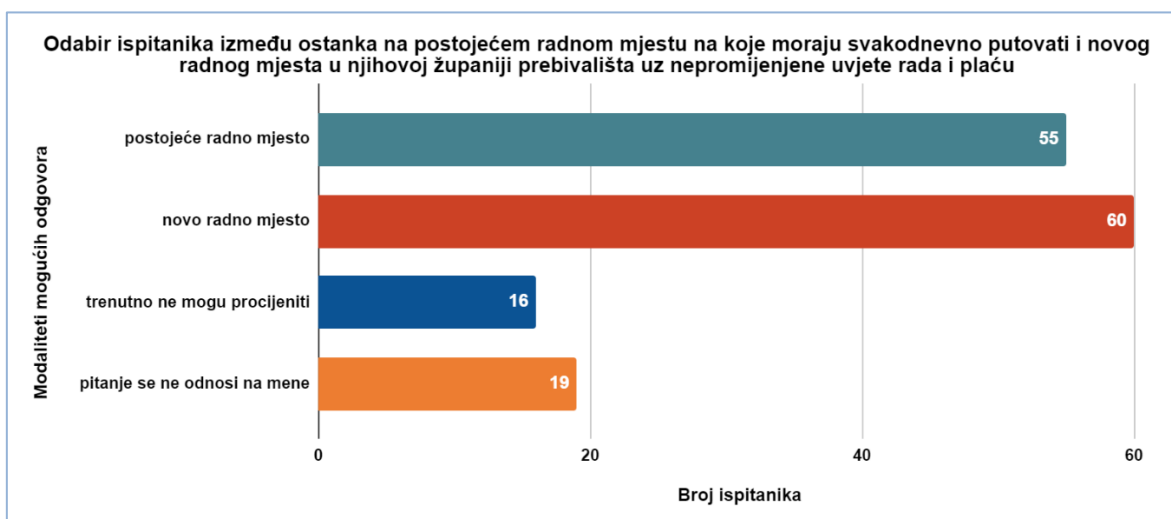
Tablica 65. Formiranje stava ispitanika po pitanju procesa putovanja na posao - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata
Aritmetička sredina	2.18	<p>Za kraj anketnog upitnika, ispitanici bivaju upitani o tome kakav je njihov stav o pogledu procesa putovanja na posao na što je 70 ispitanika, odnosno njih 46.67% odabralo neutralan stav. Spomenuta visoka razina neodlučnosti ispitanika uvjetovala je da vrijednost moda bude jednaka 3, dok je medijan nešto niži i iznosi 2. Kako medijan i aritmetička sredina bivaju gotovo jednaki, u obzir biva uzeta i vrijednost moda, koja kako nadmašuje vrijednost aritmetičke sredine za 0.82 upućuje na prisustvo negativno asimetrične distribucije ($3 > 2.18$). Nadalje, standardna devijacija iznosi 0.85 te je više nego duplo manja od aritmetičke sredine što je uvjetovalo vrijednost koeficijenta varijacije od 39.08%. Dakle, riječ je o prisustvu više razine disperziranosti podataka koja uvjetuje nešto nižu razinu reprezentativnosti podataka. Ona je uzrokovana gotovo polovicom ispitanika neodlučnog stava uz podjednak odnos pozitivnog i negativnog stava. Nadalje, razina standardne pogreške iznosi 0.07 uz varijancu od 0.73. Koeficijent asimetričnosti iznosi -1.54, a zaobljenost je također poprimila negativnu vrijednost i iznosi -0.36 za zbroj podataka od 327.</p>
Standardna pogreška	0.069559174	
Medijan	2	
Mod	3	
Standardna devijacija	0.851922421	
Varijanca	0.725771812	
Asimetričnost	-1.53517638	
Zaobljenost	-0.355015634	
Raspon podataka	2	
Minimum	1	
Maksimum	3	
Zbroj	327	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	39.08%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

4.4.11. Odabir ispitanika između ostanka na postojećem radnom mjestu na koje moraju svakodnevno putovati i novog radnog mjesta u njihovoj županiji prebivališta uz nepromijenjene uvjete rada i plaću

Posljednje pitanje bilo je informativne prirode, a glasilo je: "Kada biste morali birati između ostanka na postojećem radnom mjestu na koje morate svakodnevno putovati i novog radnog mjesta u Vašoj županiji prebivališta uz nepromijenjene uvjete rada i plaću odabrali biste..." gdje su ispitanicima bile ponuđene 4 mogućnosti odabira. Najveći broj ispitanika, točnije njih 60 (40%) odabralo bi novo radno mjesto, dok 55 ispitanika (36,67%) nije spremno na promjene, odnosno odabralo bi ostati na lokacijski udaljenijem, ali postojećem radnom mjestu. Anketni upitnik ispunilo je i 19 osoba (12,67%) za koje pitanje nije važeće budući da im je istovjetna županija prebivališta i županija radnog mjesta. Trenutnu procjenu svog odabira nije moglo odrediti 16 ispitanika (10,67%) budući da su bili neodlučni.

Slika 39. Odabir ispitanika između ostanka na postojećem radnom mjestu na koje moraju svakodnevno putovati i novog radnog mjesta u njihovoj županiji prebivališta uz nepromijenjene uvjete rada i plaću

(Izvor: izrada autorice u alatu Microsoft Excel)

Tablica 66. Odabir ispitanika između ostanka na postojećem radnom mjestu na koje moraju svakodnevno putovati i novog radnog mjesta u njihovoj županiji prebivališta uz nepromijenjene uvjete rada i plaću - deskriptivna statistika

Deskriptivna statistika	Brojčani rezultat	Interpretacija rezultata
		Odabir ispitanika između ostanka na postojećem radnom mjestu na koje moraju svakodnevno putovati i novog radnog mjesta u njihovoj županiji prebivališta uz nepromijenjene uvjete rada i plaću
Aritmetička sredina	1.993333333	Posljednje pitanje anketnog upitnika bilo je informativnog tipa, a vezalo se uz odabir ispitanika između ostanka na postojećem radnom mjestu na koje moraju svakodnevno putovati i novog radnog mjesta u njihovoj županiji prebivališta uz nepromijenjene uvjete rada i plaću. U konačnici, odabir novog radnog mjesta kojeg je odabralo 60 ispitanika je za 5 ispitanika uspio nadmašiti odabir postojećeg radnog mjesta tako da su posljedično i mod i medijan bili jednaki 2. Kako medijan, mod i aritmetička sredina bivaju gotovo jednakih vrijednosti, u obzir biva uzeta procjena autorice rada gdje se pogledom na sliku 39. uočilo prisustvo pozitivno asimetrične distribucije . Nadalje, standardna devijacija iznosi 0.99 te je gotovo duplo manja od aritmetičke sredine što je uvjetovalo vrijednost koeficijenta varijacije od 49.83%. Dakle, riječ je o prisustvu više razine disperziranosti podataka koja uvjetuje nešto nižu razinu reprezentativnosti podataka . Ona je uzrokovana i činjenicom kako je 23.33% ispitanika, odnosno njih 35 bilo ili neodlučnog stava ili se pitanje nije odnosilo na njih. Nadalje, razina standardne pogreške iznosi 0.08 uz varijancu od 0.99. Koeficijent asimetričnosti iznosi -0.35, a zaobljenost je jednaka 0.80 za zbroj podataka od 299.
Standardna pogreška	0.081097983	
Medijan	2	
Mod	2	
Standardna devijacija	0.993243393	
Varijanca	0.986532438	
Asimetričnost	-0.347222046	
Zaobljenost	0.804839316	
Raspon podataka	3	
Minimum	1	
Maksimum	4	
Zbroj	299	
Broj redaka	150	
Koeficijent varijacije	49.83%	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel – opcija: *Deskriptivna statistika*)

4.4.12. Sažeti prikaz rezultata istraživanja uz Cronbach alfa koeficijent

Recipročan, uzročno-posljedični odnos između motivacije i radne produktivnosti istaknulo je 85 ispitanika u potpunosti se složivši s tvrdnjom kako je njihova razina radne produktivnosti uzrokovana razinom motiviranosti u datom trenutku, pri čemu osjećaj jake motivacije za 96% ispitanika doprinosi povećanju razine radne produktivnosti. Navedeno predstavlja direktni odgovor na 1. pomoćno istraživačko pitanje. Gledajući oprečnu situaciju, u prisustvu osjećaja jake demotivacije, za najveći broj ispitanika radna produktivnost pada.

Zanimljivo je za uočiti kako ispitanici prilikom odabira najvažnijih faktora motivacije teže ka odabiru posla koji im pruža sigurnost i na kojem mogu tijekom određenog vremena doseći stadij, odnosno osjećaj osobnog postignuća i uspjeha imajući pritom osigurane adekvatne radne uvjete. Plaća, bonusi i poticaji te naknade za inovacije i poboljšanja predstavljaju najčešći odabir ispitanika u sferi materijalnih beneficija dok se u sferi nematerijalnih ističu mogućnosti oblikovanja posla i školovanja, usavršavanja te napredovanja kroz niz edukacija, treninga i tečajeva. Pod pretpostavkom kako je moguće riješiti problem izgubljenog slobodnog vremena na svakodnevno putovanje na posao kroz različite oblike kompenzacija, ispitanici ističu kako je najrealniji oblik kompenzacije ostvariv kombinacijom financijskih i nefinancijskih sredstva ili isključivo u vidu financijskih kombinacija. Točnije, prilikom odabira najpovoljnijih kompenzacija za određeni broj XX minuta koje zaposlenik mjesečno utroši za putovanje na posao, ispitanici su se u najvećoj mjeri opredijelili za ostvarenje ZZ kuna putnih troškova sukladno odrađenim XX minutama. Uključenje spomenutih minuta u radno vrijeme zaposlenika ispitanici podržavaju smatrajući kako bi navedeno rezultiralo povećanjem razine motiviranosti, ali i radne produktivnosti. Isto tako, najveći broj ispitanika smatra kako su osobe koje dulje putuje na radno mjesto u zavidnom tj. nadređenom položaju u odnosu na one kojima je potrebno manje vremena da dođu do radnog mjesta. Posljednjim dvama pitanjima, koja nisu uključena prilikom izračuna Cronbach alfa koeficijenta, utvrđeno je kako 70 ispitanika ima neutralan stav po pitanju procesa putovanja na posao. Nadalje, broj ispitanika koji bi odabrali novo radno mjesto u vlastitoj županiji prebivališta neznatno je veći od onih koji bi ostali na postojećem radnom mjestu znajući da će na njega i dalje morati svakodnevno putovati.

Sekcija motivatora koja je prvotno obuhvaćala 16 pitanja biva naknadno razdijeljena na dvije zasebne sekcije kako je utvrđeno da je za 5 pitanja korištena Likertova skala čime se nastojalo grupirati istovjetne podatke. Također, posljednja dva pitanja, 15. i 16. u ovoj sekciji nisu obuhvaćena rezultatima budući da su postavljena informativno, a kako nisu bila vezana uz dosadašnja iskustva, bivaju smatrana ometajućim faktorom koji bi narušio reprezentativnost podataka. Sekcijom 4. bivaju obuhvaćena pitanja 2., 3., 4., 5., 6., 11., 12., 13., 14., da bi u konačnici vrijednost Cronbach alfa koeficijenta bila jednaka **0.706670071**, što predstavlja **prihvatljivu razinu unutarne dosljednosti podataka**.

Tablica 67. Motivatori - Cronbach alfa koeficijent

SEKCIJA 4. Motivatori	Postignuta vrijednost	Mjera unutarne dosljednosti
Broj pitanja	9	PRIHVATLJIVA
Suma varijanci	14.10991111	
Varijanca ukupnih odgovora	37.94528889	
Cronbach alfa koeficijent	0.706670071	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel)

Filtrirana pitanja iz sekcije motivatora pod rednim brojevima: 1., 7., 8., 9., 10. kao odgovor su nudila Likertovu skalu, a povezala su pitanja vezana uz identificiranje razine slaganja s tvrdnjom kako razina motiviranosti za obavljanjem radnih zadataka uvjetuje razinu radne produktivnosti i 4 mogućnosti kompenzacije utroška slobodnog vremena za putovanje na posao kroz: financijska, nefinancijska sredstva, njihovu kombinaciju ili opciju kako ne postoji adekvatan oblik kompenzacije. Kada su se sumirala mišljenja ispitanika utvrđena je vrijednost Cronbach alfa koeficijenta od **0.727802185** što predstavlja **prihvatljivu razinu unutarne dosljednosti podataka**.

Tablica 68. Motivatori (pitanja s Likertovom skalom) - Cronbach alfa koeficijent

SEKCIJA 5. Motivatori (pitanja s Likertovom skalom)	Postignuta vrijednost	Mjera unutarne dosljednosti
Broj pitanja	5	PRIHVATLJIVA
Suma varijanci	7.818577778	
Varijanca ukupnih odgovora	18.71555556	
Cronbach alfa koeficijent	0.727802185	

(Izvor: izrada autorice prema rezultatima iz alata Microsoft Excel)

5. Zaključak

Ovim diplomskim rada nastojalo se kombinacijom teorije i prakse utvrditi postojanje i vrstu odnosa između motivacije i radne produktivnosti koje su podložne promjeni pojavom stresora kao što je proces prijevoza na posao. Prvotno je naglasak bio stavljen na kratko teorijsko predstavljanje ključnih pojmova da bi se u konačnici predstavljanjem rezultata brojnih istraživanja zaključilo postojanje recipročnog odnosa između motivacije i produktivnosti rada neovisno o vrsti zanimanja. Primjerice, radom bivaju obuhvaćena istraživanja provedena na uzorku pakistanskih knjižničara i zaposlenika hrvatskih osiguravajućih društva gdje je u oba slučaja utvrđeno kako prisustvo više razine motivacije uzrokuje višu razinu njihove radne produktivnosti. Nadalje, većina stranih autora složila se kako direktni učinci poteškoća nastalih tijekom prijevoza na posao mogu biti vezani uz sam proces prijevoza kao što su: trajanje prijevoza, udaljenost, vrsta prijevoznog sredstva, mogućnost nastanka nepredvidivih situacija, vrijeme mirovanja i udobnost koja je na većoj ili manjoj razini tijekom trajanja prijevoza na posao.

Navedeni stresori predstavljali su izvor za nastanak anketnog upitnika u virtualnom okruženju kojim je unutar 3 tjedna u svibnju ove godine pristupilo 150 ispitanika pretežito iz kontinentalne Hrvatske (66.33% prebiva u Koprivničko-križevačkoj županiji.) Naime, radilo se o gotovo jednakom udjelu muškaraca i žena (48% naprema 52%) pretežito srednje do zrele životne dobi s modalnom vrijednošću završenog srednjoškolskog obrazovanja čije trenutno zanimanje biva vezano uz trgovački sektor. Pretežito su zaposlenici nekog poduzeća, a najveći broj ispitanika, točnije njih 68 (45,33%) ostvaruje mjesečnu neto plaću u rasponu od 6.251,00 kn - 8.750,00 kn gdje je medijan broja godina radnog staža dosegao 12. Gotovo 55% ispitanika svakodnevno u jednom smjeru na posao putuje u rasponu od 1-15 km koristeći osobni automobil kao najčešće sredstvo prijevoza. Riječ je ponajviše o relacijama koje uključuje tranzit iz urbanog u urbano područje ili ruralnog u urbano područje kada zaposlenik radi isključivo jutarnju smjenu ili je riječ o kombinaciji jutarnje i popodneve smjene. Iako najveći broj poslodavaca ispitanika tolerira kašnjenje na posao samo u iznimnim slučajevima, ispitanici su neutralnog stava kada se pretpostavi povezanost problematike kašnjenja na posao sa samim procesom putovanja na njega. Kada se navedeno stavi u kontekst pomoćnih istraživačkih pitanja uočava se kako je i **teorijski i praktično utvrđeno postojanje recipročnog uzročno-posljedičnog odnosa između motivacije i radne produktivnosti na koje izravno utječu demografske karakteristike ispitanika, ali i karakteristike procesa putovanja na posao.** Potvrda navedenog može se uočiti kroz Cronbach alfa koeficijent koji je kod obje promatrane sekcije bio jednak 0.71 čime biva utvrđena prihvatljiva razina unutarnje dosljednosti podataka za svaki od set promatranih pitanja.

Promatrajući sljedeću kategoriju, uočilo se kako **najveći broj ispitanika osjeća osrednju, odnosno umjerenu razinu stresa zato što mora svakodnevno putovati na posao**, a kada se problem sagleda s aspekta stresora uočava se kako kod ispitanika jako visoku razinu stresa izazivaju: neprestani stah o mogućnosti nastanka i/ili sudjelovanja tj. stradavanja u prometnoj nesreći, prometni zastoj i gubitak slobodnog vremena. Nadalje, za najveći broj ispitanika je prisustvo jako visoke razine stresa uzrokovano putovanjem javnim prijevozom (vlakom i autobusom), ali i s onim prijevoznim sredstvima u kojima je sudionik prometa direktno izložen uvjetima na cesti kao što su motocikl, romobil, bicikl i pješčačenje. Što se tiče automobila, poprilično niska razina stresa je prisutna kada ispitanik biva u ulozi vozača unutar službenog automobila kompanije, dok je ona niska kada je ispitanik u ulozi vozača unutar osobnog automobila. Nadalje, srednja razina stresa uočena je kada unutar osobnog automobila ispitanik biva suvozač. S druge strane, uočava se kako preko 60% ispitanika trenutno osjeća veću razinu stresa zbog prijašnje, ali i svakodnevne izloženosti brojnim društvenim zbivanjima kao što su potresi, pandemija virusa COVID-19 i poremećaji na tržištu energenata. 85 ispitanika (56.67%) u potpunosti se složilo s početno definiranom tvrdnjom kako razina motiviranosti uvjetuje razinu zaposlenikove radne produktivnosti. No, iako je utvrđeno da osjećaj jake motivacije uvjetuje povećanje radne produktivnosti (96% slučajeva), prilikom nastupanja jakog osjećaja demotivacije, odgovori nisu toliko jednoznačno određeni. Naime, za 89 ispitanika demotivacija automatski označava pad razine radne produktivnosti, ali istovremeno 12% ispitanika potiče da budu produktivniji. U konačnici je navedeno potvrđeno vrijednošću Cronbach alfa koeficijenta od 0.94 koji je upućivao na izvrsnu razinu unutarnje dosljednosti podataka.

Promatrajući kategoriju motivatora, kao tri najznačajnija faktora motivacije ističu se **sigurnost posla, osobno postignuće i uspjeh te adekvatni radni uvjeti**, dok se sužavanjem izbora na materijalne beneficije najveći broj ispitanika opredijelio za plaću, bonuse i poticaje te naknade za inovacije i poboljšanja. Od nematerijalnih beneficija veoma važnim bivaju smatrane mogućnosti oblikovanje posla kroz rotaciju i proširenje posla, odnosno obogaćivanje posla te mogućnosti dodatnog školovanja, usavršavanja i napredovanja kroz edukacije, treninge i tečajeve. Sumiranjem navedenog, ispitanici su u najvećoj mjeri istaknuli kako je kombinacijom financijskih i nefinancijskih sredstva moguće kompenzirati utrošeno slobodno vrijeme za putovanje na posao. Točnije, najveći broj ispitanika volio bi ostvariti ZZ kuna putnih troškova sukladno odrađenim XX minutama. Zanimljivo je za uočiti kako ispitanici smatraju kako bi se ubrajanjem vremena izdvojenog za svakodnevno putovanje na posao zasigurno povećale razina motiviranosti i radne produktivnosti, čime je još jednom potvrđena uzročno-posljedična veza između spomenutih pojmova. Isto tako, u obje sekcije pitanja, raspon Cronbach alfa koeficijenta bio je između 0.71 i 0.73.

Anketni upitnik završio je postavljanjem pitanja o formiranju stava vezanog uz proces putovanja na posao koji je u konačnici za 70 ispitanika bio neutralan. Također, neodlučnost ispitanika vidljiva je i po pitanju odabira ispitanika između ostanka na postojećem radnom mjestu na koje moraju svakodnevno putovati i novog radnog mjesta u njihovoj županiji prebivališta uz nepromijenjene uvjete rada i plaću gdje se za postojeće odlučilo 55, a za novo radno mjesto 60 ispitanika. Također, ovo su jedina 2 pitanja koja bivaju izuzeta iz izračuna Cronbach alfa koeficijenta, a razlog leži u činjenici kako su bili informativne prirode.

Zaključno, kada se pogleda opća slika rezultata dobivenih za svih 5 sekcija, utvrđuje se kako se za 4 sekcije vrijednost Cronbach alfa koeficijenta kretala unutar raspona od **0.71 do 0.73**, čime je utvrđena **prihvatljiva razina unutarne dosljednosti podataka za svaki od set promatranih pitanja unutar 4 sekcije**, a koja biva **izvrsna** za sekciju **stresora** gdje koeficijent poprima vrijednost od **0.94**. U konačnici, zaključuje se kako je svih 53 pitanja unutar promatranih 5 kategorija/setova reprezentativno, to jest relevantno za daljnje promatranje i buduća istraživanja. Ovaj posljednji odlomak završava s željom da ovaj diplomski rad pomogne brojnim drugim hrvatskim, ali i stranim autorima koji se u budućnosti planiraju uhvatiti u koštac s ovom ili sličnom tematskom problematikom.

Popis literature

1. Avila-Palencia, I., de Nazelle, A., Cole-Hunter, T., Donaire-Gonzalez, D., Jerrett, M., Rodriguez, D. A., Nieuwenhuijsen, M. J. (2017). *The relationship between bicycle commuting and perceived stress: a cross-sectional study*. *BMJ Open*, 7(6). Preuzeto 18.05.2022. s <https://bmjopen.bmj.com/content/7/6/e013542>
2. Brutus, S., Javadian, R., Panaccio, A.J. (2017). *Cycling, car, or public transit: a study of stress and mood upon arrival at work*. *International Journal of Workplace Health Management*, 10(1), 13-24. Preuzeto 17.05.2022. s <https://doi.org/10.1108/IJWHM-10-2015-0059>
3. Costa, G., Pickup, L., Di Martino, V. (1988). *Commuting--a further stress factor for working people: evidence from the European Community. II. An empirical study*. *International archives of occupational and environmental health*, 60(5), 377–385. Preuzeto 16.05.2022. s <https://doi.org/10.1007/BF00405674>
4. Gatersleben, B., Uzzell, D. (2007). *Affective Appraisals of the Daily Commute*. *Environment and Behavior*, 39(3), 416-431. Preuzeto 17.05.2021. s <https://doi.org/10.1177/0013916506294032>
5. Gottholmseder, G., Nowotny, K., Pruckner, G. J., Theurl, E. (2009). *Stress Perception and Commuting*. Preuzeto 11.04.2022. s <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000265728100006>
6. Hamid, A., Younus, M. (2021). *Effect of work motivation on academic library professionals' workplace productivity*. *Library Philosophy and Practice*, Volume 2021, 1-26. Preuzeto 20.05.2022. s <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/5737/>
7. Harini, S., Maulana, L. H., Sudarijati, S., Juniarti, D. (2020). *Performance, Job Stress and Human Capital Motivation: A Study on Employee Perspective*. Preuzeto 10.04.2022. s <http://repository.unida.ac.id/976/>
8. Herman, V., Petričević, A. (2011). *Utjecaj uvjeta rada na radnu produktivnost*. Preuzeto 10.04.2022. s <https://hrcak.srce.hr/file/112979>
9. Higgins, C.D., Sweet, M.N., Kanaroglou, P.S. (2018). *All minutes are not equal: travel time and the effects of congestion on commute satisfaction in Canadian cities*. *Transportation*, 45(5), 1249-1268. Preuzeto 17.05.2022. s <https://doi.org/10.1007/s11116-017-9766-2>

10. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje (bez dat.). *Motivacija*. Leksikografski zavod Miroslava Krleža, 2022. Preuzeto 06.05.2022. s <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=42115>
11. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje (bez dat.). *Proizvodnost*. Leksikografski zavod Miroslava Krleža, 2022. Preuzeto 06.05.2022. s <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=50572>
12. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje (bez dat.). *Stres*. Leksikografski zavod Miroslava Krleža, 2022. Preuzeto 06.05.2022. s <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=58387>
13. Hudorović, L. (2017). *Faktori koji utječu na stres u poslovanju*. Preuzeto 10.04.2022. s <https://repozitorij.unin.hr/islandora/object/unin:1424/preview>
14. Khalatbaria, J., Ghorbanshiroudia, S., i Firouzbakhsha, M. (2013). *Correlation of Job Stress, Job Satisfaction, Job Motivation and Burnout and Feeling Stress*. Preuzeto 10.04.2022. s <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042813017369>
15. Legrain, A., Eluru, N., El-Geneidy, A. M. (2015). *Am stressed, must travel: The relationship between mode choice and commuting stress*. Preuzeto 11.04.2022. s <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1369847815001370>
16. Morris, E. A., Guerra, E. (2014). *Mood and mode: does how we travel affect how we feel?* *Transportation*, 42(1), 25–43. Preuzeto 18.05.2022. s <https://link.springer.com/article/10.1007/s11116-014-9521-x>
17. Salopek, K., Katavić, I. (2019). *Analiza sustava nagrađivanja i motiviranja zaposlenika na primjeru odabranog poduzeća*. Preuzeto 10.04.2022. s [9-Salopek.indd \(srce.hr\)](#)
18. Statisticshowto.com (bez dat.). *Cronbach's Alpha: Definition, Interpretation, SPSS*. Preuzeto 04.07.2022. s <https://www.statisticshowto.com/probability-and-statistics/statistics-definitions/cronbachs-alpha-spss/>
19. Škarjak, V. (2021). *Utjecaj stresa na motivaciju i radnu učinkovitost zaposlenika osiguravajućih društava*. Preuzeto 10.04.2022. s [UTJECAJ STRESA NA MOTIVACIJU I RADNU UČINKOVITOST ZAPOSLENIKA OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTAVA | repozitorij.vuka.hr](#)

20. Varga, M. (2011). *Upravljanje ljudskim potencijalima kroz motivaciju*. Zbornik radova Međimurskog veleučilišta u Čakovcu, 2 (1), 152-169. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/71338>
21. Varma, C. (2017). *Importance of Employee Motivation & Job Satisfaction for Organizational Performance*. Preuzeto 11.04.2022. s https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3073813
22. Zeb, A., Saeed, G., i Ur Rehman, S. (2015). *The Impact of Job Stress on Employee's Performance: Investigating The Moderating Effect of Employees Motivation*. Preuzeto 10.04.2022. s <https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.1063.459&rep=rep1&type=pdf>
23. Željeznička tehnička škola Moravice (bez dat.). *Osnove prijevoza i prijenosa – Promet kao sustav*. Preuzeto 06.05.2022. s <http://ss-zeljeznickatehnicka-moravice.skole.hr/upload/ss-zeljeznickatehnickamoravice/newsattach/164/Osnove%20prijevoza%20i%20prijenosa.pdf>

Popis slika

Slika 1. Definiranje odnosa između pojmova	3
Slika 2. Faktori prijevoza na posao	4
Slika 3. Specifičnosti istraživanja	5
Slika 4. Matrica afektivnih reakcija	7
Slika 5. Prosječne vrijednosti razine stresa putnika	8
Slika 6. Povezanost ključnih pojmova	12
Slika 7. Dobno-spolna struktura ispitanika	23
Slika 8. Spolna razdioba ispitanika prema županiji prebivališta	26
Slika 9. Spolna razdioba ispitanika prema županiji radnog mjesta	28
Slika 10. Razdioba ispitanika prema mjestu stanovanja za 5 najznačajnijih gradova	30
Slika 11. Razdioba ispitanika prema mjestu radnog mjesta	32
Slika 12. Razdioba ispitanika prema završenoj razini obrazovanja	34
Slika 13. Razdioba ispitanika prema trenutnom zanimanju	36
Slika 14. Razdioba ispitanika prema poziciji radnog mjesta	38
Slika 15. Razdioba ispitanika prema razini ostvarene neto plaće na mjesečnoj razini.....	40
Slika 16. Razdioba ispitanika prema poziciji radnog mjesta i razini ostvarene neto plaće na mjesečnoj razini.....	42
Slika 17. Razdioba ispitanika prema ukupnom broju godina radnog staža.....	43
Slika 18. Razdioba ispitanika prema rasponu prijeđenih kilometara u jednom smjeru.....	47
Slika 19. Odabir raspona dnevnog putovanja na posao u jednom smjeru kroz 3 scenarija ...	49
Slika 20. Odabir najčešćeg prijevoznog sredstva putovanja na posao	53
Slika 21. Definiranje smjenskog rada na mjesečnoj razini.....	55
Slika 22. Dnevna relacija putovanja na posao	57
Slika 23. Definiranje razine slaganja s tvrdnjom o kašnjenju na posao zbog procesa putovanja na posao	59
Slika 24. Definiranje razine tolerancije kašnjenja na radno mjesto	61
Slika 25. Definiranje razine slaganja s tvrdnjom o prisustvu visoke razine stresa zbog procesa putovanja na posao	65
Slika 26. Definiranje razine stresa sukladno nastanku pojedinih stresora prilikom svakodnevnog putovanja na posao	68
Slika 27. Definiranje razine stresa nastale korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva	76
Slika 28. Promjena razine stresa sukladno društvenim zbivanjima u Republici Hrvatskoj	87
Slika 29. Definiranje razine slaganja s tvrdnjom o razini radne produktivnosti koja je uvjetovana razinom motiviranosti.....	93

Slika 30. Promjena razine radne produktivnosti sukladno osjećanju zaposlenika unutar radnog dana	95
Slika 31. Odabir najvažnijih faktora motivacije	98
Slika 32. Odabir najvažnijih materijalnih beneficija	100
Slika 33. Odabir najvažnijih nematerijalnih beneficija	102
Slika 34. Odabir razine slaganja s pojedinim oblicima kompenzacije za utrošeno slobodno vrijeme zaposlenika za putovanje na posao	104
Slika 35. Odabir mjesečnih kompenzacija za XX minuta koje zaposlenik mjesečno utroši za putovanje na posao	109
Slika 36. Promjena razine motiviranosti i radne produktivnosti uvjetovana mogućnošću uključenja/ubiranja vremena izdvojenog za putovanje na posao u radno vrijeme zaposlenika	111
Slika 37. Definiranje odnosa položaja između zaposlenika koji žive dalje od mjesta zaposlenja sa radnim kolegama koji žive bliže	114
Slika 38. Formiranje stava ispitanika po pitanju procesa putovanja na posao	116
Slika 39. Odabir ispitanika između ostanka na postojećem radnom mjestu na koje moraju svakodnevno putovati i novog radnog mjesta u njihovoj županiji prebivališta uz nepromijenjene uvjete rada i plaću	118

Popis tablica

Tablica 1. Rezultati pakistanskog istraživanja.....	11
Tablica 2. Pregled dosadašnjih istraživanja	15
Tablica 3. Raspon vrijednosti Cronbach alfa koeficijenta uz mjeru unutarnje dosljednosti	21
Tablica 4. Opći osobni podaci – sumirani pregled kategorija	22
Tablica 5. Spol ispitanika – deskriptivna statistika	24
Tablica 6. Dob ispitanika - deskriptivna statistika.....	25
Tablica 7. Županija prebivališta - deskriptivna statistika.....	27
Tablica 8. Županija radnog mjesta - deskriptivna statistika	29
Tablica 9. Mjesto stanovanja - deskriptivna statistika.....	31
Tablica 10. Mjesto radnog mjesta - deskriptivna statistika	33
Tablica 11. Završena razina obrazovanja - deskriptivna statistika.....	35
Tablica 12. Trenutno zanimanje - deskriptivna statistika.....	37
Tablica 13. Pozicija radnog mjesta - deskriptivna statistika.....	39
Tablica 14. Razina ostvarene neto plaće na mjesečnoj razini - deskriptivna statistika	41
Tablica 15. Ukupni broj godina radnog staža - deskriptivna statistika	44
Tablica 16. Opći osobni podaci - Cronbach alfa koeficijent.....	45
Tablica 17. Podaci o putovanju – sumirani pregled kategorija	46
Tablica 18. Prijeđeni kilometri u jednom smjeru - deskriptivna statistika	48
Tablica 19. Dnevno putovanje na posao u jednom smjeru (najčešći scenarij) - deskriptivna statistika	50
Tablica 20. Dnevno putovanje na posao u jednom smjeru (optimističan scenarij) - deskriptivna statistika	51
Tablica 21. Dnevno putovanje na posao u jednom smjeru (pesimističan scenarij) - deskriptivna statistika	52
Tablica 22. Najčešće prijevozno sredstvo putovanja na posao - deskriptivna statistika	54
Tablica 23. Rad na mjesečnoj bazi - deskriptivna statistika	56
Tablica 24. Dnevna relacija putovanja na posao - deskriptivna statistika.....	58
Tablica 25. Kašnjenje na posao – Likertova skala - deskriptivna statistika.....	60
Tablica 26. Tolerancija kašnjenja na posao - deskriptivna statistika	62
Tablica 27. Podaci o putovanju - Cronbach alfa koeficijent.....	63
Tablica 28. Stresori – sumirani pregled kategorija	64
Tablica 29. Visoka razina stresa zbog putovanja na posao – Likertova skala - deskriptivna statistika	66
Tablica 30. Razina stresa prisutna prilikom putovanja na posao: stresor – fizički napor - deskriptivna statistika	69

Tablica 31. Razina stresa prisutna prilikom putovanja na posao: stresor – mentalni napor - deskriptivna statistika	70
Tablica 32. Razina stresa prisutna prilikom putovanja na posao: stresor – strah od sudjelovanja u prometnoj nesreći - deskriptivna statistika	71
Tablica 33. Razina stresa prisutna prilikom putovanja na posao: stresor – prometni zastoje - deskriptivna statistika	72
Tablica 34. Razina stresa prisutna prilikom putovanja na posao: stresor – gubitak slobodnog vremena - deskriptivna statistika	73
Tablica 35. Razina stresa prisutna prilikom putovanja na posao: stresor – zaraza COVID-19 i ostalim bolestima - deskriptivna statistika	74
Tablica 36. Modalna vrijednost razine stresa korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva ...	77
Tablica 37. Razina stresa koja nastaje korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva – osobni automobil (vozač) - deskriptivna statistika	78
Tablica 38. Razina stresa koja nastaje korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva - osobni automobil (suvozač) - deskriptivna statistika.....	79
Tablica 39. Razina stresa koja nastaje korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva.....	80
Tablica 40. Razina stresa koja nastaje korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva – vlak - deskriptivna statistika	81
Tablica 41. Razina stresa koja nastaje korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva – autobus - deskriptivna statistika	82
Tablica 42. Razina stresa koja nastaje korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva – motocikl - deskriptivna statistika	83
Tablica 43. Razina stresa koja nastaje korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva – bicikl - deskriptivna statistika	84
Tablica 44. Razina stresa koja nastaje korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva – romobil - deskriptivna statistika	85
Tablica 45. Razina stresa koja nastaje korištenjem pojedinog prijevoznog sredstva – pješice - deskriptivna statistika	86
Tablica 46. Promjena razine stresa – potresi u Republici Hrvatskoj - deskriptivna statistika ..	88
Tablica 47. Promjena razine stresa – pandemija virusa COVID-19 - deskriptivna statistika ..	89
Tablica 48. Promjena razine stresa - poremećaji na tržištu energenata - deskriptivna statistika	90
Tablica 49. Stresori - Cronbach alfa koeficijent.....	91
Tablica 50. Motivatori – sumirani pregled kategorija	92
Tablica 51. Razina motiviranosti za obavljanjem radnih zadataka uvjetuje razinu moje radne produktivnosti. - deskriptivna statistika	94
Tablica 52. Promjena razine radne produktivnosti	96

Tablica 53. Promjena razine radne produktivnosti	97
Tablica 54. Najvažniji faktori motivacije (višestruki odabir) - deskriptivna statistika.....	99
Tablica 55. Najvažnije materijalne beneficije (višestruki odabir) - deskriptivna statistika.....	101
Tablica 56. Najvažnije nematerijalne beneficije (višestruki odabir) - deskriptivna statistika.....	103
Tablica 57. Utrošak slobodnog vremena zaposlenika za putovanje na posao: financijska sredstva - deskriptivna statistika	105
Tablica 58. Utrošak slobodnog vremena zaposlenika za putovanje na posao: nefinancijska sredstva - deskriptivna statistika	106
Tablica 59. Utrošak slobodnog vremena zaposlenika za putovanje na posao: komb. financijskih i nefinancijskih sredstva - deskriptivna statistika.....	107
Tablica 60. Utrošak slobodnog vremena zaposlenika za putovanje na posao: ne postoji adekvatan oblik kompenzacije - deskriptivna statistika	108
Tablica 61. Zaposlenik koji mjesečno za putovanje na posao utroši XX minuta - najbolje mogućnosti kompenzacije - deskriptivna statistika.....	110
Tablica 62. Promjena razine motiviranosti uključenjem vremena koje zaposlenik svakodnevno izdvaja za putovanje na posao u radno vrijeme - deskriptivna statistika	112
Tablica 63. Promjena razine radne produktivnosti uključenjem vremena koje zaposlenik svakodnevno izdvaja za putovanje na posao u radno vrijeme - deskriptivna statistika.....	113
Tablica 64. Definiranje odnosa položaja između zaposlenika koji žive dalje od mjesta zaposlenja sa radnim kolegama koji žive bliže mjestu zaposlenja - deskriptivna statistika..	115
Tablica 65. Formiranje stava ispitanika po pitanju procesa putovanja na posao - deskriptivna statistika	117
Tablica 66. Odabir ispitanika između ostanka na postojećem radnom mjestu na koje moraju svakodnevno putovati i novog radnog mjesta u njihovoj županiji prebivališta uz nepromijenjene uvjete rada i plaću - deskriptivna statistika.....	119
Tablica 67. Motivatori - Cronbach alfa koeficijent.....	121
Tablica 68. Motivatori (pitanja s Likertovom skalom) - Cronbach alfa koeficijent.....	121
Tablica 69. Pojedinačna mjesta stanovanja za preostalih 60 ispitanika	133
Tablica 70. Ostala zanimanja unutar trgovačkog sektora.....	134
Tablica 71. Ostala pojedinačna zanimanja	134
Tablica 72. IT sektor	135
Tablica 73. Nastavno osoblje na fakultetu	135
Tablica 74. Ukupni raspon broja godina radnog staža	136
Tablica 75. Najvažniji faktori motivacije	136
Tablica 76. Najvažnije materijalne beneficije	137
Tablica 77. Najvažnije nematerijalne beneficije	137
Tablica 78. Zaposlenik koji mjesečno za putovanje na posao utroši XX minuta –	138

Prilog 1 - tablični prikazi

Tablica 69. Pojedinačna mjesta stanovanja za preostalih 60 ispitanika

MJESTO STANOVANJA (BROJ ISPITANIKA)			
Bakovčice	1	Rezovačke Krčevine	1
Bartolovec	1	Samobor	1
Bjelovar	1	Sigetec	1
Cestica	1	Sisak	1
Čakovec	1	Split	1
Dragoslavec	1	Sveti Ivan Zelina	1
Gornji Kneginec	1	Štaglinec	1
Herešin	1	Torčec	1
Hlebine	1	Tuhovec	1
Hrašćica	1	Varaždin Breg	1
Karlovac	1	Ždala	1
Kaštela	1	Krapina	2
Kelemen	1	Đelekovac	2
Kneginec Donji	1	Donja Dubrava	2
Kneginec Gornji	1	Reka	2
Lipovljani	1	Šemovec	2
Mursko Središće	1	Ivanec	3
Nedelišće	1	Kučan Marof	3
Osijek	1	Virovitica	3
Poljanec	1	Starigrad	4
Prelog	1	Glogovac	4
Prugovac	1		
UKUPAN BROJ ISPITANIKA PO IZDVOJENIM MJESTIMA STANOVANJA			60

(Izvor: izrada autorice)

Tablica 70. Ostala zanimanja unutar trgovačkog sektora

OSTALA ZANIMANJA UNUTAR TRGOVAČKOG SEKTORA	BROJ ISPITANIKA
Voditelj/ica prodajnog centra	4
Voditelj/ica smjene/programa	4
Sladištar/ka	4
Nabavni specijalist/ica	2
Referent/ica	2
Zaštitar/ka	2
Predstavnik u maloprodaji	1
Savjetnik u prodaji	1
Trgovački putnik	1
Blagajnica	1
Koordinator djelatnosti	1
Direktor strateškog razvoja	1
Spremačica	1
UKUPNO	25

(Izvor: izrada autorice)

Tablica 71. Ostala pojedinačna zanimanja

OSTALA POJEDINAČNA ZANIMANJA	BROJ ISPITANIKA
Radnik/ica u proizvodnji	3
Nastavni/ica u srednjoj školi	3
Student/ica	2
Bacc. radiol. techn.	1
Diplomirani inženjer elektrotehnike	1
Socijalna radnica	1
Časnik	1
Policajac	1
Drvni tehničar	1
Farmaceut	1
Freelancer	1
Zaposlenik u mikro obrtu	1
-	1
UKUPNO	18

(Izvor: izrada autorice)

Tablica 72. IT sektor

IT SEKTOR	BROJ ISPITANIKA
Administrator/ica	5
Programer/ka	2
Informatičar	1
Istraživač/stručnjak	1
IT konzultant	1
IT podrška	1
Web dizajner	1
Software tester	1
UKUPNO	13

(Izvor: izrada autorice)

Tablica 73. Nastavno osoblje na fakultetu

Nastavno osoblje na fakultetu	10
Asistent/ica na fakultetu	3
Sveučilišni profesor	2
Docent	1
Izvanredni profesor na fakultetu	1
Poslijedoktorand na fakultetu	1
Stručni suradnik	1
Profesor automehatronike	1
UKUPNO	10

(Izvor: izrada autorice)

Tablica 74. Ukupni raspon broja godina radnog staža

Ukupni raspon broja godina radnog staža	Broj	Numerička oznaka
0-3	26	1
4-6	18	2
7-9	14	3
10-12	25	4
13-15	7	5
16-18	21	6
19-21	12	7
22-24	10	8
25-27	3	9
28-30	8	10
31-33	2	11
34-36	2	12
37-39	1	13
40-42	0	14
43-45	1	15
UKUPNO	150	

(Izvor: izrada autorice)

Tablica 75. Najvažniji faktori motivacije

Najvažniji faktori motivacije	Broj	Numerička oznaka
Sigurnost posla, Osobno postignuće i uspjeh, Radni uvjeti	20	1
Sigurnost posla, Osobno postignuće i uspjeh	11	2
Sigurnost posla, Osobno postignuće i uspjeh, Radni uvjeti, Mogućnosti osobnog i profesionalnog razvoja	10	3
Sigurnost posla	10	4
Ostale kombinacije važeće za 4, 3, 2 ili 1 ispitanika	99	5
UKUPNO	150	

(Izvor: izrada autorice)

Tablica 76. Najvažnije materijalne beneficije

Najvažnije materijalne beneficije	Broj	Numerička oznaka
Plaća, Bonusi i poticaji	38	1
Plaća	18	2
Plaća, Bonusi i poticaji, Naknade za inovacije i poboljšanja	18	3
Plaća, Bonusi i poticaji, Naknade za inovacije i poboljšanja, Naknade za širenje znanja i fleksibilnost	9	4
Ostale kombinacije važeće za 8, 4, 3, 2 ili 1 ispitanika	67	5
UKUPNO 150		

(Izvor: izrada autorice)

Tablica 77. Najvažnije nematerijalne beneficije

Najvažnije nematerijalne beneficije	Broj	Numerička oznaka
Oblikovanje posla (rotacija i proširenje posla, obogaćivanje posla), Mogućnosti školovanja, usavršavanja, napredovanja kroz edukacije, treninge, tečajeve	31	1
Oblikovanje posla (rotacija i proširenje posla, obogaćivanje posla)	29	2
Mogućnosti školovanja, usavršavanja, napredovanja kroz edukacije, treninge, tečajeve, Participacija zaposlenika (osiguranje slobode i autonomije u radu, sudjelovanje u odlučivanju, povećanje odgovornosti), Fleksibilno radno vrijeme/Rad od kuće	9	3
Mogućnosti školovanja, usavršavanja, napredovanja kroz edukacije, treninge, tečajeve, Participacija zaposlenika (osiguranje slobode i autonomije u radu, sudjelovanje u odlučivanju, povećanje odgovornosti)	8	4
Ostale kombinacije važeće za 7, 6, 5, 4, 3, 2 ili 1 ispitanika	73	5
UKUPNO 150		

(Izvor: izrada autorice)

Tablica 78. Zaposlenik koji mjesečno za putovanje na posao utroši XX minuta –
najbolje mogućnosti kompenzacije

Zaposlenik koji mjesečno za putovanje na posao utroši XX minuta – najbolje mogućnosti kompenzacije	Broj	Numerička oznaka
radi kraće za XX minuta, dobije YY slobodnih dana sukladno XX minutama, dobije ZZ kuna putnih troškova sukladno XX minutama, dobije WW dodanih kuna sukladno XX minutama	45	1
ZZ kuna putnih troškova sukladno XX minutama	30	2
Kraći rad za XX minuta	15	3
dobije YY slobodnih dana sukladno XX minutama, dobije ZZ kuna putnih troškova sukladno XX minutama, dobije WW dodanih kuna sukladno XX minutama	15	4
Ostale kombinacije važeće za 9, 8, 5, 4, 2 ili 1 ispitanika	45	5
UKUPNO 150		

(Izvor: izrada autorice)